

DØD ELLER LEVENDE?

GRIEG 07 OPPSUMMERER

Vi begynte med å markere hans død og avsluttet med å feire hans udødelighet

GRIEG
2007

Foto: J. Michael

Grieg 07s høye beskytter
H.K.H. KRONPRINS HAAKON

MISSION ACCOMPLISHED! OPPDRAGET FULLFØRT!

– **JA, DET ER SLIK VI KJENNER DET**, etter 18 måneder med Grieg 07. Det har vært et privilegium å få lede markeringen av 100-årsminnet for Edvard Griegs død: å møte så mye interesse, engasjement, nysgjerrighet, raushet, og ønske om deltagelse fra både folk flest og fagfolk, mennesker og musikere i inn- og utland.

Vi kom inn i en «bølge», - en stim av begeistrede Grieg-elskere som lenge hadde sett frem til å hylle den store mester. I tillegg til en generell målsetting om å øke og styrke interessen for Grieg og hans musikk, har Grieg 07 hatt det spesifikke mandat å aktualisere og vitalisere Grieg-arven. Med knapp tid og begrensede midler til rådighet har dette tvunget oss til å avgrense de kunstneriske virkemidlene og prioritere få begivenheter i tråd med de grunnleggende veivalg vi gjorde. Vi har valgt å se dette som en fordel, ikke som en ulempe.

Vi i styret for Grieg 07 takker den Kongelige familie for engasjert nærvær, vår oppdragsgiver,

Bergen kommune, for stor tillit, takk til Kultur- og kirke departementet og Utenriksdepartementet, Hordaland fylkeskommune, offentlige og private bidragsytere, våre mange samspillpartnere og sist, men ikke minst, stor takk til en liten og kompetent stab.

Etter som han ble eldre, uttrykte Grieg selv engstelse for at han ikke skulle klare å følge med i det som rørte seg i samtiden. Grieg-året 2007 har bevist at Grieg-arven, - både musikken, ordene, holdningene og handlingene - er både tidløse og tidsaktuelle på samme tid, og stadig meget velegnet for en vital og aktuell debatt.

© Thor Brødreskift

Herman Friele
Styreleder Grieg 07

01 Edvard og Nina Grieg (ca. 1899)
Maleri av Peder Severin Krøyer (utsnitt)
© Grieg-samlingen, Bergen Off. Bibliotek

... ITID OG EVIGHET

KRITISKE RØSTER HAR STILT SPØRSMÅL om det er noe poeng i å arrangere et markeringsår for Edvard Grieg bare 14 år etter det store Grieg-jubiléet i 1993: Har hans musikk tilstrekkelig kvalitet og slitestyrke, ja, er den god nok til å tåle enda en storstilt offisiell markering? Det har vært hevdet at ressursene burde prioriteres på den levende samtidsmusikken, folkemusikken og jazzmusikken fremfor nok en gang å dvele ved en komponist som allerede i lang tid har vært enerådende som nasjonalt ikon for Norge.

© Eirik Brekke/Bergens Tidende

Grieg 07 mener dette var høyst relevante spørsmål å stille før man satte i gang enda et Grieg-fokusert år. Vi har ønsket å rokke ved de etablerte oppfatningene omkring Grieg: kaste lys over nye sider ved mennesket og komponisten, våge å være upretensjøs og gå inn i de miljøene der skyggen fra Grieg muligens har vært til hinder for kreativitet, aktivitet og oppmerksomhet. Vi har ønsket å rokke ved Grieg-persepsjonen, den tradisjonelle oppfatningen folk flest har om Grieg og hans musikk, og gjennom en kombinasjon av alvor og lekende samspill bidra til å aktualisere og vitalisere arven etter Grieg. Vi har ikke satt som mål å presentere en «gyldig» Grieg-kanon, men vi har i større grad latt oss inspirere av Griegs engasjement og tanker. Hvordan ser vi på Grieg i 2007? Hvem er Grieg i 2007? Vi har «sluppet Grieg løs» uten sikkerhetsnett, og vil hevde at den mottakelsen Grieg-årets begivenheter generelt sett har fått, bekrefter at arven etter ham kanskje er enda mer aktuell og høyere verdsatt i dag enn for 100 år siden.

Grieg 07 står for en brøkdal av den aktivitet som har funnet sted i løpet av Grieg-året. Våre refleksjoner og intensjoner er slett ikke unike. Vi har i forberedelser og gjennomføring av året hatt det privilegium å få koble oss på kompetente miljøer og prosesser som hadde vært planlagt i lang tid. Rausheten og velvilligheten i disse samarbeidene med likesinnede er hovedårsaken til de gode prosjekter dere vil få presentert i denne rapporten.

Det er gjennomført imponerende bidrag til Grieg-året over hele verden, store og små begivenheter, alle med et brennende ønske om å hedre mennesket og kunstneren. Alle har fått invitasjon til å presentere og informere om sine prosjekt på nettstedet www.grieg07.no/grieg07.com, - som har vært møteplassen for og samtidig speilbildet av Grieg-året! Dette innholdet vil bli å finne for all fremtid, forvaltet av Grieg-samlingen, Bergen Off. Bibliotek.

I denne rapporten, «Død eller levende?» - Grieg 07, oppsummerer og presenterer vi det formelle grunnlaget for markeringsorganisasjonen, målsettingen, profilen og programmet. Vi har bedt våre nærmeste medspillere kommentere samarbeidet og deres erfaringer med Grieg-året generelt. Vi har flettet svarene inn i teksten.

Grieg 07

100-årsmarkeringen for Edvard Griegs død. En anledning til å vitalisere og aktualisere Grieg-arven:

*Orpheus slog med toner rene
sjel i vilddyr, ild af stene.
Stene har vort Norden nok af;
vilddyr har det og en flok af.
Spil, saa stenen spruder gnister,
spil saa dyrehammen brister!*

Henrik Ibsen i Edvard Griegs stambok, Roma 30.3. 1866

Vi begynte planleggingen med følgende målsetting: «Grieg-året 2007 skal virvle opp støvet, bryte grenser og vekke til live «vilddyret» slik det opprinnelig inspirerte Edvard Grieg.» Vi ønsket ikke at markeringen skulle bli blodfattig og tam, men kraftig og saftig. Kanskje satte vi oss høye mål tatt i betraktning de tilgjengelige ressurser, men uansett har setningen vært til inspirasjon for de valg som ble tatt i løpet av året.

Vi håper at rapporten kan være nyttig og inspirerende lesning!

Ragna Sofie Grung Moe
Direktør Grieg 07

Innhold

OPPTAKT	7
Om Grieg 07	9
Bakgrunn	11
KOMPONISTEN GRIEG	13
Offisiell åpning i Tromsø	14
Den offisielle feiringen av Edvard Griegs fødselsdag i Oslo 15. Juni	16
Fødselsdagsfest for Edvard Grieg i Bergen 15. juni	24
Edvard Grieg Septemberfestival	26
Edvard Grieg Museum – Trolldaugen	36
Grieg force	37
Avgarde	41
G-kraft	44
SAMPLEREN GRIEG	49
Sleppet	50
Klangsamleren	54
Griegoriansk	55
HUMANISTEN GRIEG	57
Symposiet Musikk og Identitet	58
Grieg og Dreyfus i Paris	59
UT I VERDEN	60
Internasjonal virksomhet	63
Begivenheter i utlandet	64
Visuell identitet	72
Nettsidene	74
Presse/media/presseklipp	76
ETTERKLANG	82
ENGLISH SUMMARY	83
ØKONOMI	84
STØTTESPILLERE/TAKK	86

OPPTAKT 7

AKSJESELSKAPET GRIEG 07 ble stiftet av Bergen kommune i mai 2006 med formål å initiere, koordinere og gjennomføre en nasjonal og internasjonal markering av 100-års minnet for Edvard Griegs død. Hovedmålsettingen for organisasjonen var å sikre og fornye interessen for hans musikk. For vitalitet og fremdrift ble unge musikere og kunstnere invitert til å la seg inspirere av Griegs holdninger og handlinger, både menneskelig og kunstnerisk, for slik å sette søkelys på aspekter ved hans virke som tidligere ikke har fått stor oppmerksomhet. Ved selskapets nedleggelse viser regnskapet tilskudd og andre inntekter på kr. 13,9 millioner fordelt på 72% til produksjon og 28% til administrasjon. Tilskuddene består av 74,8% offentlige midler og 25,2% sponsormidler.

Med basistilskudd fra kommune, stat og fylke, samt ved rause sponsortilskudd og bidrag fra offentlige fond, har Grieg 07 kunnet gjennomføre mange spennende nysatsinger.

Grieg 07 ble tidlig kontaktet av Utenriksdepartementets avdeling for presse, kultur og informasjon. Vi samarbeidet med dem om utvikling av et effektivt nettbasert kommunikasjons- og rådgivningssystem samt CD/DVD-gavepakke for distribusjon over hele verden. Nettstedene grieg07.no og grieg07.com har vært «hovedpulsåren» i markeringen.

Grieg 07 selv fokuserte på gjennomføringen av noen få hovedmarkeringer:

- åpning under Nordlysfestivalen i Tromsø 29. januar
- debatt, festkonsert og nattkonsert i Oslo på Edvard Griegs fødselsdag 15. juni
- Edvard Grieg Septemberfestival i Bergen fra 31.8-16.9 med vekt på selve dødsdagen 4. september. Festivalen inkluderte Kulturnatt i Bergen 7. september, som hadde Grieg-året som bakteppe og åpnet med utekonsert på Bryggen med Leif Ove Andsnes og musikere fra NRKs satsing Ung Grieg.
- lydkunstprosjektet Sleppe under profilen Samplern var Grieg 07s kunstneriske hovedsatsing

- under programprofilen Humanisten var konferanser og debatter i Oslo, Paris og Bergen høyt prioritert og diskutert.

Grieg 07 bevilget få eksterne tilskudd, men prioriterte følgende større samarbeid:

- *CD/DVD/info-pakke* i samarbeid med UD
- *Ung Grieg* – samarbeid med NRK/Norsk kulturskoleråd
- *Rikskonsertene* – konsertproduksjoner med PUMA/Lasse Marhaug og Henning Kraggerud/Bian Liunian
- *Avgarde* – samtidkonsertserie i Bergen
- *GriegWeb* (Grieg Music Education) og *Griegoriansk* (Drivhuset) – interaktiv nettsatsing for barn
- *Klangsamleren på Stord* – skolekonserter med lokale barn, BFO og BIT20 Ensemble
- *Dreyfus-seminar og konsert* i Paris – samarbeid med Den Kgl. Norske ambassade i Paris, Osloenteret for fred og menneskerettigheter, Raftostiftelsen, Fédération Internationale des Ligues des Droits de l'Homme (FIDH) og Utenriksdepartementet.
- *G-kraft* – debatter og konserter i regi av Oslo Strykekvartett, MIC Norsk musikkinformasjon og Nasjonalbiblioteket

01

Grieg 07 gav bidrag til bestillingsverkene Grieg-koden av Geir Lysne under Nattjazz 2007 og nyskrevet opera Blue Mountain med Det norske Blåseensemble under Ultima-festivalen. Allerede høsten 2006 bevilget Grieg 07 støtte til Dukkenikkernes nysatsing Lille Edvard G, dukketeater for barn, som ble vist på Troidhaugen våren 2007.

Av samarbeidspartnere nevner vi NRK, Norsk Kulturskoleråd, Nordlysfestivalen, Tromsø Symfoniorkester, Kristiansand Symfoniorkester, MiN-ensemblet, MIC Norsk musikkinformasjon, Universitetet i Oslo, Det Norske Solistkor, Det Norske Kammerorkester, Norges Korforbund, Den Norske Turistforening, Oslo kommune, Universitetet i Bergen, Griegakademiet, Institutt for musikk, UiB, Bergen kulturskole, Kunstmuseene i Bergen og særskilt Edvard Grieg Museum Troidhaugen og Permanenten, Bergen Filharmoniske Orkester, Folkemusikkfestivalen Årinn, Raftostiftelsen og Forsvarets musikk-korps Vestlandet (FMKV).

Grieg 07 bidro med økonomisk støtte til Grieg Society's internasjonale forskerkonferanse i mai

og Festspillene i Bergens konserter med fokus på Grieg og hans kolleger av i dag. Bergen kommune og Bergen Filharmoniske Orkester gjennomførte i dialog med Grieg 07 en storlagen feiring av Edvard Griegs fødselsdag 15 juni.

Det ble dessuten gitt støtte til International Grieg Society, Grieg-samlingen, Bergen Off. Bibliotek, forskningsprosjektet «Musikeren Grieg» (Sigurd Slåttebrekk), engelsk oversettelse av Erling Dahl jr.s bok «Edvard Grieg – En introduksjon til hans liv og musikk» og Humanisten Grieg – tekster på russisk (Raftostiftelsen).

01 Grieg 07 Kulturnett: Fra venstre: Oda Voltersvik, Iris Mairde Aarvik, Ingerborg Elisabeth Moen, Christian Hundsnes Grøvlen og Leif Ove Andnesnes. ©Torkil Baden/NRK

02 Lydkunstner og komponist Natasha Barret finner lyden av norsk vår. ©Jørgen Larsson/Grieg 07

02

01

01 «Team Grieg 07» i finstasen under Grieg-galla. Fra venstre: Cathrine Seim, Are Frode Sørholt, Gunta Venge og Ragna Sofie Grung Moe. ©Magnus Skrede/Grieg 07

BAKGRUNN

“I 1993 BLE DET I SAMARBEID mellom Kulturdepartementet og Bergen kommune gjennomført en storartet markering av Edvard Griegs 150 års fødselsjubileum. Programmet var omfattende og ble lagt merke til både nasjonalt og internasjonalt: Innenlands ble det gjennomført ca. 1500 konserter, 25 turnéer i regi av Rikskonsertene til totalt 100000 barn og unge, ca 2400 prosjekter i skole og barnehager, pluss sceniske forestillinger, konferanser, bok og fonogram-utgivelser. Det var også et omfattende program i utlandet med tilsvarende type program.

Jubileet i 1993 ga langsiktige virkninger for kulturناسjonen Norge nasjonalt og internasjonalt.

Hvorfor markering i 2007?

Den 4. september 1907 døde komponisten Edvard Grieg i Bergen. Edvard Grieg er en kunstner som gjennom sin musikk, sine holdninger og ord fortsatt taler til vår samtid. Han er blant Norges viktigste ambassadører og døråpnere i inn- og utland. Nye generasjoner må gis anledning til å bli inspirert og engasjert av Edvard Griegs musikalske og ideologiske budskap. Et Griegår gir muligheter for å både ivareta arven og tradisjonen etter Grieg, samtidig med at denne arven fornyes og aktualiseres». (fra Bergen kommunes byrådsak 372/05 Grieg-markeringen 2007 – formål og organisering).

Styre og administrasjon

Styret for Grieg 07 var på 9 personer: Herman Friele, tidligere ordfører i Bergen, var styreleder og Ingrid Maria Hanken, prorektor ved Norges Musikkhøgskole, nestleder. Styret besto videre av høyt kompetente personer fra relevante fagmiljøer over hele landet: Hilde Bjørkum (direktør og kunstnerisk leder, Førde Internasjonale Folkemusikkfestival), Synne Skouen (komponist), Signe

Bakke (førsteamanuensis, Griegakademiet, Institutt for musikk, UiB), Lorentz Reitan (spesialrådgiver, Bergen Filharmoniske Orkester), Svein Berge (artist, Røyksopp), Therese Jebsen (daglig leder, Raftohuset) og Ingebjørg Astrup (kultursjef, Hordaland fylkeskommune).

Det ble avholdt i alt 11 styremøter. Kulturdirektør Bjørn F. Holmvik møtte som observatør for eier, Bergen kommune.

Administrasjonen ble ledet av direktør Ragna Sofie Grung Moe med prosjektleder Are Frode Sørholt i full stilling. Prosjektmedarbeiderne Cathrine Seim og Gunta Venge var engasjert i deltidsstillinger og Jørgen Larsson var engasjert som kurator for Samleren med hovedfokus på «Sleppet». Praktikant Felix Rundel fra Tyskland deltok i etableringen av Grieg 07 i 3 måneder høsten 2006. Vassdal & Eriksen ivaretok regnskapsfunksjon for selskapet. MIC MEDIA leverte redaksjonelle tjenester knyttet til nettsidene og MK Bergen Reklamebyrå utviklet både fysisk og virtuell design til Grieg 07.

KOMPONISTEN GRIEG

PROGRAMPOSTEN "KOMPONISTEN EDVARD GRIEG" har hatt som mål å presentere Griegs musikk både i originalform og i nyere former: i nye arrangementer, nye sammenhenger og med nye utøvere.

Grieg 07 har derfor invitert musikere og ensembler til å lete etter «nye sannheter» i Griegs musikk, sette den inn i nye kontekster og lage nye arrangementer. Grieg 07 har hatt som mål å skape et bilde av Grieg anno 2007: Hvem er Edvard Grieg i 2007? Disse musikerne og ensemblene har vi kalt «Grieg Force».

Grieg 07 har satt søkelyset på samtidsmusikk, da vi mener dette er i Edvard Griegs ånd: Han var selv en musiker som arbeidet hardt for å fremme den norske samtidsmusikken – ikke bare sin egen. Vi har orientert oss mot folke-musikk og jazz ved å invitere både jazzmusikere og folkemusikere til å forholde seg til og leke med Grieg på en eller annen måte. Grieg 07 har hatt som mål å være raus når det gjelder hva som er «lov» og «ikke lov» når det kommer til fremførrelser av Griegs musikk.

Når vi har presentert Grieg for barn og unge, har vi ikke vektlagt biografiske data, men snarere hvordan Grieg som komponist fortsatt kan inspirere og engasjere. Drivkraften i markeringen har likevel handlet om Griegs egen musikk og hans eget budskap – og en tro på at Griegs musikk fremdeles har en musikalsk rikdom og et potensial i seg som kan være like aktuelt i dag, 100 år etter hans død.

En av våre samarbeidspartnere, Grappa Musikkforlag, kommenterer samarbeidet slik: «Det har gitt oss muligheten til å se på den musikalske arven etter Grieg på en ny måte, særlig i lys av hva den har betydd for musikere som ikke regner seg selv som en del av den klassiske tradisjonen.»

01

02

03

04

01 H.M. Dronning Sonja ankommer åpningskonserten i Tromsø kulturhus sammen med ordfører i Bergen, Herman Friele, og ordfører i Tromsø, Herman Kristoffersen. © Nordlys

02 Styremedlem i Grieg 07 og artist i Røyksopp, Svein Berge, sammen med arktronika-pionéren Bjørn Torske. Under den offisielle mottakelsen til Tromsø kommune fremførte Torske et spesialskrevet elektronisk stykke basert på Edvard Griegs «Vals», opus 12, nr. 2, fra *Lyriske Stykker*. © Bladet Tromsø/Helge Matland

03 En engasjert direktør i Grieg 07, Ragna Sofie Grung Moe, under pressepresentasjonen av markeringens målsetting og planer © Bladet Tromsø

04 Tromsø Symfoniorkester og Kristiansand Symfoniorkester med dirigent Rolf Gupta og solistene Marianne Andersen og Monica Danielson under fremførelsen av Eivind Buenes konsertversjon av operaen *September*. © Nordlys

OFFISIELL ÅPNING I TROMSØ

DEN OFFISIELLE ÅPNINGEN AV GRIEG-ÅRET 2007 ble lagt til Tromsø og Nordlysfestivalen. Det var mange grunner til dette. For det første ønsket vi å understreke at Grieg-året ikke skulle være en Bergensmarkering og for det andre fikk vi i Tromsø, på kort tid, et godt og inspirerende samarbeid med både Nordlysfestivalen, Tromsø Symfoniorkester og Kristiansand Symfoniorkester. Programarbeidet ble gjort i samarbeid med konsertens dirigent, Rolf Gupta, og vi mener vi fikk presentert et program som nettopp viser oss hvem Grieg er i dag.

Konserten åpnet med to sanger fra Edvard Griegs *Fire salmer*, op. 74, med vokalensemblat Vokal Nord under ledelse av Ragnar Rasmussen. Solister i de to salmene var den klassiske sangeren Bård Bratlie og folkesangeren Unni Løvlid.

Videre i konserten presenterte vi komposisjoner av fire nålevende, norske komponister: *Jubileums-komposisjon 2007* av Maja Ratkje (urfremføring), konsertversjonen av operaen *September* av Eivind Buene med Marianne Andersen og Monica Danielson som solister, Rolf Wallins orkesterstykket *Act* og Nils Henrik Asheims verk

Griegs akkord. Konserten ble avsluttet med Griegs *Klaverkonsert i a-moll* med Sigurd Slåttembrekk som solist. Alle de nålevende komponistene var tilstede på konserten og tok imot applaus.

Komponisten Rolf Wallin var konferansier for konserten, og Hennes Majestet Dronning Sonja representerte Kongehuset. Det var 545 personer tilstede som publikum på konserten.

I forkant av konserten ble det arrangert en pressekonferanse der Grieg 07 presenterte markeringens målsetting og planer.

Etter konserten inviterte Tromsø kommune ved ordfører Herman Kristoffersen til mottakelse i nærvær av H.M. Dronning Sonja. Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen hilste fra Regjeringen. Fung. byrådsleder i Bergen, Henning Warloe, takket Tromsø by for stor gjestfrihet og overrakte en musikalsk gave til Tromsø kommune; et spesial-skrevet elektronisk stykke basert på Edvard Griegs «Vals», opus 12, nr. 2, fra *Lyriske Stykker* – av og med Bjørn Torske.

PROGRAM

EDVARD GRIEG (1843-1907)

FRA FIRE SALMER, OP. 74

Nr. 3 «Jesus Kristus er optåren»
Nr. 4 «Himmelens»

Solister: Unni Løvlid og Bård Bratlie
Vokal Nord
Dirigent: Ragnar Rasmussen

MAJA RATKJE (1973)

SOLO

EIVIND BUENE (1979)

SEPTEMBER

(konsertversjon av opera)

Kristiansand Symfoniorkester
Solister: Marianne E. Andersen og Monica Danielson
Dirigent: Rolf Gupta

ROLF WALLIN (1957)

ACT

Kristiansand Symfoniorkester
Tromsø Symfoniorkester
Dirigent: Rolf Gupta

Pause

NILS HENRIK ASHEIM (1960)

GRIEGS AKKORD

Kristiansand Symfoniorkester
Tromsø Symfoniorkester
Dirigent: Rolf Gupta

EDVARD GRIEG

KLAVERKONSERT I A-MOLL, OP. 16

I Allegro molto moderato
II Adagio

III Allegro moderato in f-moll e marcato

Kristiansand Symfoniorkester
Tromsø Symfoniorkester
Dirigent: Rolf Gupta

Programmet for åpningskonserten

Ankerkvinnen i NRK Nyheter, Ingvild Bryn, introduserer innslaget om åpningskonserten i Kveldsnytt

Programforsiden

01

02

03

Den offisielle feiringen av EDVARD GRIEGS FØDSELSDAG i Oslo 15. juni

01 Barnekoret Fillokus hadde pyntet seg med bursdagshatter.
© Andreas Frøland

02 Schola Cantorum foran Det Juridiske fakultet
og Universitetets aula. © Andreas Frøland

03 Sommerlige delikatesser når Oslo kommune inviterte
til høytidelig mottagelse i Oslo rådhus i forbindelse
med feiringen av Edvard Griegs fødselsdag i Oslo.
© Andreas Frøland

DEN OFFISIELLE FEIRINGEN AV GRIEGS FØDSELSDAG ble lagt til Oslo. Samtidig ble Edvard Grieg behørig feiret i Bergen. På den måten fikk vi to store arrangementer på komponistens 164. fødselsdag 15. juni 2007.

Som motto for programmet i Oslo hadde vi Edvard Griegs egne ord: «Man må først være menneske. All sann kunst vokser ut av det menneskelige», og sammen med en rekke aktører ble feiringen i Oslo både festlig, bred og ærbødig. Dagen startet med flaggheising og nedleggelse av blomsterkrans kl. 08:00 i regi av Oslo musikk lærerforening og Oslo Grieg-selskap.

Klokken 09:00-11:30 ble det gjennomført et seminar om kultur, humanisme og politikk på Nasjonalbiblioteket, i regi av Grieg 07 og MIC Norsk musikkinformasjon. Hans Kongelige Høyhet Kronprins Haakon åpnet seminaret og Utenriksminister Jonas Gahr Støre, Kulturminister Trond Giske, professor Helge Rønning og komponistene Henrik Hellstenius og Lars Petter Hagen holdt innlegg. Det var 120 deltagere tilstede på seminaret.

Klokken 11:00 begynte NRK landets største skolekonsert på NRKs nett-TV. Griegs musikk ble fremført av en rekke av landets fremste musikk talenter.

Kringkastingsorkesteret tok med seg Griegs musikk under jorden, og gav konserter på T-banestasjonene Nationaltheatret, Stortinget og Jernbanetorget mellom klokken 13:00 og 15:00.

Ordfører Per Ditlev-Simonsen ønsket publikum velkommen til kormusikk, kake og kaffe på Universitetsplassen kl. 18:15. Korene som sang var Kvindelig Studenters Sangforening under ledelse av Karin Wetteland, Oslo fagottkor under ledelse av Therese Kinzler Eriksen, Schola Cantorum under ledelse av Tone Bianca Dahl og barnekoret Fillokus under ledelse av Elin Thingstad og Erland Dalen. Utekonserter på Universitetsplassen ble arrangert av Oslo kommune og Norges korforbund, region sørøst.

Klokken 19:30 åpnet Kultur- og kirkeminister Trond Giske den offisielle festkonserteren i Universitetets aula med Det Norske Kammerorkester og Det Norske Solistkor med Grete Pedersen som dirigent. Solister var Njål Sparbo og Unni Løvliid, mens Olav Anton Thommessen var konsertvert. Det var 240 tilhørere.

Feiringen ble avrundet med en konsert på Parkteateret med Tango for tre, Georg Reiss (klezmerklarinet), Unni Løvliid (folkesanger), Sigrid Therese Moldestad (feler), Jørgen Sandvik (gitarer), Anders Hall (feler), Sigbjørn Apeland (trørgel m.m.) og jazzgruppen Puma med lyd-kunstner Lasse Marhaug. Per Arne Glorvigen (bandoneon) var spillende konsertvert. Konserterne i Aulaen og på Parkteateret var arrangert av Grieg 07 og Scanarts Management. Det var 167 tilstede som publikum.

Samarbeidspartnere i anledning Griegs fødselsdag i Oslo var Anders Jahres fond (Aulakonserten), Oslo kommune, Universitetet i Oslo, Aftenposten, Oslo Musikk lærerforening, Oslo Grieg-selskap, Norges Korforbund, MIC Norsk musikkinformasjon, NRK, Kringkastingsorkesteret, Det Norske Solistkor og Det Norske Kammerorkester.

“Komponisten krever at vi gir de unge plass – men også at vi arbeider med oss selv, både som individ og nasjon, for et åpent sinn – med vitale holdninger.,,

01

02

03

KULTUR, HUMANISME & POLITIKK

Morgenseminar 15. juni

“MAN MÅ FØRST VÆRE MENNESKE. ALL SANN KUNST VOKSER UT AV DET MENNESKELIGE.,

Grieg 07 og MIC Norsk musikkinformasjon inviterte til morgenseminar i Nasjonalbiblioteket på Edvard Griegs fødselsdag 15. juni. ”Kultur, humanisme og politikk”.

Styreleder Herman Friele ønsket velkommen til seminaret og Hans Kongelige Høyhet Kronprins Haakon, Grieg-markeringens høye beskytter, åpnet seminaret. Det ble holdt innlegg av direktør for Grieg 07, Ragna Sofie Grung Moe, Utenriksminister Jonas Gahr Støre og Kultur- og kirkeminister Trond Giske. Komponistene Henrik Hellstenius og Lars Petter Hagen hadde en «samtale om kunstmusikkens lekkasjer til verden». Professor Helge Rønning hold innlegget «Absolutt gehør? – utenrikspolitikkens kunst.» Ingrid Rønnesdal var møteleder og musikalsk moderator. Det var 120 deltagere på seminaret.

Målsettingen med seminaret var - med inspirasjon fra Griegs samfunnsmessige engasjement og hans betydning i sin tid - å reflektere omkring forholdet mellom politikk og kunst i dag. Hvordan påvirker kunsten politikken? Når er kunsten egentlig mest politisk? Var for eksempel Grieg mest politisk når han engasjerte seg i konkrete politiske saker, eller var han mest politisk når han komponerte? Hvordan fremstår i det hele tatt forholdet mellom kunst og politikk idag?

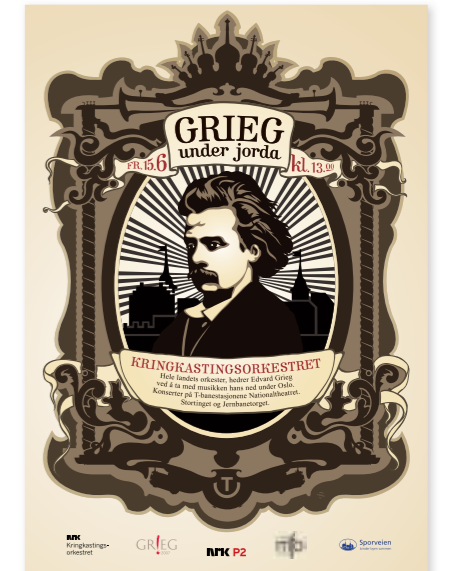
Tilbakemeldingen fra publikum var at seminaret var tankevekkende og interessant.

01

02

19

01 Et knippe musikere fra Kringkastingsorkestret på en av Oslos T-banestasjoner. © Andreas Frøland

02 Blåsere fra Kringkastingsorkestret fyller en T-banestasjon med heftig musikk. © Andreas Frøland

03 Kringkastingsorkestret med sin spesialdesignede logo i forbindelse med konsertene i Oslos undergrunn. Utviklet av viktig.no

03

01 H.K.H. Kronprins Haakon. © Andreas Frøland

02 Utenriksminister Jonas Gahr Støre
© Andreas Frøland

03 Kultur- og kirkeminister Trond Giske
© Andreas Frøland

GRIEG UNDER JORDA

15. JUNI 2007 GIKK KRINGKASTINGSORKESTRET UNDER JORDA for å markere Edvard Griegs fødselsdag. Symfoniorkestret var for anledningen stykket opp i mindre kammerorkestre og hvert ensemble inntok hver sine T-banestasjoner i Oslo sentrum: Nationaltheatret, Stortinget og Jernbanetorget.

Midt i fredagsrushet skapte KORK og lyden av Grieg stor stoppeffekt. Stunnet henvendte seg til den brede offentlighet, til et tverrsnitt av befolkningen med det til felles at de var reisende. Folk var på vei til eller fra noe. Noen var kanskje fulle av forventninger før et etterlengtet møte, mens andre sto igjen med lengsel på perrongen. Denne dagen måtte ikke folk oppsøke musikken, nei, musikken oppsøkte folket. Ikke alle var klare, noen sa tydelig nei, men de fleste stoppet. De ble overrasket og muligens kjent med noe nytt, mens andre fikk et etterlengtet gjenhør på en arena de normalt knytter til helt andre emosjoner.

Høydepunktet var da nærmere 400 mennesker stoppet opp for å høre på Griegs musikk: Da stod tiden stille på Stortinget, midt i fredagsrushet, fredag 15. juni 2007.

Martin Revheim
Orkestersjef
Kringkastingsorkestret

Annonsering for bursdagsfeiringen i Oslo.
Design: Fete Typer

01

02

01 Njål Sparbo og Det Norske Kammerorkester
© Andreas Frøland

02 Det Norske Solistkor. © Andreas Frøland

FESTKONSERT

ET AV HØYDEPUNKTENE i feiringen av Edvard Griegs fødselsdag i Oslo var festkonserten i Universitetets aula kl. 19:30 med Det Norske Kammerorkester og Det Norske Solistkor med solister. Kirke- og kulturminister Trond Giske åpnet festkonserten og professor Olav Anton Thommessen var konsertvert.

Programmet var satt sammen med tanke på å belyse humanisten Edvard Grieg, og å plassere Grieg som en europeisk komponist. Konserten åpnet med tre satser fra *Holberg-suiten*, opus 40 («Preludium», «Air», «Rigaudon») med Det Norske Kammerorkester under ledelse av Jon Gjesme. Njål Sparbo var solist på *Den bergtekne*, opus 32 for baryton, strykeorkester og to horn. Kammerorkesteret avsluttet sin avdeling med *Rumenske folkedanser* av Béla Bartók.

Det Norske Solistkor, under ledelse av Grete Pedersen, fremførte deretter to sanger fra *Fire Salmer*, opus 74. Njål Sparbo var solist i «Hvad est du dog skjøn» og Unni Løvlid var solist i «Jesus Kristus er opfaren». Solistkoret presenterte så det ekspressive og politiske protestverket *Nuits* av Jannis Xenakis etterfulgt av Olivier Messiaens meditative *O sacrum convivium!*. Konserten ble avsluttet med *Friede auf Erden – Fred på jorden* – av Arnold Schönberg med både Kammerorkesteret og Solistkoret.

Konserten var støttet av Anders Jahres Humanitære Fond.

01

02

03

“NU ER AFTNEN LYS OG LANG,,

FEIRINGEN AV EDVARD GRIEGS FØDSELSDAG ble avsluttet i Parkteatret med en nattkonsert i tre avdelinger. Per Arne Glorvigen var spillende konsertvert.

Nattkonserten startet med Gringos, klezmer og norsk folkemusikk. Med utgangspunkt i Griegs forhold til Paris og hans kamp for den jødiske offiseren Alfred Dreyfus, hadde Per Arne Glorvigen, som bor i Paris, satt sammen et program som flettet sammen norsk folkemusikk, Grieg, tango (= Gringo) og jødisk klezmermusikk. Glorvigen er en av de viktigste bandoneonistene i sin generasjon, og er en stor formidler av Astor Piazzollas musikk – en komponist som på samme måte som Grieg kombinerte folkemusikken (tangoen) med europeisk kunstmusikk. Medvirkende var Tango for tre, Georg Reiss (klezmerklarinet), Unni Løvlid (folkesanger) og Joachim Kjelsaas Kwetzinsky (piano).

Andre avdeling besto av utdrag fra Sigrid Moldestads forestilling «Taus» med musikerne Jørgen Sandvik (gitarer), Anders Hall (feler) og Sigbjørn Apeland (trøorgel). I forestillingen presen-

terer de kvinnelige spillemenn fra Nordfjord og Sunnmøre i tiden 1730 til ca 1900. «Jeg ønsker å spille musikken etter de kvinnelige spillemennene og historiene deres med min egen tid og mitt ståsted som kvinnelig felespiller og musiker anno 2007», sier Sigrid Moldestad.

Jazzgruppen Puma sammen med komponisten og lydkunstneren Lasse Marhaug satte punktum, eller rettere sagt et solid utropstegn, for Edvard Griegs fødselsdagsfeiring i Oslo.

01 Tango for tre og Georg Reiss. © Andreas Frøland

02 PUMA og Lasse Marhaug. © Andreas Frøland

03 «Taus». © Andreas Frøland

22 *Ung Grieg*
GRIEGS MUSIKK BRYTER
BARRIERER I CYBERSPACE

01 Jubelen stod i taket i Store Studio da Tor Øyvind Jørgensen (19) med artistnavnet Torry Grieggerz ble tildelt Ung Griegs komponistpris på 10.000 kr. fra Musikernes Fellesorganisasjon. © Ole Kaland/NRK

”DJEVELEN STÅ I ALLE KVINNER”, en nykomponert rockelåt inspirert av Grieg-motiver og Ibsen-sitater, toppet ungdomskonserten i NRKs Store Studio 15. juni. ”Hva ville Edvard ha sagt?”, spurte programleder Stian Barsnes Simonsen. Stormende applaus fra 600 tenåringer ga sitt tydelige svar, ”Grieg var tøff og skulle hørt dette!”, var konklusjonen.

NRK P2s mål med bursdagskonserten var å fortelle ungdom den fascinerende historien om en av Norges største kulturpersonligheter på en engasjerende måte. Ved å bruke unge utøvere og ungdommens egne uttryksformer ble Griegs historie relevant for ungdom som bare var 3-4 år forrige gang Grieg ble feiret.

En miks av Norges fremste unge klassiske instrumentalister, hiphopdansere, en ung komponist og spennende musikkhistorie møtte tusenvis av skoleelever formiddagen 15. juni i fjor. Trompetvirtuos Tine Thing Helseth (20) spilte en vakker utgave av Våren, mens fiolintalentet Eldbjørg Hemsing (18) tok med seg både hardingfele og konsertfiolin for å peke på folkemusikken og gi oss den spenstige første fiolinsonaten av Grieg. Flere fra NRKP2s og Grieg 07s UNG Grieg serie, hadde øvd inn de mest kjente fra Lyriske Stykker. Tempo og brillante toner bølget ned-

over seteradene, men ikke bare der.

For første gang i historien streamet NRK en skolekonsert direkte på Internett, til alle som hadde tilgang til PCer. NRKs TV-team rigget opp flerkameraproduksjon i Store Studio og musikkavdelingen sendte ut invitasjon til alle skoler i hele landet, med tilbud om å følge skolekonserten på storskjerm i skolens egne lokaler. Jenter og gutter på barnetrinnet og i ungdomsskoleklasser benket seg i gymsaler og på skolebiblioteker, og alle e-postene vitner om stor respons. Også på norske ambassader i Europa, Asia og Amerika sluttet man opp om nettilbudet, og utflyttede nordmenn og lokale Grieg-fans fikk med seg friske nye fremføringer av Bergenskomponisten.

I konserten nådde jubelen taket da komponisttalentet Tor Eyvind Jørgensen (19) med kunstner-

navnet Torry Grieggerz ble tildelt UNG Grieg komponistprisen på 10.000 kroner, fra Musikernes Fellesorganisasjon. Men det unge publikummet lot seg også imponere av Grieg på bandoneon og spretne hiphop-ere som boltret seg i en røykfylt Dovregubbens hall. Når publikum forlot Store Studio etter den timelange konserten, hadde de både fått vite Griegs høyde, familieforhold, vaner og uvaner, samt mye om hans plassering i musikkhistorien, av musikkguide Eyvind Solås. Opplevelser i kombinasjon med fakta. Rosende e-poster ble sendt fra de som hadde fulgt konserten via internettet, frustrasjoner fra dem som ikke hadde fått koblingene på plass. Griegs musikk hadde brutt nok en barriere, via sin live-tur i cyberspace for første-, men ganske sikkert ikke siste gang!

Ingvei Eikaas
Prosjektleder
NRK P2

GLIMT FRA FØDSELSDAGS- FEIRINGEN I OSLO

- 01 En blåsergruppe fra KORK spiller for byens underjordiske...
© Andreas Frøland
- 02 Flagget til topps for Edvard hos Oslo musikk lærerforening
© Andreas Frøland
- 03 Elleville Oslo Fagottkor under ledelse av Therese Kinzler Eriksen. © Andreas Frøland
- 04 Ordføreren i Oslo inviterte til mottakelse i Oslo rådhus.
© Andreas Frøland

02

01

03

04

01

FØDSELSDAGSFEST FOR EDVARD GRIEG I BERGEN 15. JUNI

EDVARD GRIEGS FØDSELSDAG ble feiret behørig på Torgalmenningen i Bergen, med eget program for barn og unge fra klokken 10:00 til 12:00 og gratiskonsert med Bergen Filharmoniske Orkester kl. 19:00. Elever fra Apeltun, Aurdalslia, Holen, Haukeland og Ulsmåg skoler, Åsane ballettskole og Bergen Kulturskole med husband Casiokids og konferansier Pål Rønning fremførte et glitrende program til ære for 164-års jubilaranten Edvard Grieg.

Dukkenikkerne med Grieg og frosken var æresgjester fra «gamle dager». Byråd for oppvekst Hans-Carl Tveit åpnet feiringen. Bursdagsangen ble avsunget simultant i alle byens barne-skoler og på Torgalmenningen så det formelig ljomet over alle de syv fjell. Det ble fortært muffins fra Toro og brus fra Hansa. Barnas Hus hadde prosjektledelsen, og Unison AS var produsent. Feiringen var finansiert av Bergen kommune, byrådsavdeling for barnehage og skole.

Tveiterås skolekorps gav egen konsert ved Den blå steinen klokken 13:15.

Davy Wathne knyttet sammen konserten med Bergen Filharmoniske Orkester, som inneholdt feiende flott musikk fra Grieg til Carmen og Strauss, unge bergenske solister og et mannskor på over 150 sangere.

Det hele startet med oppmarsj til Torgalmenningen der Jernbanens Musikkorps og Ørskog skulekorps ledet an. Byrådsleder Monica Mæland hilste. Ingar Bergby, var dirigent og solister var Christian Hundsnes Grøvlen, klaver, Rita Therese Ziem, mezzosopran og Yngve A. Søbereg, baryton. Følgende kor deltok i «Landkjenning»: Bergen Mannskor, Føllesø Mannskor, Fana Mannskor,

02

03

01 «Moderne troll» fremført av elever fra Åsane ballettskole. ©Bergens Tidende

02 Mannskorene og Bergen Filharmoniske Orkester fremførte «Landkjenning». ©Bergens Tidende

03 Barn fra skolene i Bergen og omegn feiret fødselsdagsjubilaranten. ©Bergens Tidende

04 Elever fra Ulsmåg skole fremførte «Kveldssang for Blakken». ©Bergens Tidende

Ask Mannskor, Bergen Handelssamfunds Sangforening, mannsstemmer fra Domkantoret, Oratoriekoret, Bergen Filharmoniske Kor, Jubilate Deo og Collegium Musicums kor.

Det vanket musikalske gaver til publikum og Grieg-prisen 2007 ble tildelt Bergen Filharmoniske Orkester for deres arbeid med og for Edvard Griegs musikk. Erling Dahl jr. fikk utdelt en ekstraordinær Grieg-pris for sin nye bok «Edvard Grieg – En introduksjon til hans liv og musikk».

21.000 skolebarn hadde i forkant av fødselsdagen mottatt et solid sanghefte med Edvard Griegs barnesanger i utvalg for bruk på 15. juni og i fremtiden. Heftet var en gave fra BKK og utviklet av Grieg 07 i samarbeid med Stavanger 2008.

Festdagen var som helhet et samarbeid mellom Bergen kommune, Bergen Filharmoniske Orkester og Grieg 07, med bidrag fra DnB NOR og Bergens Tidende.

04

Bergen hedret Grieg med fakkeltog fra Bergenhus til Grieghallen. ©Bergens Tidende

EDVARD GRIEG SEPTEMBERFESTIVAL *Bergen, 31. august - 16. september*

GRIEG 07 ØNSKET VELKOMMEN til Edvard Grieg Septemberfestival med følgende ord:

“Hvorfor feste når det er døden vi minnes? Hvorfor hedre en komponist fra fortiden som mange nordmenn kanskje egentlig er trette av? Hvorfor ikke heller bruke tid, penger og ressurser på å synliggjøre og hedre de høyst levende kunstnerne vi har midt blant oss?”

Arven etter Edvard Grieg er en enestående inspirasjons- og energikilde for nettopp å aktivisere og synliggjøre små og store nålevende kunstnere – og da tenker vi både på hans musikk, hans mange brev, artikler og taler, hans holdninger og handlinger og den fysiske arven: skattene i Grieg-samlingen ved Bergen Offentlige Bibliotek og hans vakre hjem Troldhaugen.

Responser på invitasjonen til medvirkning under «paraplyen» Edvard Grieg Septemberfestival har vært enestående. Programmet er et resultat av rause bidrag fra en rekke enkeltaktører og inneholder noe for enhver smak. Vi takker varmt hver og en!

Vi håper at du i disse septemberdagene, 100 år etter Edvard Griegs død, kan få øynene og ørene opp for de skatter som ligger i Grieg-arven og samtidig lytte nysgjerrig til samtidens uttrykk og inntrykk.

Edvard Grieg skriver til en god venn etter sin egen 60-årsfest: «Ja, de bergensere, de er fødte festfolk. gid du hadde vært her...!»

Nyt festen for Edvard!,,

PROGRAMMET FOR EDVARD GRIEG SEPTEMBERFESTIVAL

GRIEG GALLA
ONSDAG 5. SEPTEMBER
TORSdag 6. SEPTEMBER
GRIEGHALLEN
KL 19.30

LEIF OVE ANDSNES
Klaver
MARITA SÖLBERG
Sopran
OLE KRISTIAN RUUD
Dirigent
BERGEN FILHARMONISKE ORKESTER
SVEIN STURLA HUNGNES
Peer Gynt
LISE FJELDSTAD
Åse
MARI MAURSTAD
Den grønnkleddede
RUNE REKSTEN
Diverse roller

Edvard Grieg
PEER GYNT
utdrag
SÖRGE(MARS)
OVER RIKARD NORDRAAK
KLAVERKONSERT I A-MOLL
Konsertforedrag ved Erling Dahl jr.
kl 18:30 i Grieghallens foajé

Griegs eget orkester markerer Norges største komponist og sin tidligere sjefdirigent med en Grieg gallakonsert både onsdag 5. september og torsdag 6. september. Leif Ove Andsnæs er solist i a-mollkonserten. Orkesteret spiller sargemarsjen over Rikard Nordraak, og fire av Norges ledende skuespillere og én sanger slutter seg til orkesteret i utdrag fra Henrik Ibsens «Peer Gynt». Dirigenten Ole Kristian Ruud har høstet mange lovord for sine tolkninger i forbindelse med BF0s cd-serie med komponistens orkestremusikk. Forestillingen spilles inn på DVD og tas opp av NRK TV. Konserten er en av tre offisielle, nasjonale markeringer av Griegs hundårsminne.

Billetter: Voksne kr 490 / 390 / 290. Grupper og BT-kort kr 420 / 330 / 240. Studenter kr 120 / barn kr 90. Grieghallens billettkontor tlf. 55 21 61 50. Billettservice www.billettservice.no / 815 23 123 og Posten (avgift forekommer). Billettsalget starter 20. august. Før dette selges hele konsertserier.

I tillegg byr konserten på musikk av Saverud, Schnittke og Thomassen. Harald Saveruds stememusikk til Peer Gynt er komponert i 1947-1948 til Hans Jacob Nilsens «vartromantiske» oppsetning av dramaet på Det Norske Teatret. «Hommage à Grieg» av den russiske komponisten Alfred Schnittke var et bestillingjvark til Grieg jubileet 1992. Dette verket er et bearbejdet mellomspill fra Schnittkes ballettmusikk til Peer Gynt som hadde sin uroppførelse i Hamburg i 1989. Olav Anton Thommassens «Makrofantasi over Griegs a-moll konsert» ble urframført under Fiestspillene i 1980.

BERGEN FILHARMONISKE ORKESTER

KONSERT

Alfred Schnittke
HOMMAGE À GRIEG
Ballettmusikk fra Peer Gynt

Harald Saverud
FÆRENS FEMSTEG
ANITTIA
fra Peer Gynt

Knut Vaage
TROLL
Urframførelse

Lars Petter Hagen
SÖRGE(MARS) FOR EDVARD GRIEG
Urframførelse

Olav Anton Thomassen

MAKROFANTASI
for piano og orkester
over Griegs a-moll konsert

Bjørn Andor Drage
DOVRO GOSH
Urframførelse

INGAR BERGBY
Dirigent
BERGEN FILHARMONISKE ORKESTER
NILS MORTENSEN
Klaver

Konserten er en presentasjon av komponister som på ulike vis har latt seg inspirere av Grieg. Hele tre urframførelser er med i denne hyllesten til Norges nasjonalkomponist. Og komponistene bak disse verkene, Knut Vaage, Lars Petter Hagen og Bjørn Andor Drage, er alle sentrale skikkelser i dagens norske kompositsmiljø.

I tillegg byr konserten på musikk av Saverud, Schnittke og Thomassen. Harald Saveruds stememusikk til Peer Gynt er komponert i 1947-1948 til Hans Jacob Nilsens «vartromantiske» oppsetning av dramaet på Det Norske Teatret. «Hommage à Grieg» av den russiske komponisten Alfred Schnittke var et bestillingjvark til Grieg jubileet 1992. Dette verket er et bearbejdet mellomspill fra Schnittkes ballettmusikk til Peer Gynt som hadde sin uroppførelse i Hamburg i 1989. Olav Anton Thommassens «Makrofantasi over Griegs a-moll konsert» ble urframført under Fiestspillene i 1980.

Bergen Filharmoniske Orkester

FREDAG 31. AUGUST

KL 19:00 FESTIVALÅPNING
Åpning av utstillingen Sleppet
Galleri 3,14

CA KL 21:00 Puma og Lasse Marhaug, Ekkofest 2007
Bergen Kunsthall, Landmark

LØRDAG 1. SEPTEMBER

KL 11-17 Barnas Kulturhelg
Vågsalmenningen og andre steder i byen

KL 12-16 Utstillingen Sleppet Seminar og presentasjon
Lydgalleriet

KL 12:00 Edvard Grieg Byvandring
Hovedinngang Grieghallen

KL 20:00 Sleppetkonsert
Lydgalleriet

SØNDAG 2. SEPTEMBER

KL 11-16 Sleppet. Utstilling
Galleri 3,14 og Lydgalleriet

KL 12:00 Edvard Grieg Byvandring
Hovedinngang Grieghallen

KL 14:00 Lyriske stykker.
Rune Alver, piano
Troltsalen, Trolldhaugen

KL 11-17 Barnas Kulturhelg
Vågsalmenningen og andre steder i byen

MANDAG 3. SEPTEMBER

KL 17:00 Edvard Grieg Byvandring
Hovedinngang Grieghallen

TIRSDAG 4. SEPTEMBER MARKERING AV EDVARD GRIEGS DØDSDAG

KL 08:00 Kransnedleggelse på Edvard og Nina Griegs grav
Trolldhaugen

KL 12-20 Sleppet. Utstilling
Galleri 3,14 og Lydgalleriet

KL 12:00 Markering av Griegs dødsdag
Griegstatuen, Byparken

KL 13:00 Minnesamvær for Edvard Grieg. Seminar
Vestlandske Kunstindustrimuseum - Permanenten

KL 17:00 Edvard Grieg Byvandring
Hovedinngang Grieghallen

KL 18:00 Lux Aeterna
Konsert med Det Norske Solistkor
Troltsalen, Trolldhaugen

KL 20:00 Fakkeltog
fra Håkonshallen til Grieghallen

KL 21:00 Appell
ved Bjarte Hjelmeland som Grieg
Utenfor Grieghallen

KL 21:30 Grieg i Kinesisk Klangdrakt
Grieghallens foajé

ONSDAG 5. SEPTEMBER

KL 12-20 Sleppet. Utstilling
Galleri 3,14 og Lydgalleriet

KL 17:00 Edvard Grieg Byvandring
Hovedinngang Grieghallen

KL 19:30 Grieg Galla. Konsert med Bergen Filharmoniske Orkester
Grieghallen

KL 19:15 Grieg, en humanist? Debatt
USF Verftet, Sardin

KL 21:00 Operacafé. Musikk
USF Verftet, Sardin

TORSdag 6. SEPTEMBER

KL 12-20 Sleppet. Utstilling
Galleri 3,14 og Lydgalleriet

KL 17:00 Edvard Grieg Byvandring
Hovedinngang Grieghallen

KL 19:30 Grieg Galla. Konsert med Bergen Filharmoniske Orkester
Grieghallen

KL 19:30 Grieg Internasjonale Korfestival. Korkonsert
Troltsalen, Trolldhaugen

KL 20:00 Rock med Grieg
Konsert med Åsne Sunniva Søreide, Geir Botnen, Mads Eriksen
Ricks **AVLYST**

FREDAG 7. SEPTEMBER

KL 12-20 Sleppet. Utstilling
Galleri 3,14 og Lydgalleriet

KL 12:00 Italia-Norge - musikalsk møte. Musikere fra Genova
Troltsalen, Trolldhaugen

KL 17:00 Edvard Grieg Byvandring
Hovedinngang Grieghallen

KL 17:00 Stoccafisso-festival
Åpning på utescenen, Bryggen

KL 18:00 Kulturnatt 18-01.
Åpning med Leif Ove Andsnæs og unge pianister
Utescenen, Bryggen

KL 18:30 Grieg Internasjonale Korfestival. Korkonsert
Håkonshallen

KL 18:30 Grieg Internasjonale Korfestival. Kirkekonsert
Johanneskirken

KL 19:00 Griegs tyske sanger
Njål Sparbo, baryton og Einar Røttingen, piano
Korskirken

KL 20:00 Rock med Grieg
Konsert med Åsne Sunniva Søreide, Geir Botnen, Mads Eriksen
Ricks **AVLYST**

KL 20:00 Grieg-aften med mat og kunstnerisk forestilling
Scandic Bergen City

KL 22:30 Grieg Internasjonale Korfestival. Carmina Burana
Grieghallen

KL 24:00 OleBullsHits
Konsert med MiNensemblet
Ole Bull Scene

LØRDAG 8. SEPTEMBER

KL 11-16 Sleppet. Utstilling
Galleri 3,14 og Lydgalleriet

KL 12:00 Edvard Grieg Byvandring
Hovedinngang Grieghallen

KL 13:00 Grieg Internasjonale Korfestival. Korkonsert
Troltsalen, Trolldhaugen

KL 13:00 Griegs danske sanger I
Njål Sparbo, baryton og Einar Røttingen, piano
Griegakademiet, UiB

KL 15:00 Kontinentale Impulser
Konsert Med MiNensemblet
Logen

KL 20:00 Rock med Grieg
Konsert med Åsne Sunniva Søreide, Geir Botnen, Mads Eriksen
Ricks **AVLYST**

KL 20:00 Sleppetkonsert
Lydgalleriet

SØNDAG 9. SEPTEMBER

KL 11-16 Sleppet. Utstilling
Galleri 3,14 og Lydgalleriet

KL 12:00 Edvard Grieg Byvandring
Hovedinngang Grieghallen

KL 13:00 Grieg Internasjonale Korfestival. Kirkekonsert
Johanneskirken

KL 14:00 Grieg Internasjonale Korfestival. Korkonsert
Troltsalen, Trolldhaugen

KL 19:00 Griegs danske sanger II
Njål Sparbo, baryton og Einar Røttingen, piano
Griegakademiet, UiB

KL 20:00 «Norwegian Song»
Konsert med Dag Arnesen trio
Logen

MANDAG 10. SEPTEMBER

KL 17:00 Edvard Grieg Byvandring
Hovedinngang Grieghallen

TIRSDAG 11. SEPTEMBER

KL 12-20 Sleppet. Utstilling
Galleri 3,14 og Lydgalleriet

KL 17:00 Edvard Grieg Byvandring
Hovedinngang Grieghallen

KL 19:00 Griegs norske sanger I
Njål Sparbo, baryton og Einar Røttingen, piano
Griegakademiet, UiB

ONSDAG 12. SEPTEMBER

KL 17:00 Edvard Grieg Byvandring
Hovedinngang Grieghallen

TORSdag 13. SEPTEMBER

KL 9-17 Symposiet «Musikk og Identitet»
Scandic Bergen City hotell

KL 17:00 Edvard Grieg Byvandring
Hovedinngang Grieghallen

KL 12-20 Sleppet. Utstilling
Galleri 3,14 og Lydgalleriet

KL 19:30 I Griegs fotspor
Konsert med Bergen Filharmoniske Orkester
Grieghallen

FREDAG 14. SEPTEMBER

KL 9-17 «Musikk og Identitet»
Scandic Bergen City hotell

KL 12-20 Sleppet. Utstilling
Galleri 3,14 og Lydgalleriet

KL 17:00 Edvard Grieg Byvandring
Hovedinngang Grieghallen

KL 18:00 Griegs norske sanger II
Njål Sparbo og Einar Røttingen
Griegakademiet, UiB

KL 20:00 Jazz med Grieg
Å. S. Søreide, O. Dale, Ø. Skarbø og M. Thormodsæter
Ricks **AVLYST**

LØRDAG 15. SEPTEMBER

KL 11-16 Sleppet. Utstilling
Galleri 3,14 og Lydgalleriet

KL 12:00 Edvard Grieg Byvandring
Hovedinngang Grieghallen

KL 12:00 Griegs norske sanger III
Njål Sparbo, baryton og Einar Røttingen, piano.
Griegakademiet, UiB

KL 15:00 Piano Recital
Charles Rosen
Troltsalen, Trolldhaugen

KL 16:00 Å komponere i dag med inspirasjon fra tradisjonsmusikken
Seminar
Augustin Hotel

KL 19:00 Grieg, stemme og elektronikk
Avgarde sesongåpning
USF Verftet, Sardin

KL 20:00 Jazz med Grieg
Åsne Sunniva Søreide, Olav Dale, Magne Thormodsæter, Øyvind Skarbø
Ricks **AVLYST**

SØNDAG 16. SEPTEMBER

KL 11:16 Sleppet. Utstilling
Galleri 3,14 og Lydgalleriet

KL 12:00 Edvard Grieg Byvandring
Hovedinngang Grieghallen

KL 12:00 «Grieg så svetten renner». Trening til Griegs musikk
SATS Bergen

KL 14:00 Griegs norske sanger IV
Njål Sparbo, baryton og Einar Røttingen, piano
Troltsalen, Trolldhaugen

KL 16:00 Edvard Grieg Septemberfestival - FINALE!
Folkemusikkonsert
Ricks

KL 19:30 Etterklang
Konsert med Mulders og Jansson
Rekstensamlingene

Unge musikere spiller Grieg
Unge musikanter serverer Grieg-perler
2.-16. september kl 18-20
Foajéen, hotell Scandic Bergen City

EDVARD GRIEG SEPTEMBERFESTIVAL *i utvalg*

FESTIVALEN KOM I STAND som en kombinasjon av utspill fra Grieg 07 og innspill fra en mengde aktører som vederlagsfritt stilte sine ressurser og arrangementer til disposisjon, slik at vi sammen fikk en allsidig markering jubilanten verdig. Grieg 07 hadde et nært samarbeid med følgende utøvere og prosjekt:

30 *Puma og Lasse Marhaug, Ekkofest på Landmark*

MiNensemblets konserter på Ole Bull Scene og i Logen

Folkemusikkfestivalen Årinn – konsert med bestillingsverk på Ricks

Avgarde – samtidsmusikkserie på USF Verftet

Liv Glaser – spilte Grieg til spinning på SATS og gav egen konsert på Troidhaugen, Lyrical Travels

Mest Grieg – Unge musikere hedrer Grieg

Unge musikk talenter skapte sin egen mini-festival med daglige konserter i foajeen til Scandic Bergen City hotel. Konsertserien var et samarbeid mellom hotellet, Bergen kulturskole, Griegakademiet, Institutt for musikk og Grieg 07.

Griegs sanger komplett

Sangeren Njål Sparbo og pianisten Einar Røttingen presenterte Edvard Griegs samlede sanger i en serie på syv konserter. Serien ga en unik anledning til å bli kjent med noen av de viktigste og mest personlige komposisjonene i Griegs produksjon. Sangene ble skrevet gjennom hele hans levetid, fra de tidlige tyske sangene op. 2 til Benzon-sangene opus 70. Mange av sangene som ble fremført, inkludert flere etterlatte, er til dels ukjente og sjelden fremført.

Griegs eget orkester

Gallakonserten med Bergen Filharmoniske Orkester – Griegs eget orkester – 6. september var den siste av de tre offisielle nasjonale markeringer ved hundreårsminnet for Norges største komponist. Første del av forestillingen var viet utdrag fra Henrik Ibsens «Peer Gynt» fra originaloppsetningen «Peer Gynt ved Gålåvatnet». Her medvirket Svein Sturla Hungnes, Lise Fjeldstad, Mari Maurstad, Rune Reksten og sopranen Marita Sølberg. Etter pausen innledet orkesteret med sørgemarsjen over Rikard Nordraak, før Leif Ove Andsnes var solist i a-mollkonserten. H.K.H. Kronprinsesse Mette Marit representerte Kongehuset. Det var høyt verdsatt.

Unge musikere gir alt for Grieg: Cellisten Tobias Eide og pianisten Tor Erik Seime Pettersen på Scandic Bergen City hotel. ©Grieg 07/Magnus Skrede

01

Programmet for dødsdagen 4. september

08:00 **Kransnedleggelse på Edvard og Nina Griegs grav, Troidhaugen.** Tale: Torbjørn Wilhelmsen, Troidhaugens venner
Kaffe og bakverk i Brasserie Troidhaugen

12:00 **Markering av Edvard Griegs dødsdag,** Griegstatuen, Byparken
Tale ved styreleder i Grieg 07, Herman Friele.
Kransnedleggelse
Blåsergruppe fra BFO/FMKV med dirigent Ole Kristian Ruud fremførte Edvard Griegs Sørgemarsj over Rikard Nordraak.
Liv Hedvig Hansen sang. Barnekor fra Ulsmåg skole.
Rolf Seldal, slåttetromme.

13:00 - 15:30 **Minnesamvær for Edvard Grieg.** «Når sol går ned» – refleksjoner omkring døden og livet, Vestlandske Kunstindustrimuseum – Permanenten
Griegs siste sommer på Troidhaugen og Griegs død og begravelse: Eilif B. Løvteit, Troidhaugen
Kremasjon og døden – Griegs engasjement: Sigurd Sandmo, Lepramuseet
Gravferd i nyere tid. Tanker, trender og påvirkninger: May Kristin Røen, Bergen kirkelige fellesråd
Døden i kunsten: Gunnar Danbolt
Signe Bakke, klaver

17:00 **Edvard Grieg byvandring** fra Grieghallen

18:00 **Høytidskonsert med Det Norske Solistkor** i Troidsalen

18:00 **«Mest Grieg»**
Unge musikere hedrer Grieg på Scandic Bergen City hotel

20:00 **Fakkeltog** fra Håkonshallen til Grieghallen

21:00 **Appell ved Bjarne Hjelmeland som Edvard Grieg** utenfor Grieghallen

21:30 **Grieg i kinesisk klangdrakt** i Grieghallens foajé
Samspill mellom China National Chinese Orchestra og norske musikere - fløytest Steinar Ofsdal, sopran Bodil Arnesen og fiolinist Catharina Chen, med Edvard Griegs musikk og kinesiske folketoner. Samarbeid med Kinesisk kulturfestival og Grieghallen.

03

01 Blåserne fra BFO, FMKV og dirigent Ole Kristian Ruud fremførte Edvard Griegs Sørgemarsj over Rikard Nordraak foran Grieg-statuen i byparken i nydelig høstvær ©Grieg 07/Magnus Skrede

02 Bjarne Hjelmelands monolog som Edvard Grieg ©Bergens Tidende

03 China National Chinese Orchestra i samspill med norske musikere avsluttet dagen i en stappfull Grieghallens foajé ©Grieg 07/Magnus Skrede

04 Det Norske Solistkor under sin Høytidskonsert i Troidsalen på Troidhaugen. ©Grieg 07/Magnus Skrede

05 Ordfører i Bergen og styreleder i Grieg 07, Herman Friele, underskriver den offisielle minneprotokollen i Permanenten ©Grieg 07/Magnus Skrede

05

02

04

2007

Edvard Griegs dødsdag ble markert i hans fødeby med både alvor, høytid, glede og skjemt. Begivenhetene vokste frem som et resultat av samspill mellom uttallige bidragsytere. Alle ville de være med å bidra til at Edvard Griegs dødsdag ble behørig markert også 100 år etter hans død. Med unntak av konserten i Troidsalen med Det Norske Solistkor, var alle arrangementene gratis og åpne for alle. Hallen i Permanenten var åpen for besøkende fra kl. 13 til kl. 22 med minneprotokoll fremlagt for dem som ville skrive en hilsen til Edvard Grieg.

1907

Dagen før bisettelsen lå Edvard Grieg på "Lit de parade" i Vestlandske Kunstindustrimuseums hall (den permanente utstillingsbygning), og tusener på tusener av hans bysbarn passerte dypt grepet forbi båren. Bisettelsen fant sted mandag 9. september og ble en dokumentasjon ikke bare av fødebyens følelser, men ga et overveldende uttrykk for Griegs internasjonale berømmelse - gjennom telegrafiske kondolanser, deputasjoner og kranser fra hele verden. Hallen var smukt og stilfullt dekorert. Griegs venn, overlege Klaus Hanssen talte, og det ble nedlagt 55 kranser fra inn- og utland.

(Fra Chr. Gran Bøgh: Edv. Grieg, Bergen J.W. Eides Forlag)

31

EN JOURNALISTS BERETNING OM SEPTEMBER- FESTIVALEN...

32

“Griegjubileet er også en åpning for nyskaping. Arrangørene av ”Grieg 07” bruker hundreårsminnet for mesterens død som en prolog for det nye og stimulerer unge, jazzmusikere og lydkunstnere.

Selve hundreårsmarkeringen av Griegs dødsdag 4. september for ett hundre år siden sto rimeligvis i ærbødighetens tegn. Da var det til og med seminar om døden og livet, om begravelsestradisjoner og døden i kunsten.

Men nå har fokuset skiftet. De to første ukene av september er stappfulle av arrangementer under betegnelsen ”Edvard Grieg septemberfestival”. Tradisjonell presentasjon av mesterens egne toner er det ikke mye av. Foruten Bergensfilharmonikernes konserter denne uken er den mest ruvende at Njål Sparbo framfører samtlige 172 solosanger på sju konserter.

Rock med Grieg

Ellers renner Bergen over av ”Jazz med Grieg”, ”Rock med Grieg”, lydkunst, folkemusikk og unge samtidskomponister med uroppførelser av kammermusikk og av orkesterverker. Tretti sangkor fra hele verden synger over alt, og det er byvandring, operacafé og seminarer, – det meste gratis.

Målsetningen er å ”vitalisere og aktualisere Grieg-arven”. Ett av de mest fantasifulle tiltakene er at du kan sykle i treningsstudio mens du finner rytmen i Griegs klaverstykker spilt av Liv Glaser.

Kulturnatt

Fredag var det Kulturnatt i hele Bergen med sentrum på Bryggen. Først åpnet en matfestival med tørrfisk fra Lofoten og smaksprøver fra hele Vestlandet. Og midt oppe i dette spilte Leif Ove Andsnes Grieg på utescenen og hørte på fire tenåringer.

UNG Grieg

Oda Hjertine Voltersvik, Iris Maidre Aarvik, Ingeborg Elisabeth Moe og Christian Hundsnes Grøvlen er med i P2-serien UNG Grieg som presenterer alle de 66 lyriske stykkene gjennom året.

På Bryggen hadde Leif Ove Andsnes gjettekonkurranse med publikum, og blant ulende båter, spekepøser og plommer fra Hardanger spilte han fihendig med 17-årige Christian. 14. september formidler Arild Hansson det hele i Musikkmanesjen i P2.

Jubileumsarrangørene Grieg 07 med Ragna Sofie Grung Moe i spissen, kombinerer nekrolog over fortiden med prolog for fremtiden.”

(Fra nrk.no: Torkil Baden)

01

02

05

05

GLIMT FRA EDVARD GRIEGS DØDSDAG, 4. SEPTEMBER

01 Minnesamvær for Edvard Grieg. «Når sol går ned» – Refleksjoner omkring døden og livet. May Kristin Røen, Bergen kirkelige fellesråd. © Grieg 07/Magnus Skrede

02 I Troidhaugens finstue fikk 30 inviterte gjester en overraskende intimkonsert med Leif Ove Andsnes © Grieg 07/Magnus Skrede

03 Barn fra Ulsmåg skole sang «Kveldssang for blakken» til et rørt publikum under den stemningsfulle seremonien foran Grieg-staturen i Byparken. © Grieg 07/Magnus Skrede

04 Etter det offisielle arrangementet i byparken gikk ordfører i Bergen og styreleder i Grieg 07, Herman Friele, biskop i Bjørgvin, Ole D. Hagesæther og direktør i Grieg 07, Ragna Sofie Grung Moe til Permanenten for signering av minneprotokollen. Rolf Seidal på slåttetromme. © Bergens Tidende

05 Fakkeltog for Edvard Grieg fra Bergenhuss Festning til Grieghallen. FMKV ledet an i toget med Chopins Sørgemarsj. © Grieg 07/Magnus Skrede

06 En fullsatt foajé i Grieghallen fikk oppleve magiske Grieg-toner fra Kina og China National Chinese Orchestra med norske venner. © Grieg 07/Magnus Skrede

03

04

33

01

GRIEG 07 KULTURNATT

GRIEG-ÅRET DANNET RAMMEN for Kulturnatt i Bergen 2007. Edvard Grieg hadde stor tro på musikkens betydning i samfunnet, og gjorde det han kunne for at kunsten skulle bli alle til del, uansett alder, kjønn eller samfunnslag. Han ønsket at kunsten skulle nå ut til alle – ”nettopp fordi dens oppgave er å bringe bud fra hjerte til hjerte.”

Dette ønsket er også filosofien bak kulturnetter i Bergen: å kunne vise frem byens enestående kunst- og kulturtilbud til et bredt publikum. Fredag 7. september skulle det syde av liv og kulturtilbud i Bergen sentrum. På byens plasser og i gatene var det forestillinger, konserter og andre overraskelser som preget natten.

Kulturnatten åpnet på utescenen på Bryggen klokken 18:00 med Leif Ove Andsnes i samspill med unge musikere fra NRKs satsing UNG GRIEG. Konferansier var Steinar Birkeland. Det regnet friskt, men bergenserne stilte opp for sine helter...

Lille Grieg og Frosken – utviklet i samarbeid med Dukkenikkerne, ble levende for første gang under Kulturnatt 2006 og har vært attraktive

gjennomgangsfigurer ved utearrangement i Bergen. De er også hovedpersonene i Dukkenikernes nye dukketeater for barn, Lille Edvard G, som ble vist på Edvard Grieg Museum, Trolldhaugen i anledning markeringsåret.

Arrangør: Grieg 07 i samarbeid med Unison AS, NRK og Bergens Tidende

01 Steinar Birkeland, NRK, Leif Ove Andsnes og ordfører Herman Friele. © Grieg07 / Magnus Skrede

02 Julian August Holden Stoutland og Jan Holden som «Lille Grieg og frosken». © Bergens Tidende

02

01

01 Hallgrim Hanssegård i bestillingsverket *Skredet*

ÁRINN Folkemusikkonsert på Ricks

GRIEG 07 SØKTE EN PARTNER på folkemusikkfeltet og fant ÁRINN, som la årets begivenheter til Edvard Grieg Septemberfestival 15. og 16. september. Vi møtte hverandre i ønsket om fornying og aktualisering av de så naturlig beslektede uttrykksformene folkemusikk og Griegs musikk.

ÁRINN startet som en folkemusikkfestival i Kristiansand 2005, og er nå utviklet til å ha flere arrangementer over hele landet – der musikk, faglige seminarer og kulturpolitiske møter er en del av konseptet.

ÁRINN har fra starten i 2005 presentert flere flotte bestillingsverk, og denne tradisjonen ble fulgt opp i 2007. De to unge, men etablerte utøverne, Camilla Granlien og Hallgrim Hanssegård, fikk oppgaven å lage bestillingsverk. Hallgrim Hanssegård hadde med seg Øyunn Groven Myhren, Andreas Ljones og Andreas Bratlie i verket *Skredet*, som er inspirert av Hallgrims opplevelser med snøskred. Forestillingen inkluderte i tillegg bestillingsverk fra 2006 av Anon Egeland, Unni Løvlid og Per Anders Buen Garnås.

Arrangør: ÁRINN ved Norsk Folkemusikk- og Danselag (NFD) i samarbeid med Columbi Egg og Grieg 07.

ÁRINN ved Norsk folkemusikk og Danselag arrangerte i forbindelse med konserten seminaret: «Å komponere i dag med inspirasjon fra tradisjonsmusikken»

CD-UTGIVELSER I 2007

Ballad for Edvard Grieg med Leif Ove Andsnes, Mariss Jansons og Berlin-filharmonien. EMI

Lyrical travels with Edvard Grieg med Liv Glaser. SIMAX

Choral music med Det norske solistkor og dirigent Grete Pedersen. BIS

Choral music med Grex Vocalis og dirigent Carl Høgset. 2L

Norwegian dances, Ballade, Slåtter, Suite for orchestra med Royal Scottish National Orchestra og dirigent Bjarte Engeset. Naxos

Peer Gynt; Danses norvégiennes; Sigurd Jorsalfar; Nocturne med Orchestre Symphonique de l'URSS og dirigent Evgeny Svetlanov. Warner Music

Peer Gynt suites, Six orchestral songs med Malmø Symphony Orchestra og dirigent Bjarte Engeset. Naxos

Songs med Veslemøy Fluge Berg, sopran og Audun Kayser, klaver. Vest-Norsk Plateselskap

The complete songs med Monica Groop, mezzo-sopran og Roger Vignoles, klaver. BIS

Slåtter, op. 72 & the Knut Dale slåtter med Ingfrid Breie Nyhus og Åshild Breie Nyhus. SIMAX

Symphony in c minor; Three pieces from Sigurd Jorsalfar med Malmø Symphony Orchestra og Bjarte Engeset, dirigent. NAXOS

Alltid Grieg = Grieg forever med en rekke utøvere. King International

Best of Grieg med en rekke utøvere. DG

Grieg celebration med en rekke utøvere. WCJ

Grieg edition med en rekke utøvere. Brilliant Classics

Grieg in a nutshell med Bergen Filharmoniske orkester og dirigent Ole Kristian Ruud, dirigent. BIS

I Dovregubbens hall. Grieg for barn med ulike utøvere. Barneselskapet

Mesterverkene med ulike utøvere. Naxos

The humanist; The composer; The sampler med ulike utøvere. Grieg 07

Mozart - Grieg - med Heide Görtz og Tina Margareta Nilssen, klaver. 2L

LITTERATUR I 2007

Eivind Eikenes: *Edvard Grieg fra dag til dag*. E A C Eikenes Forlag 2007

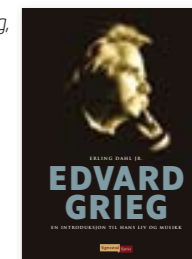
Erling Dahl jr.: *Edvard Grieg – En introduksjon til hans liv og musikk*. Vigmostad & Bjørke AS 2007

Eli Aga og Unni Løvlid (red): *Det første møtet – Sanger av Edvard Grieg*. Wigestrands Forlag 2007

Inger Wethe: *Biografien om Edvard Grieg: en trollmann med toner*. Gyldendal, 2007

Finn Benestad: *Edvard Grieg. Mennesket og kunstneren*, 3 utg. Aschehoug

Edvard Grieg: *Dal diario di Edvard Grieg*, 2. opplag

Edvard Grieg Museum – Trolldhaugen MUSEETS SATSINGER I GRIEGÅRET 2007

Barneforestillinger i Trolldsalen

I april var muséet vertskap for Dukkenikkernes «Lille Edvard G» i Trolldsalen. Det ble gitt 29 forestillinger, de fleste av disse for barnehager og skolebarn.

Ny basisutstilling

Den 15. mai åpnet Trolldhaugen sin nye basisutstilling «Edvard Grieg – komponist og menneske». Utstillingen gir en gjennomgang av Griegs liv, fra barndom og oppvekst i Bergen, studier i Leipzig og ungdomsår i København og hans liv som verdensberømt komponist og internasjonalt etterspurt pianist og dirigent. Publikum møter disse temaene gjennom tekst, bilder og gjenstander i et eget nybygd utstillingsrom i museumsbygget. Ved hjelp av lydusjer klinger et utvalg av Griegs musikk på utvalgte steder rundt om i utstillingsrommet. En rekke av Griegs kjente gjenstander er utstilt og for første gang får publikum se en faksimile av kirkeboken fra Johanneskirken i København, der Edvard og Ninas giftemål er innskrevet.

Ansvarlig for utstillingens idé, research og tekst er Tønnes H. Gundersen, og arkitekter er Nils Mannsåker og Jeanette Vindenes fra Fortunen Arkitekter. Fra Trolldhaugens stab har Eilif B. Løtveit og Monica Jangaard (prosjektleder) bidratt. Utstillingen er finansiert av Norsk Kulturråd, Bergen kommune og av egne midler.

I tilknytning til Griegs dødsår produserte Trolldhaugen utstillingen *Diminuendo 1907*. Utstillingen gir en fyldig oversikt over Edvard Griegs

Se temautstillingen om Edvard Griegs død og begravelse
See the special exhibition about Edvard Grieg's death and funeral

Vandreutstillingen *Edvard Grieg – kunst og identitet*

Fra 21. september til 13. oktober ble en tysk versjon av vandreutstillingen *Edvard Grieg – kunst og identitet*, vist i Villa Irmgard i Heeringsdorf på øya Usedom i Østersjøen. Utstillingen ble vist i tilknytning til Usedomer Musikfestival, som i 2007 hadde norsk musikk som tema. Til denne utstillingen ble det også produsert en

tysk versjon av Trolldhaugens spesialutstilling *Diminuendo 2007*. Utstillingen ble del-finansiert av Usedomer Musikfestival og Trolldhaugens Venner.

Den 3. desember 2007 åpnet en engelsk versjon av *Vandreutstillingen* i Marischal Museum i Aberdeen. Utstillingen ble bestilt av det norske Generalkonsulatet i Edinburgh og er fullfinansiert gjennom konsulatet og Utenriksdepartementet. Utstillingens tekstforfatter og designer har vært Tønnes H. Gundersen.

Trolldhaugens konsertserie 2007

Det ble arrangert 44 sommer- og høstkonserter på Trolldhaugen. Konsertbesøket hadde en gledelig økning i 2007. I løpet av sesongen ble det som tidligere satset på å presentere unge, talentfulle utøvere og ensembler fra inn- og utland.

Det Internasjonale Edvard Grieg Selskap – forskningskonferanse

Det Internasjonale Edvard Grieg Selskap (IGS) har sitt sekretariat på Trolldhaugen og arrangerte fra 30. mai til 2. juni 2007 en stor internasjonal forskningskonferanse i Bergen – «BEYOND GRIEG – Edvard Grieg and his Diverse Influences on Music of the 20th and 21st Centuries». 70 deltagere, hovedsakelig forskere, men også utøvere og dokumentalister, satte hverandre stevne i fire dager under Festspillene i Bergen for å drøfte musikkhistoriske og musikkfaglige problemstillinger, interpretasjon og dokumentasjon. Konferansen var støttet av Forskningsrådet, Bergens Riksmålsforening, Grieg 07 og den

01 «Edvard Griegs lykkelige dag», originalfoto fra 1906.
© Grieg-samlingen, Bergen Off. Bibliotek

02 «Edvard Griegs lykkelige dag», inspirert av et fotografi fra 1906 – av og med Gabriel Fliflet og Ole Hamre, avsluttet Grieg-året på Trolldhaugen.
© Edvard Grieg Museum – Trolldhaugen

amerikanske ambassade. «Beyond Grieg» er den 4. og definitivt største internasjonale konferansen i IGS' regi siden den første ble holdt i Bergen i 2000.

Grieg/Röntgen-forestilling

Søndag 4. november 2007 ble forestillingen *Kjære venn* – en musikalsk brevveksling vist i Trolldsalen. Den bygger på brevvekslingen Edvard Grieg hadde med sin nederlandske venn og kollega Julius Röntgen. Medvirkende var skuespillerne Ragnar Holen (som Grieg) og Svein Harry Schöttker Hauge (som Röntgen) fra Rogaland teater og pianisten Åshild Solberg. Oversettelse og manus Hanna de Vries Stavland, bearbeidelse og regi Hallgjerd Byrkjeland.

Forestillingen ble gitt med støtte av Grieg 07 og Trolldhaugens Venner.

Nachspiel for Edvard Grieg i januar 2008

I forbindelse med avslutningen av Griegåret 2007 utfordret Edvard Grieg Museum – Trolldhaugen Gabriel Fliflet og Ole Hamre til å la seg inspirere av hans musikk. Det resulterte i «Edwards lykkelige dag», inspirert av et fotografi fra 1906, der Edvard Grieg skåler med sine venner i hagen på Trolldhaugen. Målsettingen om at prosjektet skulle samle et helt nytt publikum, og samtidig utfordre vårt mer tradisjonelle konsertpublikum, ble nådd. Forestillingen ble produsert med støtte fra Fond for Utøvende Kunstnere, Bergens Riksmålsforening og Trolldhaugens Venner.

John Hovland
Edvard Grieg Museum - Trolldhaugen

Grieg Force-ensemblet Det Norske Kammerorkester og Terje Tønnesen

GRIEG FORCE

GRIEG FORCE ER GRIEG 07 SINE «FOTSOLDATER» og frontkjemper i markeringen. Dette er et knippe ensembler og musikere med ulik bakgrunn som fungerer som markeringens ambassadører på konserter og festivaler i Norge og utlandet. Grieg Force er den kunstneriske ryggraden i Grieg 07 og presenterer utøvere på høyt profesjonelt nivå.

Målsettingen var at Grieg Force-utøverene i samarbeid med Grieg 07 skulle utforme programkonsept i tråd med markeringens ideologi. Grieg 07 samarbeidet med Grieg Force-utøvere under utarbeidelse av hovedmarkeringer i Grieg-året og bisto med å markedsføre og introdusere Grieg Force overfor konsertarrangører i inn- og utland. Utøverne fikk også aktivt benytte seg av de muligheter for informasjon og markedsføring som lå i Grieg 07s nettsider. Utøverne melder tilbake at det gav positiv status å høre til Grieg Force.

Her følger en oversikt over noen av «fotsoldatene»:

Grieg Force Ensemble: Bergen Filharmoniske Orkester, MiNsemblet, BIT20, Det Norske Solistkor, Det Norske Kammerorkester.

Grieg Force Klassisk: Joachim Kjelsaas Kwetzinsky (klaver), Ernst Simon Glaser (cello), Eir Inderhaug (sopran), Ingfrid Breie Nyhus (klaver), Njål Sparbo (baryton), Einar Røttingen (klaver).

Grieg Force Folk & Jazz: Unni Løvlid (folkesanger), Jazzgruppen Puma.

Ung Grieg Force: Bergen Unge Kammerorkester (BUKO)

38

01

01 Det Norske Solistkor og dirigent Grete Pedersen. © CF Wesenberg

02 Høytidskonserten med Det Norske Solistkor i Troltsalen 4. september © Grieg 07/Magnus Skrede

02

Grieg Force DET NORSKE SOLISTKOR

GRIEGS MUSIKK STO SENTRALT i Det Norske Solistkors repertoar i 2007, og vi hadde et nært samarbeid med Grieg 07 om flere arrangementer: Konsert under Arendal Griegfestival (2. februar), festkonserten i Universitetets aula på Griegs fødselsdag (15. juni), åpningskonserten til Gløppen Musikkfest (9. august), minnekonserten på Trolldhaugen på Griegs dødsdag (4. september) og turné til Japan i september.

Vår målsetting med samarbeidet med Grieg 07, var å sette Griegs kormusikk på det internasjonale kartet gjennom konserter og promotering av vår Grieg-CD på BIS.

Samarbeidet med Grieg 07 har hatt stor betydning. Vi har fått satt opp konserter som vi ikke har kunnet få til alene, og det har vært veldig positivt å ha en organisasjon som jobbet med markeringen og sammenfattet det som skjed-

de rundt om i verden. Grieg-markeringen vi var med på i Japan, var svært vellykket.

Grieg-året har hatt stor betydning for Det Norske Solistkor ved at Griegs musikk har blitt en rød tråd for våre konserter og produksjoner gjennom hele 2007.

André W. Larsen
Daglig leder
Det Norske Solistkor

01

01 Gjestespill fra Peer Gynt-stemnet: Mari Maurstad, Svein Sturla Hungnes og Rune Reksen i Peer Gynt. © Bergens Tidende

02 H.K.H. Kronprinsesse Mette Marit blir ønsket velkommen til Grieg-galla med blomster fra Edvard Boge (10). Ordfører i Bergen og styreleder i Grieg 07, Herman Friele og styreleder i Stiftelsen Harmonien Pål W. Lorentzen, er stolt vertskap. © Grieg 07/Magnus Skrede

03 Gjestedirigert Ingar Bergby med Bergen Filharmoniske Orkester og solist Rita Therese Ziem under den store utendørskonserten på Torgalmenningen i Bergen under feiringen av Griegs fødselsdag 15. juni. © Bergens Tidende

02

03

Grieg Force BERGEN FILHARMONISKE ORKESTER

BERGEN FILHARMONISKE ORKESTER, Griegs eget orkester, samarbeidet med Grieg 07 om "Klangeramlingen", komposisjonsprosjekt med BIT20 og barn på Stord, utekonsert på Torgalmenningen 15. juni, "Grieg-Galla", i Grieghallen 6. og 7. september og konserten "I Griegs fotspor" i Grieghallen 14. september. Vi spilte også inn lydsporene til Dovregubbens Hall som inngår i det interaktive nettstedet for barn, GriegWeb. I tillegg gjorde BFO et stort antall andre markeringer på egen hånd.

Målsettingen var å forene krefter og ressurser for å få best og flest mulig varierte prosjekter i forbindelse med markeringen, og det har vi klart.

Samarbeidet med Grieg 07 har betydd at vi har fått større fokus på markeringen av Grieg-året, også på de delene som var BFOs markering alene. Dessuten har vi fått nye erfaringer i å arbeide med moderne metodikk i arbeidet med

barn og unge (Stord-prosjektet). Det er noe vi vil gjøre mer av.

Ellers har omfattende markering av komponisten gitt oss muligheten til å profilere BFO lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Våre innspillinger på BIS og våre utenlandsturneer har delvis blitt planlagt og gjennomført med tanke på denne markeringen. Markeringen har gitt oss ekstra

fremdrift til å gjennomføre våre strategiske, publikumsmessige og kunstneriske mål.

Sten Cranner
Direktør
Bergen Filharmoniske Orkester

39

01

Grieg Force UNNI LØVLID OG JOACHIM KJELSAAS KWETZINSKY

I FORBINDELSE MED GRIEG-MARKERINGEN gav folkesangeren Unni Løvlid og pianisten Joachim Kjelsaas Kwetzinsky konserter i blant annet Bangladesh, Jotunheimen og på Island. Løvlid er en av våre mest etterspurte og allsidige folkesangere. Hun ble i fjor kåret til "Årets folkemusikkkunstner", på Folkelarm. Kwetzinsky er aktiv som konsertpianist i Norge og i utlandet. Han ble i 2004 plukket ut til Rikskonsertenes lanseringsprogram

Grieg i Bangladesh

I 2006 var Bangladesh et av de landene som markerte Ibsen-året sterkest, og i 2007 sto Grieg for tur. Center for Asian Theatre, tok i samarbeid med UD og den norske ambassaden i Bangladesh, initiativ til en konsert 18. mai med de norske musikerne. Sammen med skuespillere og musikere fra Dhaka presenterte de utdrag fra *Peer Gynt* og *Norske folkeviser*, opus 66. De ga også en barnekoncert med Griegs musikk i regi av organisasjonen Kachi Kanchar Mela.

Grieg i Jotunheimen

Sommeren 2007 hadde Løvlid og Kwetzinsky

en lengre turné til steder i Jotunheimen der Grieg hentet inspirasjon og materiale til sine *Norske folkeviser*, opus 66; Luster, Turtagrø, Lom, Eidsbugarden og Vetti i Årdal. I tillegg hadde de konserter på Fossli ved Vøringsfossen (der Grieg satt og skrev sitt opus 66), Leirvassbu, Spiterstulen, Trolldhaugen, Oslo Grieg Festival, samt to konserter på Island.

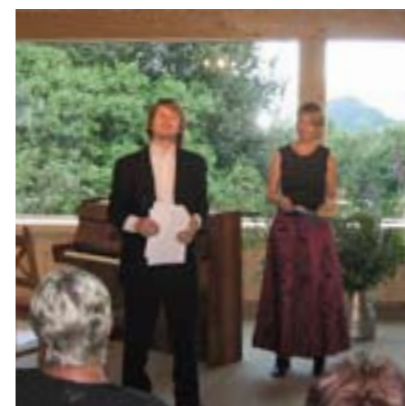
Grieg på Førdefestivalen

Unni Løvlid samarbeidet med pianisten Liv Glaser på Førdefestivalen 2007. Målsettingen var å presentere Griegs musikk og linken til folkemusikken, og medvirke til at to framstående utø-

vere samarbeidet for første gang. Konserten var i følge ledelsen på Førdefestivalen, svært vellykket, opplagte musikere, et strålende fornøyd publikum i stappfull sal – og mange som ikke kom inn. Denne konserten ble starten på et videre samarbeid mellom Løvlid og Glaser.

Joachim Kjelsaas Kwetzinsky, som også har fremført Griegs *a-mollkonsert* i Klagenfurt, St. Petersburg, Athen og Amman, oppsummerer sitt samarbeid med Grieg 07 slik: «Samarbeidet med Grieg 07 har vært vellykket. Det har gitt folk som ikke så ofte går på konserter innsikt i Griegs omgang med folkemusikken og naturen. Fjellturene var kanskje nytt for noen. I Bangladesh fant vi en link fra deres kultur i et land hvor vestlig klassisk musikk er forholdsvis ukjent. Grieg-året har betydd mye for meg fordi jeg har kommet nærmere Grieg både som menneske og komponist, og ikke minst – oppdaget nye konsertformer.»

Du kan lese hele Unni og Joachims blogg på www.grieg07.no

02

03

04

01 Unni Løvlid og Joachim Kjelsaas Kwetzinsky viser muskler på Norges tak, Galdhøpiggen (nesten...) © Grieg 07

02 Konsert i låven på Aukrust gard, Lom, i forbindelse med seminaret «Grieg - mellom det nasjonale og det universelle». © Grieg 07

03 23. juli gjorde Unni og Joachim konsert på Spiterstulen. Grieg kom forbi her på vei fra Gjendebu til Lom, men bordkortet på bildet var nok av nyere dato. © Grieg 07

04 Unni Løvlid i samtale med folklorist Rósa Þorsteinsdóttir og hennes mann på vei til konsert i Siglufjörður, Island. © Grieg 07

05 AVGARDE, september 2007 – BIT20 med dirigent Halldis Rønning. © AVGARDE

05

AVGARDE

AVGARDE ER EN KONSERTSERIE for ny musikk i Bergen, som inngikk samarbeid med Grieg 07 for å kunne utvide serien ytterligere i 2007. AVGARDE har ivarett prosjektledelse, utvikling og gjennomføring av prosjektet. Samarbeidet mellom Grieg 07 og AVGARDE skulle bidra til å fylle Grieg 07 sine intensjoner i programprofilen KOMPONISTEN. Målsettingen var å videreutvikle konsertserien og samtidig sette fokus på arven etter Grieg, ved å trekke frem unge komponister og utøvere av i dag.

AVGARDE har avholdt åtte konsertkvelder med til sammen 194 musikere. Mange av disse er unge musikere, som har spilt verker av unge komponister. Til sammen 52 verker, hvorav tolv var urfremføringer, i tillegg til en Miniature Marathon med 28 verker med maksimalt fem minutters varighet. I 2008 er det inngått samarbeid med Hauge-Tveitt-jubiléet.

Samarbeidet med Grieg 07 har betydd alt for AVGARDE i 2007. AVGARDE startet som et prøveprosjekt høsten 2006, og det å få til et samarbeid med en aktør som hadde sånn tro

på prosjektet og som ønsket å være med på å utvikle det videre, var svært viktig for prosjektet fremover. Gjennom arbeidet med Grieg 07 kunne vi sette i gang programplanleggingen i god tid, og det har gitt oss større finansiell og profilmessig tyngde utad at vi har hatt prosjekter sammen med en aktør av det formatet Grieg 07 har vært.

At unge komponister og utøvere har stått i front på våre arrangementer, har etter vår oppfatning påvirket vår og publikums oppfatning av Grieg-arven.

AVGARDE har satt svært stor pris på at denne markeringen har maktet å både tenke og peke fremover, og ikke har vært et konserverende og tilbakeskuende prosjekt. AVGARDE har gjennom samarbeidet også fått en større nasjonal oppmerksomhet både blant musikere, komponister, finansielle støtteordninger og pressen.

Tine Rude
Produsent
Avgarde

01

Grieg Force RIKSKONSERTENE

RIKSKONSERTENE SAMARBEIDET MED GRIEG 07 ved å koble sammen Grieg-året med vår turnévirksomhet. Vi valgte å koble sammen satsningen rundt samplern og klangsampleren Grieg med vårt JazzIntroband Puma og å aktualisere Griegs internasjonale perspektiv og inspirasjon via et kultursamarbeid mellom norske og kinesiske utøvere på høyt internasjonalt nivå, nærmere bestemt Henning Kraggerud og Bian Liunian.

Målsettingen var å gi Introjazz-vinnerne Puma en anledning til å samarbeide med en lydkunstner og videokunstner. Turnéen skulle omfatte fra seks til ti festivaljobber i hovedsak i Norge med mulighet for deltagelse på festivaler i utlandet. Videre skulle vi vise Griegs originale musikk i helt nye bearbejdelser – dels via Pumas tolkninger og dels via møtet mellom Henning og Bian.

Målsettingen ble etter vår oppfatning i høyeste grad oppnådd. Begge prosjektene fungerte meget godt, representerte noe nytt, med egen signatur og som fint klarte å stå på egne ben. Samarbeidet har også gitt oss anledning til å prøve ut produksjoner der overskriften har vært «nyskapende kunst med historisk forankring».

Vi tror prosjektet har påvirket publikums oppfatning av Grieg-arven. Puma og Lasse Marhaugs «brutale» tolkning av Grieg har nok rystet mang en publikummer både med tanke på intensitet og presisjon. Det norsk-kinesiske programmet høstet også gode mottagelser hos et bredt sammensatt publikum.

For Rikskonsertene som institusjon, har Grieg-året først og fremst vært en god anledning til å sette fokus på vår internasjonalt mest kjente komponist.

Helge Skansen
Konsertsjef
Rikskonsertene

02

01 Rikskonsertenes JazzIntroband Puma og lyd-kunstner Lasse Marhaug © Andreas Frøland
02 Bian Liunian © Guri Dahl

01

Grieg Force MiNENSEMBLET

MiNensemblet har videre gjennom hele året markert Grieg 07 og deltagelsen i Grieg Force i sitt programvalg, i pressemeldinger og konsertprogrammer. Vi har hatt konserter i Nordland, Troms, Bergen og også utenfor landets grenser, nærmere bestemt St. Petersburg.

MiNensemblet har opplevd det som en anerkjennelse å bli spurt om å være en del av Grieg Force! Og samarbeidet har vært en viktig faktor i vår markedsføring. Vi hadde imidlertid innledningsvis større forventninger til økonomisk støtte fra Grieg 07 til våre prosjekter.

Tori Skrede i VG skriver følgende i en anmeldelse av MiNensemblets CD OleBullsHits: «Ensemblet Musikk i Nordland og lederen Bjørn Andor Drage driver befriende gjøn med musikalske nasjonal-skatte på den nye platen «OleBullsHits». Her får Bull, Grieg, Sæverud og flere gjennomgå i

MiNENSEMBLET har hatt et konkret samarbeid med Grieg 07 om to konserter under Grieg 07s Septemberfestival: OleBullsHits på Ole Bull Scene 7. september og Kontinentale Impulser i Logen 8. september.

Bjørn Andor Drages spenstige arrangementer. Han har frisket opp originalmaterialet med temmelig fri hånd både rytmisk, instrumentasjonsmessig og harmonisk, og i kombinasjon med en god dose humor svinger det som bare det. I «Samejentas søndag» joiker den originale seterjenta. I «Våt dressmarsj» (Valdersmarsj), spiller ensemblet marsjen nesten autentisk i starten - bortsett fra en liten rytmeforskyvning. Men så kommer det flere sånne, små instrumentale variasjoner, og hele greia snubler av gårde. Dette er en fornøyelig plate, og ensemblet spiller utmerket.

Elisabeth Storjord
Nestleder
Musikk i Nordland

02

01 MiNensemblet spilte Franz Berwalds Septett B-dur, i Logen, Bergen 8. september. © Grieg 07/Magnus Skrede
02 Folkemusikeren Susanne Lundeng i forrykende samspill med MiNensemblet på Ole Bull Scene 7. september. © Grieg 07/Magnus Skrede

01 Skal kunstneren bare ytre seg gjennom sin kunst, eller utfordrer kunstnerrollen til større engasjement? spør forfatter Anne Oterholm og musiker Øystein Sonstad i Oslo Strykekvartett. Svar kommer kanskje onsdag, under debatt om kunstnerrollen i forbindelse med kvartettens Grieg-festival. © Aftenposten/Erik Berglund

G-KRAFT

Grieg-festival med Oslo Strykekvartett

26.11. – 1.12. 2007

G-KRAFT FESTIVALEN BLE GJENOMFØRT med fire konsertprogrammer i Nasjonalbibliotekets lokaler. Festivalen ble arrangert som et samarbeid mellom Musikkinformasjonssenteret, Nasjonalbiblioteket, Grieg 07 og Oslo Strykekvartett med Fond for utøvende kunstnere og Norsk kulturråd som viktige økonomiske bidragsytere.

De fire programmene inneholdt følgende:

26.11.: Debatt mellom Knut Olav Åmås, Anne Oterholm og Tore Vagn Lid med temaet «Dagens kunstner – humanist eller narsissist?» samt Oslo Strykekvartett som fremførte Edvard Griegs *Strykekvartett*, opus 27 i g-moll.

28.11.: Øystein Sonstads instrumentasjon for strykekvartett av *Ballade* i g-moll og *Bergljot*. Hovedbestillingsverket for festivalen, en fullføring av F-Dur-kvartetten i Griegs eget tonespråk i fire satser, også dette levert av Øystein Sonstad. *Bergljot* ble fremført av Lise Fjelstad.

30.11.: Barneforestillingen «Fortellingen om Peer Gynt» som ble fremført tre ganger.

01.12.: Konsertforestillingen «Gynt-kraft», Peer Gynt musikken instrumentert for strykekvartett av Øystein Sonstad. Fremført i samarbeid med

sangere fra Nordic Voices. Forestillingen inneholdt visning av forhåndsinnsplitt film og stillfotografier som bidro til å supplere fortellingen under musikkfremførelsene. Replikuttvalget ble fremført av Oslo Strykekvartett.

Som oppsummering av festivalen vil vi betone følgende:

- All tilretteleggingen av Griegs musikk som ikke opprinnelig er for kvartett har gitt oss en velfungerende og anvendelig utvidelse av kvartettpertoaret med Grieg-musikk. Dette vil vi i stor grad kunne bruke i årene fremover. Dette har en langsiktig verdi for vårt ensemble. Kanskje andre grupper vil våge seg på disse «nye» Grieg-verkene en vakker dag? Allerede nå er det fastlagt nye fremførelser av *Ballade* i g-moll og «Fortellingen om Peer Gynt».

- Debatten den 26.11 var et bidrag til å drøfte viktige spørsmål rundt en musikers rolle i samfunnet anno 2007. En samtale som dette kan gi viktige impulser til både publikums og utøveres bevisstgjøring der Griegs egen profil stadig kan tjene som et forbilde.

- Ved å skape barneforestillingen «Fortellingen om Peer Gynt», som er tenkt for aldersgruppen fra syv år og oppover, har Oslo Strykekvartett et velfungerende konsept som uten mye forarbeid kan presenteres i nesten en hver sammenheng. Dette vil stå sentralt i vår musikkformidling rettet mot barn og unge fremover.

- I helhetlig versjon eller som innslag vil «Gynt-kraft» rent musikalsk eller som konsertforestilling være et attraktivt prosjekt for festivaler og arrangører å velge seg i fremtiden.

Konsertene ble annonsert i Aftenposten og Morgenbladet. Festivalen fikk en fin forhåndsomtale i Aftenposten og Morgenbladet. Det første arrangementet ble anmeldt i Dagbladet av Ståle Wikshåland. Konsertene var relativt godt besøkt. Pr. konsert lå antallet betalende tilhørere på et gjennomsnitt på ca. 70 til 100, barneforestillingene inkludert.

Oslo Strykekvartett vil med dette få takke hjertelig for den store hjelpen som Grieg 07 bidro med, både økonomisk og i gjennomføringen av konsertene rent praktisk.

Geir Inge Lotsberg
Oslo Strykekvartett

GriegWeb

GRIEG – MIXER OG GRIEGS ORKESTER

et samarbeid med Bergen Filharmoniske Orkester

VI HAR SAMARBEIDET MED GRIEG 07 om utviklingen nettressursen GriegWeb der målsettingen var å la barn og unge komme i kontakt med Grieg og hans musikk på en ny og spennende måte, og la barn og unge arbeide kreativt med Griegs musikk på sine egne premisser.

Så langt som vi har erfart er målsettingen oppfylt, men det var ikke midler avsatt i prosjektet til en evaluering. Samarbeidet har vært fint og viktig for oss, i og med at vi har kommet i nær dialog og kontakt med helt andre leverandører og samarbeidspartnere enn de vi ellers samarbeider med.

Vi tror at flere unge gjennom prosjektet kan ha sett at mye av Griegs musikk faktisk har mange fellestrekk med dagens musikk og lett kan settes inn i moderne sammenhenger.

Vi håper å kunne få finansiert de andre delene av prosjektet, og som helhet tror vi det vil ha en fremtidig effekt.

Slik vi ser det, hadde prosjektet fått mye større virkning om det hadde blitt gjennomført i fullskala som opprinnelig planlagt. Generelt sett har ikke Grieg-året hatt betydning for vår del av kulturlivet, men vi er veldig glad at vi fikk delta med det lille vi gjorde.

Vi har satt veldig pris på samarbeidet vi har hatt med administrasjonen i Grieg 07. Dette har vært både hyggelig og profesjonelt!

Gisle Johnsen
Grieg Music Education

GriegWeb var finansiert av Sparebankstiftelsen DnB NOR

Det første møtet

VELKOMNE INN I EDVARD GRIEG SI FANTASTISKE VERD!

“Ja, er det noen som har rett, er det ungdommen, og jeg vil si mer; jeg vil si at kun den har rett. Vil vi altså ha rett til livet, må vi forplikte oss til å føle ungt...”

Edvard Grieg

“I første del av denne boka vil du møte sanger komponert av Edvard Grieg. Grieg kjende seg som ein romantikar. Han søkte sanning og det ekte i kunsten sin, og tok inn idear og tankar frå samtida. Han let seg inspirere av andre komponistar, folke-musikarar, musikarar, diktarar og kunstnarar. Grieg søkte seg heile tida vidare og var i endring. I andre del møter vi folketonar frå ulike land. Kunstnarhjetet til Grieg banka for rettferd, sanning, medmennesket, og ikkje minst for å styrke ein norsk, kulturell eigenart gjennom å bruke den norske folkemusikken. Han var opptatt av menneskerettar og ytringsfridom. Kunsten skulle være tilgjengeleg for alle. Grieg minner oss stadig, gjennom breva sine og musikken sin, om at kunsten er ein viktig reiskap for å uttrykke identitet og samhald, og at kunstnaren har ei sentral rolle i kampen mot diskriminering og ekskludering.”

Slik introduserer redaktør Unni Løvlid barne-sangboken som Stavanger2008 i samarbeid med Grieg 07 og Wigestrands Forlag AS ga ut i September 2007.

Stavanger2008 bidro slik til den nasjonale og internasjonale markeringen av 100-årsminnet for Edvard Griegs død. Utgivelsen av Grieg-sangboken var ein del av Stavanger2008-programmet Stemmens år i 2007. Boken utgis med illustrasjoner av Stavanger-kunstneren Snøfrid Hunsbedt Eiene.

Redaktører for boken er kulturformidler Eli Aga fra Stavanger og folkemusiker Unni Løvlid fra Oslo.

BKK bidro til at 22000 skolebarn i Bergen, på Edvard Griegs fødselsdag 15. Juni, fikk sitt eget eksemplar av et utvalg sanger fra boken til odel og eie.

DET FØRSTE MØTE
EDVARD GRIEGS BARNE-SANGER

01

Hovedsamarbeidspartner UNG GRIEG NORSK KULTURSKOLERÅD/NRK

GJENNOM HELE 2007 HAR RADIOPUBLIKUMMET ukentlig blitt presentert for et lyrisk stykke på NRK P2 og NRK klassisk. Serien startet med en invitasjon fra NRKs klassiske musikkavdeling til Grieg 07 og Norsk musikkoleråd. Ideen var å la unge pianister fra Tromsø i nord til Kristiansand i sør, spille seg gjennom alle de 66 lyriske stykkene til Edvard Grieg.

Kulturskolene har gjennom mange års innsats, fått frem en rekke unge musikere. NRK ønsker å være med på å synliggjøre talentfull ungdom, og spesielt peke på det store engasjementet som finnes blant tenåringer også for klassisk musikk. Et Grieg jubileum var en god anledning til å få vist bredden og få trukket med ungdom fra hele landet. I løpet av få måneder etter at avtaler var gjort mellom samarbeidspartnerne, ble NRK bussene sendt kysten rundt for å gjøre lydopptak og noen steder også tv opptak. I tilknytning til radioprogrammene bygget NRKs Anne Christine Bratt, opp en egen nettside, www.nrk.no/grieg, med rikholdig presentasjon av hver enkelt ung pianist, museet på Trolldhaugen bidro med små tekster om hvert stykke og en

rekke bilder. Mesterpianisten Leif Ove Andsnes sa ja til å være mentor for UNG Grieg serien, og blogget villig sine råd og tips til de unge pianistene. Selve opptaksrunden var en stor positiv opplevelse for oss i NRK. Alle møtte svært velforberedt og hadde involvert både musikk lærere, familie og slekt i prosessen med opptaket. Noen var litt mer nervøse enn andre, men alle deltagere gjennomførte med glans og alle stilte seg positiv både å la seg intervju om sitt forhold til Griegs musikk og til å bidra med sine tanker om det å drive med musikk generelt. I studio tok programleder Annelita Meinich hånd om materialet og supplerte de unges historier med verdifull informasjon rundt komponistens verk fra professor Harald Herresthal. Uke for

04

02

Norsk kulturskoleråd melder om UNG Grieg-prosjektet i samarbeid med NRK og Grieg 07, der deres rolle var å finne egnede utøvere til programmene som ble sendt på NRK P2 hver uke i jubileumsåret:

Målsettingen var å profilere pianotalenter i media og synliggjøre noe av kulturskolenes virksomhet og dette oppnådde vi. Vi har kunnet utfordre og motivere kulturskoler og lærere til å finne egnede talenter til prosjektet og dette skapte mye positivt engasjement i kulturskolene.

Vi har ingen dokumentasjon når det gjelder hvordan publikum har reagert på programmene, men nå man hører på intervjuene med de 52 pianotalentene, så har de tydeligvis blitt mer bevisst Griegs musikk.

Dersom lignende konsept blir presentert ved en senere anledning vil Norsk kulturskoleråd gjerne være samarbeidspart. Vi synes samarbeidet med Grieg 07/NRKP2/Norsk kulturskoleråd var meget positivt og godt og resulterte i en meget god programserie. Grieg var dessuten et satsingsområde i de fleste kulturskolene, så konseptet passet derfor godt inn. Norsk kulturskoleråd markerte avslutning på Grieg-året ved at «Årets

musiker i Ungdommens musikkmeisterskap spilte Småtroll op. 71 nr 3 i TV-sendte «Godt musikk-år», 1. nyttårsdag. Musikeren heter Ole Christian Haagenrud og var også et av talentene i «UNG Grieg»-serien.»

NRKs storsatsing i Grieg-året, var de ukentlige radiosendingene og nettartikler med unge pianotalenter, som ble både presenterte seg selv, musikken og ble intervjuet om sitt forhold til Grieg og hans musikk.

Oddvin Vatlestad og Mona Grande Lund
Norsk kulturskoleråd

- 01 Eyvind Solås, musikalsk veiviser på UNG Grieg-konserten, 15. juni, Stian Barsnes Simonsen, NRK programleder og Eldbjørg Hemsing, fiolin. © NRK
02 Tine Thing Helseth, trompet, i munter samtale med Stian Barsnes Simonsen, 15. juni. © NRK
03 Hiphop-danserne Martin Sierra og Astrick Sørli, 15. juni. © NRK
04 Ole Christian Haagenrud (18), NRK UNG Grieg-programleder Annelita Meinich og Vivian Tsui (10). © Anne Liv Ekroll/NRK

uke ble nye programmer laget, noen uker flere programmer, slik at det ble plass til alle de 66 stykkene i 2007. Flere hundre tusen lyttere har fulgt serien hver mandag, med reprise hver søndag på P2 i 2007, og responsen har vært svært positiv fra unge som eldre. For oss i NRK har det vært spennende å både kunne dykke dypere inn i ett av områdene i Griegs produksjon, men også å oppleve den entusiasme og energi som de unge pianistene har tatt med inn i programskapingen.

Ingvei Eikaas
Prosjektleder
NRK

03

SAMPLEREN GRIEG

EDVARD GRIEG SKRIVER I ET BREV: ”Men - også i min kunst kunne jeg ikke unnlate å søke et uttrykk for den ville musikk i havets brusen, akk det var forgieves. Jeg følte til bunns umuligheten av å bringe denne kjempeakkord i toner. Det var i denne susen og brølen noe så uendelig at det forekom meg formastelig et øyeblikk å dvele ved tanken om å kunne gjengi den. Dog, også her fant jeg trøst: Ikke den materielle virkning, men refleksen av de følelser den oppvekker, er det kunstnerens oppgave å gi, og gjøres dette med genialitet, er inntrykket like guddommelig tross den mangel på massevirkning som er naturens egen.”

Utgangspunktet for Sampleren er Edvard Griegs interesse for lyder han fant i naturen og folkekulturen. Som mange kunstnere på hans tid var dette et uttrykk for en nasjonal oppvåkning og identitetsbygging. Grieg viste stor interesse for lyder han fant i naturen og folkekulturen. Hos Grieg kan dette tydelig høres i hans bruk av elementer fra folkemusikken, men i musikken hans finner vi også tonebilder som etterligner og bearbeider inntrykk fra norsk natur: fuglesang, fossefall, samt regn og fjell får plass i hans komposisjoner, og lytteren kan få genuine opplevelser av natur gjennom Griegs musikk. Grieg var på sitt vis en samler av naturklang – en klangsamler.

Vi har spurt hva Grieg kunne ha gjort dersom han hadde hatt dagens teknologi til rådighet. I dag er «field recording» en omfattende sjanger

innen elektronisk musikk og lydkunst. Kunstnerne tar utgangspunkt i lydopptak av natur og kultur. Noen spiller av materialet som det er, som et «lydklipp i tid», mens andre bruker materialet som grunnlag for videre bearbeidelse. Temaet Grieg og Sampleren er en utfordring til dagens kunstnere innen elektronisk musikk og lydkunst om selv å ta utgangspunkt i lyd materialet Grieg lot seg inspirere av i norsk natur og folkekultur.

Sampleren Grieg hadde to hovedprosjekter: ett profesjonelt prosjekt, «Sleppet – The sound of Norwegian Spring», som også har vært Grieg 07s kunstneriske hovedprosjekt, og ett prosjekt for barn og unge: «Lydverkstedet», i samarbeid med Drivhuset i Oslo.

50

01

SLEPPET

The sound of Norwegian Spring

LYDKUNSTPROSJEKTET "SLEPPET – THE SOUND OF NORWEGIAN SPRING" har vært Grieg 07s kunstneriske hovedprosjekt. Vi inviterte seks internasjonalt anerkjente lydkunstnere til et prosjekt med en helt klar misjon. De skulle, hver på sin måte, fange lyden av den norske våren. Når vinteren går over til vår, frigjøres store krefter i naturen. Snøen og breene smelter, det drypper over alt, elvene blir store, trekkfuglene kommer tilbake og husdyrene slippes ut på bøen: Det er vårslepp!

02

- 01 Bjarne Kvinnsland finner lyden av is.
© Aftenposten / Knut Egil Wang
- 02 Marc Behrens ved Røsskleiva
© Grieg 07 / Jørgen Larsson
- 03 Kurator for Sleppet, Jørgen Larsson
- 04 Sleppets utstillingskatalog
Design: Blank Blank

03

51

Lydkunstnerne ble med på en tidagers ekskursjon til Vestlandet i mai 2007, og med utgangspunkt i de lydmaterialene de samlet på denne ekskursjonen, laget de hvert sitt kunstverk som ble stilt ut i Bergen i perioden 31. august til 23. september som en del av Edvard Grieg Septemberfestival, og i Oslo i perioden 1. til 14. oktober som en del av Ultimafestivalen.

Musiker og kunstner Jørgen Larsson var kurator for prosjektet.

Ekskursjonen

Grieg 07 tok lydkunstnerne med på en 10 dager lang ekskursjon på Vestlandet under vårsleppet. De fikk oppleve Vestlandets ytterkanter, fra Briksdalsbreen til Utvær, fra Sandane til Lysekloster. Med seg på veien hadde de varme klær, opp-taksutstyr og en god porsjon flaks. De traff et vennlig innstilt Vestland (for det meste) hvor mulighetene lå åpne for å gjøre spektakulære opptak av alt fra fugleliv til bresmelting. Med dette materialet i ørene og på harddiskene reiste de etter den ti dager lange turen hver til sitt for å skape helt nye kunstverk.

Ekskursjonen hadde Sandane i Gloppen som base, og fra basen ble det gjennomført ekskursjoner og feltopptak i fjelldaler i Gloppen, strandsoner, skoger og lignende, samt to dagsturer inn til Jostedalbreen. Etter oppholdet i Gloppen gikk turen videre til Utvær fyr ytterst i Sognefjorden og endte tilslutt i Bergen.

Utstillingene

Sleppet ble vist både i Bergen og i Oslo. Husene vi brukte, hadde alle en rik historie som bygget ut opplevelsesflatene og skapte nye lag av inter-pretasjonsmuligheter. Ingen av rommene var

bygget for kunstopplevelse, og selv om Galleri 3,14 har vært brukt som galleri i en årrekke, er selve huset i utgangspunktet en historisk bygning, et gammelt banklokale. Denne strategien medførte en rekke utfordringer, både i forhold til infrastruktur og bemanning, men var svært berikende for utstillingen.

Åpningen og vernissasjen for utstillingen fant sted på Galleri 3,14 i Bergen 31. august kl. 19:00. Åpningen av utstillingen «Sleppet» var også den offisielle åpningen av «Edvard Grieg Septemberfestival». Styreleder i Grieg 07, Herman Friele, sto for den offisielle åpningen av Septemberfestivalen, mens ordfører i Gloppen, Anders Ryssdal, sto for den offisielle åpningen av utstillingen. Liv Hedvig Hansen kvedet. Det var 120 til stede på åpningsarrangementet. Lokalene i bruk, var Galleri 3,14 og Lydgalleriet (Østre Skostredet 3,5 og 7), og utstillingen var åpen hver dag bortsett fra mandager i perioden 31. august til 23. september. Det var ialt 743 besøkende.

Utstillingen i Oslo var en del av Ultimafestivalen og var lokalisert i Møllergata 13. Utstillingen var åpen hver dag bortsett fra mandager i perioden 1. til 14. oktober. Det var 811 besøkende.

Prosjektet Sleppet har hatt en egen nettside med blogger, fotografier og intervjuer av kunstnerne (www.sleppet.no). Det ble trykt en utstillingskatalog med et rikt antall fotografier og presentasjoner av både kunstnerne og kunstverkene.

04

01

Sleppet KUNSTVERKENE

Chris Watson («Sleppet») produserte et 14 minutter langt firekanals lydverk for åtte høyttalere, plassert som fire lydfelter rundt et senter med en benk til å sitte på for publikum. Rommet var svakt belyst i blått. Lydmaterialet og sammensetningen var basert på hans tanker om smeltingen av isen som en metafor for lydenes forandringer. Chris Watson skriver om sitt eget verk: "In the winter here, the sound is almost coalesced into a block, frozen in time, and then follows a slow release throughout the course of spring, the course of sleppet. My piece will go from the frozen part of winter to the openness of spring. The trip we took is very much part of this. We started in Sandane, where there was still a lot of snow on the mountains, and I could hear new birds arriving every day. Birds that have arrived from southern Sahara and African countries, to fly to this part of Norway to breed. Coming down to Bergen, where the spring was in full bloom, made the thought of Sleppet apparent. And of course the signature sound of that part of Norway, which is the movement of water, again a sound that is locked up, literally frozen in the glacier Brenndalsbreen, and gradually makes it's way down to the coast where we ended. So it has been a very logical sense of journeying."

Steve Roden ("Gloppen Map" og "Three landscapes") laget to arbeider til utstillingen. Det første hadde tittelen "Gloppen Map" hvor han på et originalt turistkart over Gloppen klistret små lapper med engelske oversettelser eller lydige tolkninger av mer enn 150 steder. Dette kartet var fritt tilgjengelig for publikum og ble delt ut ved utstillingen. Det ble produsert 1000 kart og ca 350 ble delt ut. Det andre verket het "Three landscapes" og besto av tre videoarbeider basert på utregninger og avstander han fant viktige i stedene vi hadde vært, blant annet Griegs komponisthytte. Sammen med dette la han et lydspor som var satt sammen av lyder han hadde tatt opp og laget. Felen som henger i Griegs komponisthytte ble også forsiktig benyttet. Arbeidet ble presentert som video-prosjeksjon i et mørkt rom med fire høyttalere. Verkets tre undertitler var 1) A glacier for Peder Balke, 2) A waterfall for Bjørnstjerne Bjørnson, 3) A cabin for Edvard Grieg. ink on clear 16mm film leader transferred to video, 29:00 w/sound.

Jana Winderen ("«+4°C fra Folgefonna til Nordsjøen») arbeidet med hydrofonopptak fra Folgefonna og fulgte vannets vei ut i Nordsjøen. Smeltelyder, isknasing, sildring, fiskelyder og skjellkraftsing fikk plass i hennes 30 minutter lange komposisjon for 6 høyttalere. Ved siden av de 6 høyttalerne var en sitteplass med 4 små høyttalere på gulvet og noen puter å sitte på. Her kunne publikum høre en brefører fortelle gamle myter og historier om Folgefonna.

06

05

- 01 Jana Winderen («+4°C fra Folgefonna til Nordsjøen») © Marius E. Hauge
 02 Bjarne Kvinnsland («Bra bre»). © Marius E. Hauge
 03 Jana Winderen («+4°C fra Folgefonna til Nordsjøen») © Marius E. Hauge
 04 Natasha Barrett ("Microclimates III-VI"). © Grieg 07

Natasha Barrett ("Microclimates III-VI") tok utgangspunkt i miljølyder og skapte fire satser med forskjellige «mikroklimaer». Verket var laget for 16 høyttalere, plassert i en tredimensjonal sirkel i et nesten helt mørkt rom. En liten LCD-skjerm viste navnet på satsene som ble spilt i tilfeldig rekkefølge. Stykket varte til sammen 23 minutter.

Marc Behrens ("Continuum") brukte stener plukket fra stenras i Våtedalen i Gloppen til å lage et 11 m² stort stenbed, innrammet av stål. Under bedet lå ni motorer som beveget gummi-matten stenerne lå på, slik at også stenerne beveget seg langsomt og forsiktig. Av og til kunne man høre klikk og knekk når stener støttest mot hverandre. Publikum ble stående for å se hvor stenerne beveget seg. Til sammen 1,5 tonn sten ble brukt til arbeidet.

Bjarne Kvinnsland ("Bra bre") fikk laget en plate i svart pleksiglass hvor konturene av et originalbilde han tok av Brenndalsbreen var frest ut. Når neonlyset bak platen skrudde seg på i forskjellige, automatiserte mønstre, fremsto bildet nærmest i sin originale form. Til bildet hadde han laget en 20 minutter lang firekanals komposisjon.

02

03

04

- 05 Steve Roden ("Gloppen Map" og "Three landscapes") © Grieg 07/Sleppet
 06 Marc Behrens ("Continuum"). © Marius E. Hauge
 07 Chris Watson («Sleppet»). © Marius E. Hauge

07

01

02

03

01 «Det kribler i magen», fortalte gitaristene Aina Aga Steinsland og Maren Aamodt fra Langeland skole da vi snakket med dem før konserten; akkurat som det skal være når man er klar til dyst! © Grieg 07

02 Lars Jonassen Føyen representerte komponistene / musikerne og mottok en flott blomsterbukett. © Grieg 07

03 Åsa Kyvik Høyvangli og Rebecca Sæbø Tvinneim fra 6. trinn, spilte xylofon og satt fremst i det store orkesteret © Grieg 07

Klangsamleren på Stord VI KOMPONERER, VI

I SAMARBEID MED BIT20 ENSEMBLE, Bergen Filharmoniske Orkester, Stord kommune, Høgskolen Stord/Haugesund og barneskolene på Stord ble det arrangert et større komposisjonsprosjekt på Stord, «Vi komponerer, vi» i mai 2007. Prosjektet var todelt, hvor første del besto av fem lydverkstedsdager, hvor elevene på barneskolene jobbet to klokke-timer hver dag med en konsert på sine egne skoler den femte dagen.

Den andre delen var gjennomføring av to store konserter den sjette dagen sammen med Bergen Filharmoniske Orkester på Vikahaugane Sports-senter. 280 elever fikk på denne måten fremføre egenkomponert musikk sammen med musikere fra BFO. Dirigent for konsertene var Torodd Wigum, og konferansier var Karina Opdal. To klasser ved Rommetveit skole jobbet med å samle inn lyder med utgangspunkt i «Morgenstemning» av Grieg. Lydene ble tatt opp og bearbejdet elektronisk. Dette ble senere satt sammen til en musikalsk helhet. Åtte klasser ved de resterende barneskolene på Stord jobbet på mer tradisjonelt vis ut fra «referanseverk»-metoden. De tok utgangspunkt i et av Griegs egne verker eller komposisjoner inspirert av Grieg (Knut Vaages *Odyssé*). Til å lede komposisjonsprosjektet hadde BIT20 Ensemble engasjert Tim Steiner (tilrette-legger av materiale og kursing av musikere) og Bjørnar Habbestad (prosjektansvarlig/dirigent

av alle deltagende barn på konserten på Vikahaugane). Workshop-ledere i skolene var musikere fra BFO, BIT20 Ensemble og frilansmusikere. I tillegg til dette deltok studenter fra musikkseksjonen fra Høgskolen Stord/Haugesund.

Prosjektet på Stord var stort og krevende, men responsen fra elever, lærere, studenter, musikere, dirigent og publikum har vært utelukkende positiv. Det hadde kanskje vært ønskelig med noe mer prøvetid i forkant av konserten med barna og BFO, men sett i lys av dette tror vi at dette ble gode og vellykkete konserter i Griegs ånd. Prosjektet fikk omtale på NRK TV.

Prosjektet ble støttet av Norsk kulturråd, Sunnhordaland Kraftlag og Stord kommune. I alt 2100 publikummere hørte konserten, henholdsvis på de enkelte skolene og på de to konsertene på Vikahaugane.

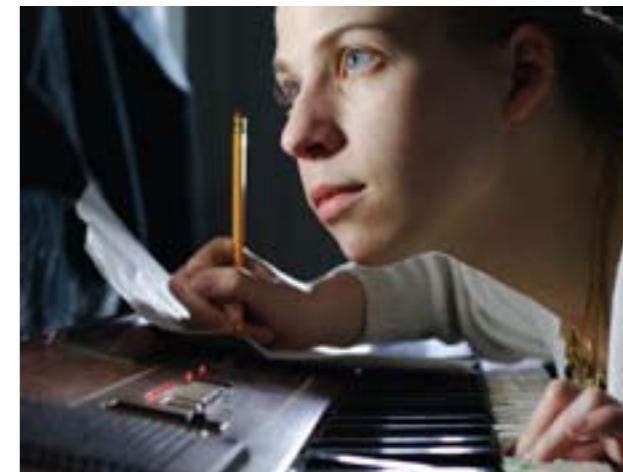
01

02

03

01 Musikere fra BIT20 Ensemble
© Line Olaisen

02 Nettstedet musikkverksted.no

03 Grieg-quiz på musikkverksted.no

55

Lydverkstedet samarbeidet med Grieg 07 med innhold til nett-stedet «musikkverksted.no» som er koblet til Grieg - Grieg-quiz, Grieg-versjon av hurtigmikseren, Grieg-oppgaver/konkurranse, prosjektet Grip Grieg!

Målsettingen med samarbeidene både i skole og på nett var å stimulere barn og unge til å forholde seg kreativt til arven fra Grieg og utvikle sin egen musikalitet og formsans, samtidig som man oppdager og opplever Griegs musikk, og det har vi oppnådd.

Samarbeidet har gitt mer fokus og utvikling til nettstedet som vi stadig arbeider med. Vi har fått positive opplevelser av at deltakende barn og også deres foreldre har hørt nye sider ved Grieg, og at de har satt pris på den nåtidige behandling som stoffet har fått, der både bruk av lydteknologi og leken humor har vært viktige aspekter.

Vi venter positive ringvirkninger på flere vis, og Grieg-stoffet som ligger ute på nett vil være et fint verktøy for kreative prosjekter også i 2008 og videre fremover.

For oss har Grieg-året vært en flott utfordring og mange artige prosjekter.

Vi takker for tilliten og samarbeidet!

Jon Halvor Bjørnseth
Drivhuset – stiftelsen for musikalsk verkstedarbeid

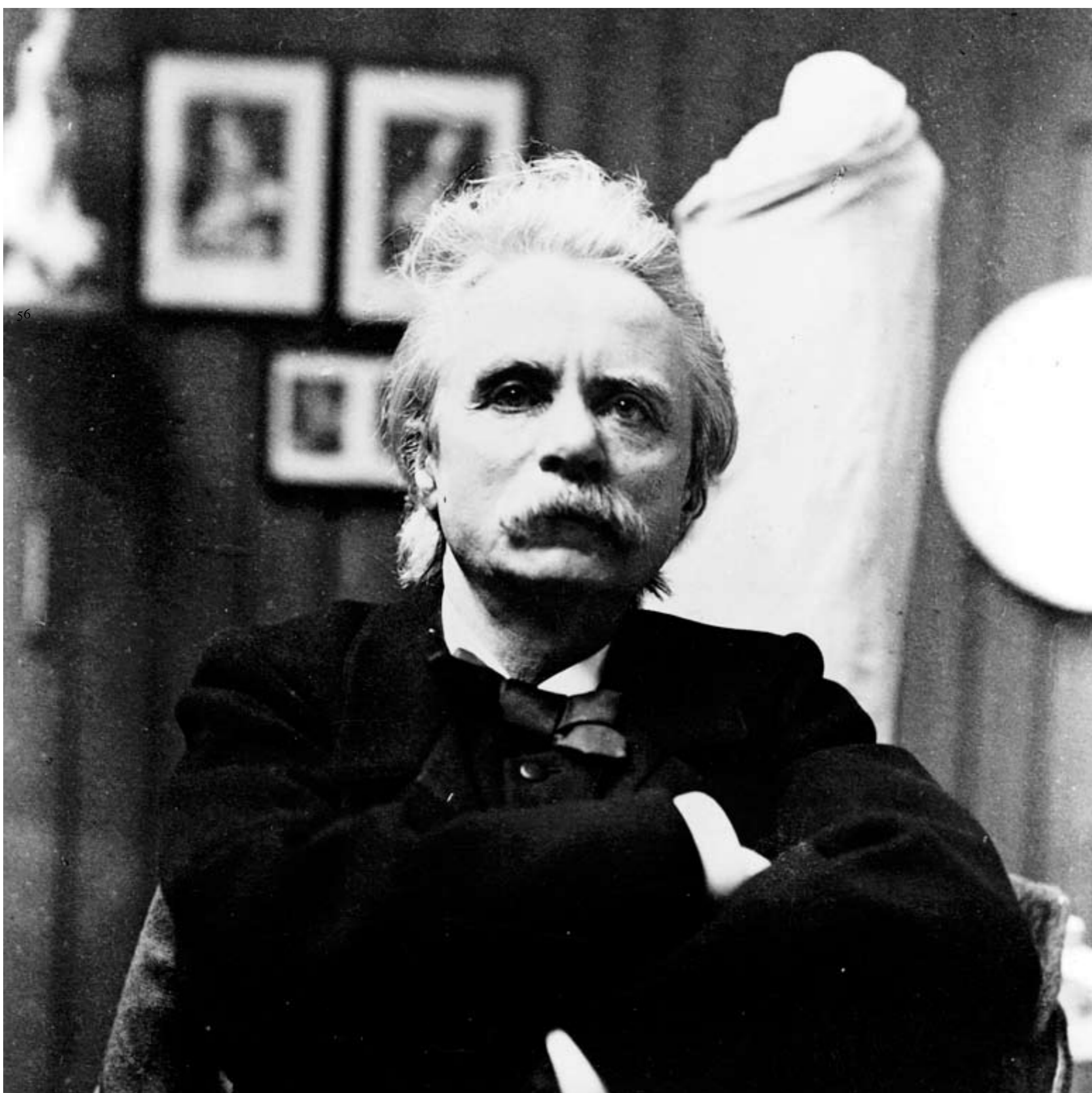
Griegoriansk LYDVERKSTEDET

LYDVERKSTEDET, ELLER «GRIEGORIANSK», ble initiert av Grieg 07, og gjennomført av Drivhuset, stiftelsen for musikalsk verkstedarbeid i samarbeid med BIT20 Ensemble. Målet var at barn skulle få lage musikk og høste erfaringer som er relevant i forhold til forståelsen av Grieg - med fokus på Grieg sine inspirasjonskilder i natur og folke-musikk, og noen av hans vanligste komponisttriks.

Videre var målet at det skulle bli tilrettelagt for barns, læreres og foreldres aktive bruk av nettstedet musikkverksted.no og relaterte verktøy som a) inspirasjonskilde b) verktøy for aktiv komponering c) arena for publisering, og at det skulle arrangeres konserter både lokalt og i forbindelse med offisielle Grieg 07-arrangementer. Drivhuset arrangerte en rekke verksteder for skoleelever hvor elevene først gikk turer i sine omgivelser og samtidig lyttet nøye etter lydene. Så kunne elevene ta opp de lydene de fant interessante, og disse lydene ble overført til en datamaskin. Gjennom enkle lydredigerings-

programmer kunne de bruke opptakene til å lage korte konkretmusikkstykker. I noen prosjekt fikk elevene et tema å jobbe med, som for eksempel «morgen». Noen av skolene som jobbet med dette prosjektet var Skranevatnet skole (Bergen), Ila skole (Oslo), Asker kulturskole, Risør ungdomsskole (i samarbeid med Risør kammarmusikkfest), Hasle skole, Vardsåen skole, Auskog-Høland og Bondi skole.

Griegoriansk var støttet av Sparebankstiftelsen DnB NOR.

HUMANISTEN GRIEG

Markeringens holdningsmessige spillerom

MED UTGANGSPUNKT I EDVARD GRIEGS UTSAGN: “man må først være menneske. All sann kunst vokser ut av det menneskelige”, valgte Grieg 07 programprofilen «Humanisten Grieg», som setter fokus på kunstnerens og kunstens rolle i arbeidet for menneskerettigheter og ytringsfrihet.

Gjennom sitt virke var Grieg opptatt av kunsten som et viktig redskap for å uttrykke egen identitet og samhold, og han mente at kunstneren har en sentral rolle i kampen mot diskriminering og ekskludering.

Et tydelig eksempel på dette, er hans engasjement i Dreyfus-saken. Alfred Dreyfus, en fransk offiser av jødisk avstamning, ble i 1894 anklaget og dømt for høyforræderi. Han ble imidlertid frikjent i 1906 da det ble slått fast at bevismidlene mot ham hadde vært forfalsket.

Men før dette engasjerte Grieg seg sterkt i saken. I 1899, da utfallet i saken ble kjent, takket Grieg nei til å gi konserter med Colonne-orkesteret i Chatelet-teatret i Paris. Griegs svar på innbydelsen fra orkestret ble trykket i den tyske avisen «Frankfurter Zeitung», og snart ble komponistens skarpe avslag referert og sitert i alle de store avisene i Europa. Avslaget vakte stor harme i Frankrike, og da Grieg i 1903 igjen var invitert til Paris for å framføre sine egne komposisjoner, oppfordret de franske avisene publikum til å møte fram og demonstrere sin avsky overfor Grieg, nettopp på grunn av hans standpunkt i Dreyfus-saken.

Hvordan det gikk, har Grieg skildret i et brev til sin tremenning, bokhandleren og forlagsbokhandleren John Grieg i Bergen:

«Jeg blev da også mottaget af en klik blandt de 3500 Mennesker med en Pipen og Skrigen, så jeg ganske rolig lagde Taktstokken ned, steg ned fra Dirigentpulten og ventede ved Siden af den.»

Så helt høy i hatten kan likevel ikke den norske komponisten ha vært. Det var en «tredobbelt forsterket» politistyrke som måtte kaste ut

bråkefantene, og han og Nina måtte hjem til hotellet ha politiskorte som omsluttet dem som «en kordon».

Grieg fikk også pryl av franske anmeldere. Særlig tok han seg nær av hva Claude Debussy skrev om ham i «Gil Blas». Det forteller et brev han skrev til den franske musikkforskeren Michel-Dimitri Calvocoressi: «Naturligvis beklager jeg også den totale mangel på forståelse for min kunst som kommer til uttrykk i selvsamme anmeldelse. Men det er ikke hovedsaken. Denne er og blir den giftige og respektløse tone som han benytter.»

Grieg skriver senere: «Problemet, som Dreyfus-saken i våre dager reiser, er det evige menneskelige: hvem, har størst rett - den fysiske eller den intellektuelle kraft? Et menneske rammes ikke av en domsfellelse, når han er blitt dømt uten å kjenne til alle motivene som anklagen bygger på. Statshensyn kan aldri være viktigere enn hensynet til et menneskes uskyld.»

«En Satans Historie er at Dreyfuslidenskaberne atter er sat i Bevægelse,» skriver Edvard Grieg til Johan Halvorsen i april 1903. Også hans egen lidenskap var det, helt til Dreyfus ble frikjent i 1906. Blant hans mange brever er Dreyfus-saken bare en av de mange små fasetter i Griegs mangslungne og rike korrespondanse. Men de har faktisk det til felles at de fleste av dem setter lidenskapene i bevegelse, og vitner om et engasjert og intenst menneskeliv.

SYMPOSIET MUSIKK OG IDENTITET

GRIEG 07 ARRANGERTE I SAMARBEID med Universitetet i Bergen og Stiftelsen Egil Raftos Hus (Raftohuset) det internasjonale symposiet ”Musikk og Identitet” 13. og 14. september 2007. Symposiet utgjorde kjernen i Edvard Grieg Septemberfestival som fant sted i tidsrommet fra 31. august - 16. september.

Målsettingen med symposiet var å belyse fra ulike synsvinkler, hoved-temaet ”Musikk som redskap i utvikling av identitet for individ, gruppe og nasjon”, med innlegg for både fagspesialister og allmennheten. Symposiet skulle også være en arena for dialog mellom ulike faggrupper: historikere, samfunnsvitere, etnologer, folklorister, sosiologer, musikere/ komponister, musikkterapeuter og musikkforskere.

Universitetet i Bergen ved rektor Sigmund Grønmo oppnevnte en tverrfaglig komité, som sammen med en representant fra Raftohuset, utarbeidet det faglige innhold og kom med forslag om innledere.

Komiteén besto av:

Førsteamanuensis Frode Thorsen, Griegakademiet, Institutt for musikk, leder
Førsteamanuensis Signe Bakke, Griegakademiet, Institutt for musikk
Professor Peter Larsen, Institutt for informasjons- og medievitenskap
Førsteamanuensis Mette Andersson, Sosiologisk institutt
Førsteamanuensis Haci Akman, Institutt for kulturstudier og kunsthistorie
Daglig leder Therese Jebesen, Raftohuset

Målsettingen med programmet var blant annet å belyse spenningsforholdet mellom nasjonalisme og humanisme, musikkens betydning for nasjonalstatenes oppblomstring, demokratiseringsprosesser og politisk mobilisering, samt forholdet mellom musikk og etnisitet, musikk og individ, musikk og makt, musikk og frihet og Grieg som kulturell arv.

Programmet besto av innlegg fra syv key-note speakers og ti innlegg som fagkomitéen valgte gjennom Call for papers.

Key-note speakers var:

Erling Sandmo: historiker, Institutt for samfunnsforskning, Universitetet i Oslo
Paul Gilroy: professor i sosiologi, Institutt for sosiologi, London School of Economics
Susan McClary: professor i musikk sosiologi, Institutt for musikk sosiologi, University of California
Hans Weisethaunet: professor, Institutt for musikkvitenskap, Universitetet i Oslo
Harald Herresthal: professor, musikkviter, Norges Musikkhøgskole
Katia Tchamberdji: komponist og pianist
Patrick Dinslage: leder for Grieg Research Center at the University of Art i Berlin. (Patrick Dinslage erstattet den legendariske pianisten og musikkviter fra USA Charles Rosen som dessverre måtte melde avbud p.g.a. sykdom.)
Det var gratis adgang til symposiet. Symposiet var støttet av Institusjonen Fritt Ord, GC Rieber Fondene og Universitetet i Bergen.

Det var totalt 80 registrerte deltakere til symposiet begge dager. Blant dem var det studenter og akademikere fra de ulike fakulteter ved Universitetet i Bergen, samt representanter fra diverse organisasjoner lokalt og nasjonalt.

Pianistene Signe Bakke og Torleif Torgersen, og sanger Hilde Sveen presenterte musikalske innslag, med tydelig referanse til konferansens hovedtema.

Artikkelsamling

Det skal utgis en artikkelsamling, *Humanisten Grieg dokumentasjon – refleksjon*, som inkluderer innlegg fra symposiet, fra Grieg/Dreyfus-konferansen i Paris 22.10 og Grieg 07-debattene 15. juni og 26. november i Nasjonalbiblioteket. Universitetet i Bergen, ved Det humanistiske fakultet og Griegakademiet, Institutt for musikk, vil sikre ferdigstilling av samlingen etter at Grieg 07 legges ned 31.12.2007. Førsteamanuensis Haci Akman, Institutt for kulturstudier og kunsthistorie er redaktør for artikkelsamlingen. Medredaktører er professor Peter Larsen og førsteamanuensis Thomas Solomon.

GRIEG OG DREYFUS I PARIS

SOM LEDD I MARKERINGEN AV GRIEG-ÅRET – hundre år siden Griegs død – ble det avholdt norsk/fransk seminar og konsert i Paris 22. oktober. Utgangspunktet var Griegs humanistiske engasjement i samtiden, i Dreyfus-skandalen og andre humanistiske og folkerettslige konflikter; og intensjonen var å trekke linjer til dagens konflikter og kampen for å kjempe for ytringsfrihet og verne menneskerettighetene.

Innledere fra norsk side var professor Harald Herresthal, Norges Musikkhøgskole, og tidligere forhørsdommer i Frankrike, nå spesialrådgiver i NORAD, Eva Joly.

Fra fransk side deltok Souhayr Belhassen (opprikket fra Tunisia), den første presidenten i den internasjonale føderasjon av menneskerettighetsligaer (Fédération Internationale des Ligues des Droits de l'Homme) og Michel Tubiana, advokat og ærespresident i den franske Menneskerettighetsligaen. Grieg 07 direktør Ragna Sofie Grung Moe ønsket velkommen og introduserte Sidiki Kaba, ærespresident i FIHD, som ledet møtet.

Partnere i prosjektet var Den Kgl. norske ambassade i Paris, Oslo-senteret for fred og menneskerettigheter, Raftostiftelsen, Fédération Inter-

nationale des Ligues des Droits de l'Homme (FIDH), Utenriksdepartementet og Grieg 07.

Seminaret ble avholdt i Palais de la Bourse og etterfulgt av mottakelse i regi av ambassadøren ved Den Kgl. norske ambassade i Paris.

Dreyfus-konsert

Etter seminaret inviterte Den Kgl. norske ambassade i Paris og Grieg 07 til konsert i Musée des Invalides med vert Per Arne Glorvigen, bandoneon og musikerne Unni Løvliid, sang, Joachim Kjelsaas Kwetzinsky, piano, Georg Reiss, klarinett,

«Tango for 3»: Sverre Indris Joner, piano, Steinar Haugerud, kontrabass, og Odd Hannisdal, fiolin.

Med utgangspunkt i Griegs forhold til Paris og hans kamp for den jødiske offiseren Dreyfus, har Per Arne Glorvigen, som bor i Paris, satt sammen et program som fletter sammen norsk folkemusikk, Grieg, tango (= Gringo) og jødisk klezmermusikk.

Dreyfus-konserten var en videreutvikling av nattkonserten i Parkteatret 15. juni.

01 Alfred Dreyfus. © George Eastman House

02 Den Kgl. norske ambassade og Grieg 07 inviterte til konsert

Geidai (The Tokyo National University of Fine Arts and Music) Grieg-prosjekt - Peer Gynt, 8. juni 2007

01 Grieg-plakater i Japan
02 Eksempler på Grieg-materiell produsert av Utenriksdepartementet for norske ambassader og konsulater.
03 Grieg 07 gavesett

02

03

Utenriksdepartementet INTERNASJONAL VIRKSOMHET

KULTURSAMARBEID ER EN PRIORITERT og integrert del av norsk utenrikspolitikk. Målsettingen er å skape arenaer og møteplasser for dialog, utveksling og samarbeid. Kultursamarbeidet skal presentere norsk kunst og kultur av høy kvalitet, bidra til internasjonalisering av norsk kunst og kulturliv og fremme bildet av Norge som en moderne kunst- og kulturnasjon.

En av Utenriksstjenestens fordeler er de 100 utenriksstasjoner, som er en uvurderlig ressurs i arbeidet med å inspirere og finne de rette kontakter og arenaer for dialog og samarbeid. Utenriksdepartementets deltagelse i Grieg-markeringen og Grieg 07s fokus på komponisten og mennesket Edvard Grieg, som i holdninger og handlinger var en forkjemper for frihet, demokrati og rettferdighet, har gjennom et omfattende

og variert program og med deltagelse av først og fremst unge, profesjonelle utøvere, gitt et rikt bilde av kunstneren Edvard Grieg, norsk identitet og kunstliv.

Grieg-markeringen har vært ett av temaene i det utenrikskulturelle arbeidet i 2007. Markeringen har på en kreativ måte kommunisert norsk kultur og identitet. Det ble tidlig besluttet å ikke lansere noe «Grieg-år» på linje hverken med det store Grieg-jubiléet i 1993 eller med Ibsen-året 2006. Det var imidlertid naturlig og relevant for departementet å støtte opp om aksjeselskapet Grieg 07s program i de land hvor det fra deres side var en interesse i fagmiljøet, og hvor det ble tatt initiativ til ulike samarbeidsprosjekter. Samarbeidet om etableringen av nettstedet www.grieg07.no på 18 språk ble en viktig kanal for å spre informasjon om markeringen og programmet internasjonalt. I tillegg samarbeidet man om utgivelsen av et Edvard Grieg-gavesett (to CD'er/én DVD og et teksthfte) samt en plakatserie som ble sendt til hovedkontakter innen kulturliv, næringsliv og politikk.

01

- 01 Einar Røttingen, piano. Konsert for barn som ble rammet av jordskjelvet i Niigata, oktober 2007
 02 Norges offisielle nettsted i Japan
 03 Grieg-arrangement for barn på den norske ambassaden i Tokyo
 04 Dovregubbens datter på Japan-besøk
 05 Det japanske postverket produserte flere Grieg-frimerker i 2007, bl.a. med den offisielle Grieg 07-logoen utviklet spesielt for Japan
 06 Plakat utviklet av den japanske Grieg-komiteén.

BEGIVENHETER I UTLANDET

Den internasjonale markeringen av Grieg-året 2007 har vært gjennomført svært forskjellig i de ulike land, avhengig av interessen fra fagmiljøet i inn- og utland, hvilket kontaktnett den enkelte utenriksstasjon har, og den interesse som har vært vist fra presse og media. Arrangementslisten på www.grieg07.no og den enkelte stasjons nettside på Norgesportalen www.norway.info viser hvilket mangfoldig og kreativt år dette har vært.

En gjennomgående erfaring og et grunnleggende prinsipp for Utenriksdepartementets kultursamarbeid er at interessen kommer fra kunstlivet selv og at de enkelte tiltak er forankret i de samarbeidende kunstinstusjonene.

Man har arbeidet ut fra prinsippet om noe kjent og noe ukjent, og dette har skapt ringvirkninger for fremtidige samarbeidsprosjekter innen kunstlivet. Grieg-markeringens fokus på yngre utøvere og et moderne og mer nyansert blikk på kunstneren ble en naturlig del av departementets målsetting for internasjonalt kultursamarbeid.

For noen stasjoner har året vært en hovedsatsing både på kultursiden og i bredere profileringsøyemed. Arbeidet har i hovedsak vært rettet mot å støtte eksternt initierte arrangementer, begivenheter knyttet opp mot politiske besøk og egeninitierte prosjekter. Et av de langsiktige resultatene som nevnes i tilbakemeldingene fra flere stasjonene, er at Grieg-markeringen har vært med å styrke kontaktnettet og samarbeidet med partnere ikke bare innen det musikkfaglige miljø, men også på tvers av fagmiljøene og inn mot samfunnslivet for øvrig.

Det store antall konserter, seminarer, konferanser

02

m.m. har vært unike muligheter til å fremme ulike aspekter ved Norge og norske forhold. Samarbeidet med næringslivet har gjort det økonomisk mulig å presentere mer kostnads-krevende prosjekter og å knytte arrangementene opp mot andre temaer som det har vært interesse for. Markeringen har også skapt interesse for andre musikkjanger og yngre utøvere bl.a. innen norsk jazz og nyere kunstmusikk. I kjølvannet av Grieg-markeringen har det også vært presentert andre norske komponister som for eksempel Asbjørn Schaathun, Rolf Wallin, Arne Nordheim, Maja Ratkje, Knut Vaage m.fl. CD/DVD-produksjonen var med på å løfte frem yngre, profesjo-

nelle utøvere og andre sjangere og utøvere inspirert av Grieg.

Fra New York nevnes særlig effekten av en helhetlig overbygning og gjentakelse av budskapet som viktig i forhold til presse og media. I Japan ble det etablert en egen Grieg 2007 komité, og ambassadens hovedoppgave var å bidra til gjennomføringen av markeringen i samarbeid med denne. Her erfarte man for eksempel at Grieg ble tydeligere knyttet til Norge i japansk bevissthet. Man opplevde også at året har bidratt til større interesse for og kunnskap om personen Edvard Grieg koblet til hans musikk. Programmet i Japan har lagt grunnlaget for en egen oppfølging i form av en rekke oversettelser og utgivelser som vil gjøre Griegs musikk mer tilgjengelig og bidra til en styrking og fornyelse av Grieg-miljøet i Japan. I Romania og ved flere andre stasjoner ble det nettopp erfart at man ved denne type markeringer har større muligheter til å bli lagt merke til, eksterne miljøer tar selv initiativ, og det gjør profileringsarbeidet lettere.

Tyskland er i en særstilling mht Grieg, da man nærmest opplever hvert år som et Grieg-år. Det ble skrevet mye om Grieg i små og store aviser og med et særlig fokus på komponistens betydning for norsk identitet og utvikling i norsk musikkliv. I mange lokale miljøer lå planer om et program og fokus på Grieg ofte forut for tanken om et offisielt Grieg-år. Et samarbeid mellom Norges Musikkhøgskole og Universitæt der Kunste i Berlin, var en av de større begivenheter i 2007 som vil utvikle seg videre i årene som kommer, både i Norge og Tyskland.

03

Det er særlig interessen fra og arbeidet med alle fagmiljøene som har vært positivt i 2007, og som vil ha betydning for kontakten videre og nye arrangement fremover.

I noen land har det krevd en betydelig innsats fra utenriksstasjonenes side når det gjelder presse og media, andre steder har de selv tatt initiativ til å presentere komponisten og begivenhetene.

Større markeringer oppleves som ressurskrevende på utenriksstasjonene, særlig de mindre. Samtidig opplever man god effekt av å arbeide mer tematisk gjennom året. Utsendelsen av Edvard Grieg-gavesett; til hovedkontakter innen kulturliv, næringsliv og politikk var en viktig dør-åpner til å spre informasjon om markeringen.

I samarbeid med Festspillene i Bergen inviterte Utenriksdepartementet i samarbeid med stasjonene tilreisende presse/media og kunstnere, til konsert på Troidhaugen, omvisning og mottagelse for å informere om Grieg-markeringen.

05

04

06

JAPAN

Markeringen av Grieg 2007 i Japan har vært svært omfattende og inkluderte nærmere 140 større og mindre arrangementer. De fleste arrangementene har vært japanske, men norske utøvere/ensembler som Leif Ove Andsnes, Det Norske Solistkor og Vertavokvartetten har også stått for fremtredende bidrag. Spennvidden i arrangementene har også vært gledelig stor.

En japansk Grieg 2007-komiteé fungerte som en PR- og informasjonsparaply for markeringen og arbeidet bl.a. aktivt mot media og utarbeidet plakater, løpesedler og hjemmeside. Komiteén tok også initiativ til og har vært arrangør for flere arrangementer og bidro til mer langsiktige tiltak som oversettelse av Griegs barnesanger til japansk utført av fremtredende japanske poeter.

Grieg 2007 i Japan har også delvis lagt grunnlaget for en egen oppfølging. En rekke oversettelser og utgivelser vil gjøre Griegs musikk mer tilgjengelig for japanske musikere. Det er også utgitt en bok om Grieg beregnet på det brede publikum. Dessuten har Grieg-året bidratt til å gjøre en rekke yngre japanske musikere som har arbeidet med Grieg hver på sin kant, mer oppmerksomme på hverandre, noe som forhåpentligvis vil bidra til en styrking og fornyelse av Grieg-miljøet i Japan.

Som eksempler kan nevnes: Peer Gynt på norsk med fullt kor, orkester og solister, et samarbeid med Det nasjonale musikkuniversitetet, Geidai. Omkring 4000 var tilstede på to fullsatte forestillinger som fikk bred mediedekning. Det

01

hadde stor betydning at Grieg ble inkludert i den store årlige store musikkfestivalen La Folle Journé au Japon i 2007. Tilsvarende viktig var det at et Grieg-stykke ble inkludert, som ett av fire obligatoriske, i den store årlige japanske korkonkurransen.

Av norske innslag står besøk av Andsnes, Solistkoret og Vertavo-kvartetten i en særstilling. Et av de viktigste konkrete resultater var at NHK, (tilsvarende NRK) laget et eget 40 minutters program om Andsnes hvor han spilte hele g-mollballaden, flere av Griegs småstykker og fortalte om Grieg-markeringen. Programmet ble vist i februar og var derfor en unik profilering tidlig i året. At NHK avsluttet året med å vise NRKs Andsnes program og hans konsert med Balladen fra Festspillene, viser hvor viktig det er å samarbeide med lokale medier. Toppen av medie-dekning var en kommentarartikkel på første side i Asahi Shimbun (opplag 7 mill.) den 3. september - dagen før dødsdagen.

Som følge av Grieg 2007 i Japan har japansk musikkmiljø fått et mer nyansert bilde av Griegs musikk. Ambassaden har styrket sitt kontaktnett, og mange av partnerne har også etablert nytt samarbeid som direkte resultat av aktivitetene. Mange japanske musikere har fått utvidet sitt Grieg-repertoar og styrket sine kontakter til Grieg-miljøer i Norge. Dette vil kunne få ringvirkninger på flere vis. De nye kornotene ble utgitt av Japans største musikkforlag, og ambassaden distribuerte dem til et stort antall kor hvorav noen allerede har fremført dem. De har fått svært god mottagelse, og det forventes at de vil stå på manges program i årene framover.

DE FORENTE STATER New York

Grieg-året i New York ble vellykket og rikholdig. Som for Ibsen-året i 2006, ga et fokus på Grieg gjennom hele året en positiv effekt, både ved at man selv kunne ta flere initiativ knyttet til markeringen, at flere samarbeidspartnere selv tok initiativ og ønsket samarbeid med konsulatet og ved at det var lettere å profilere arrangementene når de var samlet under én helhetlig overbygning.

Grieg-året ble godt mottatt av fagmiljøet i New York, og det var mange, både eksisterende og nye kontakter, som ønsket å benytte anledningen til en markering i samarbeid med Generalkonsulatet (GK). GK benyttet også året til å knytte kontakt med viktige institusjoner som Morgan Library og The Frick Museum. Det var god publikumsoppslutning om arrangementene. Samarbeidet med de mange lokale ensemblene gjorde også at man nådde ut til et stort og bredt publikum med informasjon om Grieg, markeringen og Norge. Presse er alltid en utfordring i en by som New York. Invitasjon av journalist fra Washington Times til Festspillene og samarbeid med BFOs presseansvarlig resulterte i en halvsides artikkel om Grieg og Grieg-markeringen i New York Times.

Også i New York har markeringen knyttet Grieg og hans musikk klarere til Norge og dermed bidratt til gode muligheter for økt fokus på Norge og norske forhold ved flere anledninger og på ulike arenaer. Samtidig har året fungert som en fin plattform for presentasjon av nyere norsk musikk.

Ulike typer Grieg-arrangement i New York i løpet av året som kan fremheves er:

Større orkesterkonserter:

Grieg Society's gallakonsert i Zankel Hall, Carnegie Hall. Grieg-årets høydepunkt i New York var Bergen Filharmoniske Orkestres (BFO) konsert i Carnegie Hall med kulturminister Trond Giske tilstede. Konserten ble meget vellykket og fikk god omtale i New York Times. The Grieg Festival Orchestra spilte (musikere fra Metropolitan Opera Orchestra og The New York Philharmonic) med Per Brevig som dirigent. Foruten Griegs musikk inngikk verker av komponistene Marcus Paus, Rolv Wallin og Johan Svendsen i programmet.

North Shore Symphony Orchestra på Long Island: Grieg jubileumskonsert. New York Scandia Symphony inkluderte Grieg i både vår- og høst-programmet for orkesterets konserter i New Yorks Trinity Church.

Kammerkonserter: Scandinavia House presenterte Griegs samlede kammermusikk gjennom

tre konserter med The Scandinavian Chamber Orchestra of New York. Bergen Unge Kammerorkester besøkte New York og hadde konserter i St. Paul's Chapel på Columbia University og på Scandinavia House.

Et utvalg av øvrige konserter: Vertavo String Quartet i Weill Recital Hall, Carnegie Hall, med stykker av Grieg, Haydn og Bartok. "Cello Music from Norway", presentert av Edvard Grieg Society i Weill Recital Hall, med musikk av Grieg, Harald Sæverud, Arne Nordheim og Ola Gjeilo. Griegs fiolinsonater, spilt av Ole Bøhn og pianist Geir Braaten, Scandinavia House. Kammerensemblet Poetica Musica med Grieg i musikk og sang, med forelesning om Grieg i forkant.

Grieg-forelesninger: Grieg-seminar i forkant av Bergen Filharmoniske Orkestres konsert med åpning av Kulturminister Trond Giske og foredrag ved Erling Dahl jr. Foredrag og resitasjon ved pianist Joseph Smith: "Seeking the Hidden Harmonies in Folksong". Foredrag og resitasjon med pianist Jeffrey Siegel, Scandinavia House (to øvrige forelesninger skjedde i februar og april 2008).

Spesielle Grieg-promoveringsaktiviteter: Produksjon av 8-siders Griegår-program vår og høst, som ble benyttet aktivt til promotering av året og de enkelte arrangement.

01

SVERIGE

I anledningen Grieg-året 2007 innledet ambassaden i Stockholm et nærmere samarbeid med sentrale svenske kulturinstitusjoner, slik som Kunglige Musikhögskolan i Stockholm, Stockholm Konserthus, Berwaldhallen/Østersjøfestivalen, Wärmland Classic Festival i Karlstad og Föreningen Norden i Sverige.

Ambassaden tok initiativ til eller har på annen måte vært involvert i følgende hovedprosjekter knyttet til markeringen:

Konsert - «Grieg: Balladen» ved Leif Ove Andsnes, Den norske ambassaden i Stockholm, 11. mai 2007.

I anledning Griegåret 2007 inviterte ambassaden i overkant av 170 gjester fra svensk næringsliv, kulturliv, media og politikk/myndigheter til konsert med Leif Ove Andsnes 11. mai i fjor. I tillegg ble det delt ut stipender til beste musikkstudenter (norske og svenske) ved Kungl. Musikhögskolan i Stockholm.

«Humanisten Grieg», åpningskonsert under kammermusikkfestivalen «Musik vid Kattegatt», Varberg.

«Morgonstemning med samplaren Grieg» - konsert og seminar, Musikfestivalen Värmland Classic Festival i Karlstad

En av to konserter under årets Värmland Classic Festival i Karlstad var viet Edvard Grieg. Et fullsatt konserthus, inklusive kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth, fikk oppleve et todelt konsertprogram: Del 1: «Trio i ein Fjord» - Grieg som brobygger mellom folkemusikk og klassisk musikk. Del 2: Griegs tonesetting av Vinjes klassiske tekster, fremført av de tre unge skandinaviske musikerne Kristian Lindberg og Pål Størseth (piano) og Andreas Weisser (baryton).

«Grieg Festival», Rikskonsertene, Stockholm. I anledning Grieg-året 2007 i Sverige ble det arrangert en Grieg-Festival i Rikskonsertenes lokaler i Stockholm, 4.-5. september. Initiativtaker var Carlos Murakami, pianist, godt hjulpet av krefter ved Kungl. Musikhögskolan i Stockholm. Et bredt program med ulike konserter og utøvere fra Sverige og Norge inngikk i festivalen.

«Balladen om Grieg» - Andsnes-Grieg-prosjekt/Edvard Grieg Septemberfestival, Bergen, 31.08 - 16.09 - pressebesøk av svenske media

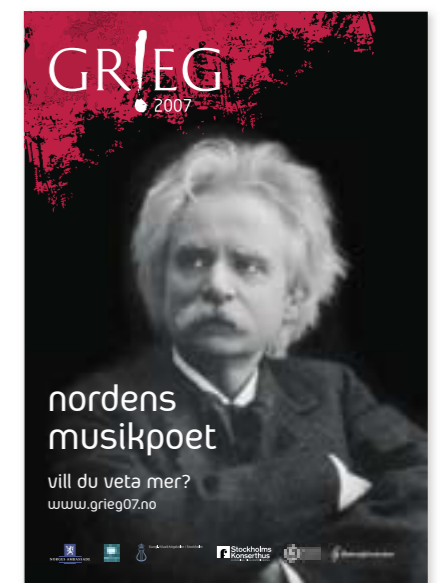
Musikkjournalister fra bl.a. Expressen og Göteborgsposten deltok i forbindelse med åpningen av Septemberfestivalen og Grieg-Andsnes-prosjektet, 4.-6. september i Bergen.

For øvrig sendte SVT den NRK-produserte programmet «Balladen om Edvard Grieg» 09.09.07. I tillegg profilerte ambassaden Grieg 07 i Sverige (ref. ovennevnte plakater) i kulturstoffdelen i bilag om Nordområdene i Dagens Nyheter (opplag 400.000 kopier), 21. november 2007.

Utover dette har det vært positiv omtale av Griegåret 2007 i flere sentrale svenske media, herunder Dagens Nyheter og Svenska Dagbladet. Det vises her bl.a. til Svenska Dagbladet - «Grieg bergtar en hel nation» - 8. september 2007 og «Stormande applåder för Andsnes spel», 27. august 2007.

01 Ambassadør Odd Fosseidbråten og Leif Ove Andsnes sammen med mottakerne av stipendene Jeanette Ekornåsvåg (mezzosopran), Ellen Nisbeth (fiolin), Paula Zarén (fiolin), Guro Asheim (fiolin) og Emma Gilljam (piano)

02 Ambassadens egen plakater for Grieg-året

BRASIL

Grieg-markeringen i Brasil fulgte to hovedspor. Den var på den ene siden konsentrert om kammerorkesteret Oslo Camerata sin turne i april til byene Sao Paulo, Rio, Brasilia og Niterói. Alle konsertene trakk fulle hus. I de tre førstnevnte byene hadde de regulære konserter i velrenomerte saler og musikkserier. Ved siden av konsertene ble det arrangert foredrag, mesterklasser og sosiale sammenkomster for ambassadens, generalkonsulatet, og norske bedrifter i Brasil sine kontakter. I Niterói ble de to konsertene koblet til kommunens sosiale musikkprosjekter. Det ble gitt mesterklasser og arrangert konsert med de brasilianske deltagerne. I Clube Hebráica i Sao Paulo holdt ambassadør Lassen foredrag om humanisten Grieg, med vekt på hans befatning med Dreyfus-saken.

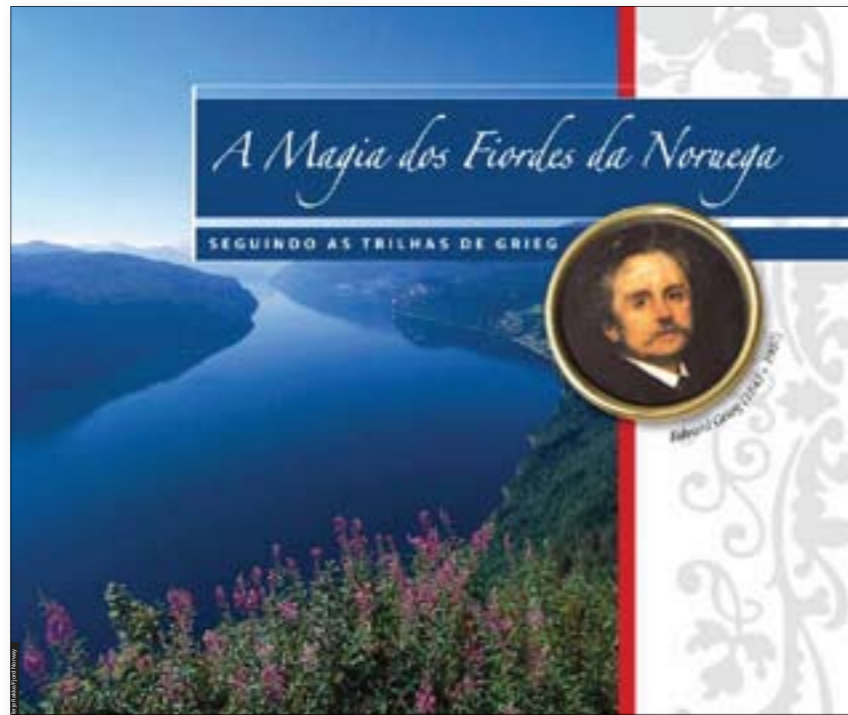
Det andre hovedsporet var konsentrert om Griegs forhold til norsk natur og var lagt opp som en profilering av norske musikkfestivaler med sikte på å øke deres internasjonale (brasilianske) publikum. Ambassaden opprettet nettstedet www.noruegdegrieg.org. Hovedinnholdet bestod av festivalprogrammene, beskrivelser av Griegs hyppigste reiseruter i fjordnaturen og informasjon om hans produksjon. Brosjyren «Norges magiske fjorder - i Griegs fotspor» supplerte nettstedet. Den ble distribuert til 4000 turoperatører i Brasil som alle befinner seg i nettverket til de agentene som selger reiser til Skandinavia. I tilknytning til informasjonsopplegget ble det holdt flere foredrag om Grieg og hans forhold til norsk natur, både i Sao Paulo, Rio, Curitiba, Brasilia og Petropolis.

Grieg-Nepomuceno pianokonkurransen ble i Grieg-året arrangert for 3. gang. Avslutningskonserten ble holdt for fullsatt sal i Nasjonalteateret i Brasilia med Brasiliens symfoniorkester og vinneren fra 2006 som solist i Griegs a-moll-konsert. Vinneren av konkurransen i 2007 vil reise til Norge i august 2008 for å gi konserter her. Gjennom de tre konkurransene er det opparbeidet en gruppe på ialt 18 unge brasilianske pianister på tildels meget høyt nivå, og som alle nå har en rekke verker av Grieg på sitt repertoar.

TYSKLAND

Til tross for den spesielle satsingen i 2007 kan man generelt si at hvert år nærmest er et Grieg-år i Tyskland. Hans musikk er uhyre populær og høyt skattet og spilles ofte. I forbindelse med markeringen av dødsdagen 4. september var det mange og lange artikler i store og små aviser. Hovedtemaet var hans musikk, dens betydning for norsk identitet og utviklingen i norsk musikk-liv samt hans tilknytning til Tyskland generelt og Leipzig spesielt.

I tillegg til den generelle interessen i Tyskland stod Grieg i fokus på flere viktige festivaler, programmer og turnéer. Av de større arrangementer som ambassaden i en eller annen form har vært involvert i, kan følgende fremheves:

01

01 «Norges magiske fjorder», brosjyre laget av ambassaden i Brasil, for å fremme kulturisme i Norge.

02 Ambassaden i Brasils nettside om Grieg

03 Komponisten Alberto Nepomuceno (1884 - 1919) som med inspirasjon fra bl.a. Grieg la grunnlaget for den nasjonale brasilianske kunstmusikken

02

03

Musikfest Saar i Saarland. Åpningskonsert med Oslo filharmoniske orkester og Grieg-uke med bl. a. Griegakademiet hvor Griegs samlede verker ble oppført i løpet av ni dager, Griegs Peer Gynt med Orchestre National de Lorraine og avslutningskonsert med Solveig Kringlebotn. Både åpnings- og avslutningskonserten ble overført i radio.

Forsvarets musikkorps Vestlandet på turné i Berlin, Brandenburg, Thüringen og Sachsen med Håvard Gimse som solist og Minken Fosheims familieprogram om Grieg.

Festspiele i Schwetzingen med Lars Anders Tomter og Trondheimsolistene.

Musikfestspiele Usedom. Et svært omfattende program i Mecklenburg-Vorpommern med bl.a.

utstillingen "Edvard Grieg: Kunst og Identität", Grieg-konserter med Kammer-symphonie Berlin og Sigurd Slåttebrekk som solist, Knut Hamre, Randi Stene og Håvard Gimse, Oslo String Quartet, Trondheimsolistene, Jon Fosse-program med musikk av Edvard Grieg, og konsert med Sølv-guttene. I tillegg kom flere skoleprosjekter m/ bl.a. Morten Stene, Symfonikonsert i Swinemünde, Polen, med polsk kammerfilharmonik og Ragnar Heyerdahl som solist samt kammerkonsert m/ Henning Kraggerud og Helge Kjekshus. Åpningskonserten ble overført i radio.

Treffpunkt Grieg. En ukes utveksling mellom Norges Musikkhøgskole (NMH) og Universitat der Kunste i Berlin med blant annet fremforingen av et program om Griegs liv og konserter hver kveld som var opne for publikum. I lopet av uken ble

01

det arrangert 14 mesterklasser med noen av NMHs fremste krefter, bl.a. Håvard Gimse, Håkan Hagegard og Lars Anders Tomter. Prosjektet er et ledd i hogskolens arbeid for a utvikle samarbeid med lignende, tunge institusjoner i andre land. En av konsertforestillingene er den forste i en serie pilotprosjekter, hvor tanken er a utvikle konsertformen og formidling av musikk pa musikkens premisser, samtidig som man trekker inn andre kunstarter og virkemidler.

Europamusical i Munchen og Berlin med Stavanger Symfoniorkester og et symposium med professor Harald Herresthal i Berlin.

Grieg-dager i Leipzig. Konserter med Gewandhausorchester og Solveig Kringlebotn som solist, Hochschule fur Musik und Theater Felix Mendelssohn Bartholdy samt i Grieg Gedenk- u. Begegnungsstatte.

FRANKRIKE

Markeringen av Grieg-aret i Frankrike har forst og fremst vert knyttet til fornyelsen av arven etter Grieg. Det har vert en malsetting a fremstille Grieg i en moderne og aktuell versjon, og ambassaden har blant annet gjennomfort denne satsingen ved a knytte prosjektene opp mot unge, suksessrike musikere som tolker Grieg.

Grieg er den norske komponisten som er best kjent i Frankrike, og en annen malsetting for ambassadens arbeid har vert a utnytte dette til a knytte flere kontakter i fagpresse og musikk-miljo.

Humanisten Grieg

Ambassaden har hatt fokus pa Griegs samfunnsengasjement og har villet vise hans idealer

02

Grieg ble hedret med en egen lystavle i sentrum av Essen i forbindelse med Norges rolle som fokusland under Essener Lichtwochen (oktober 07 - januar 08).

Tysk-skandinavisk orkesteruke med konsert i Die Philharmonie i Berlin med Grieg og Geirr Tveitt pa programmet, samt konsert i det nordiske Fellehuset med Griegs strykekvartett i g-moll.

De tre store norske symfoniorkestrene var pa turne i Tyskland i 2007 og hadde Edvard Grieg pa programmet.

03

01 „Grieg og der Lebensweg des Peer Gynt“ med Clara-Luisa Demar som kunstner. o Horst Kemp

02 Inger Johanne Ektvedt og Rune Alver o Daniela Stilzbech

03 Samarbeidsprosjekt mellom Norges Musikkhogskole og Universitat der Kunste i Berlin

Konsertene

Oktober var serlig maneden som markerte Grieg i Paris. Blant noen av konsertene kan folgende nevnes:

Den norske dirigenten Arild Remmereit dirigerte Orchestre national du Capitoll i Toulouse hvor Edvard Griegs verk var en stor del av programmet.

Den anerkjente fiolinisten Christophe Boulier, professor ved Paris to musikk-konservatorier, holdt masterclasses som ble avsluttet med konserter viet Griegs musikk i Theatre de la Ville de Mezin i Lot-et-Garonne.

Orchestre de l'Opera i Rouen spilte Holbergsuiten av Grieg.

01

- 01 Et lite knippe av de ialt 62 deltakerne i Concours de piano "Grieg", organisert av Conservatoire de Musique de Genève med bidrag fra Norges ambassade i Bern og Grieg 07. Fra venstre: Ilir Dzagić, Stefan Gisselback, Carla Fernandes, Florent Franklić, Paul Baert og Ariane Sudan.
- 02 Geir Botnen og den rumenske pianisten Ilinca Dumitrescu som spiller firehendig Grieg i konsertsalen Thalia i den Europeiske kulturhovedstaden Sibiu i Transilvania

70

Den norske dirigenten Eivind Gullberg Jensen dirigerte Orchestre national de Bordeaux. På programmet sto *Peer Gynt suite nr. 1*.

Pianisten Shani Diluka holdt konsert i flere franske byer. På programmet sto bl.a. 12 lyriske stykker av Grieg.

Hommage à Grieg: Musikerne Marita Kvarving Sølvsberg Stig Nilsson, Aage Kvalheim, Jens Harald Bratlie og Andreas Sønning holdt en konsert i Grand Salon. Harald Herresthal foredro om Grieg på fransk. Kjell Habbestad hadde komponert et stykke spesielt til denne konserten til ære for Grieg. Før konserten, fant en mottakelse sted i Musée de l'Armée, og utenriksminister Jonas Gahr Støre, som oppholdt seg i Paris, åpnet konsertserien med en tale.

Tangobarokk: Per Arne Glorvigen og Tormod Dalen holdt konserten Tangobarokk. Flere av komponistene hadde likhetstrekk med Grieg i sitt engasjement og mot. Konserten ble holdt i Invalides-katedralen.

Humanisten Grieg

Grieg og Dreyfuss preget konserten som ble holdt i Invalides-katedralen. Musikere var Per Arne Glorvigen, Joachim Kjelsaas Kwetzinsky, Unni Løvlid, Georg Reiss, Sverre Indris Joner, Steinar Haugerud og Odd Hannisdal

Grieg-aften, konsert for fiolin og piano på Norges hus. Med Priscille Lachat-Sarrete, fiolin, og Ziad Kreidy, piano.

Grieg-året fortsatte i november med en konsert-aften i residensen i samarbeid med plateselskapet Simax, hvor flere norske musikere ga klassiske og samtidige fortolkninger av Griegs verker.

«Hommage à Grieg» - pianokonsert gitt av Daniel Propper på Norges hus.

Grieg-året ble avsluttet med en konsert i Rådhuset i 17. arrondissementet i Paris med bl.a. violinisten Christophe Boulier. På programmet sto Griegs Sonater for fiolin og piano

Det er fortsatt stor interesse for Grieg i Frankrike. Grieg-markeringen gjennom året har bidratt til oppmerksomhet også rundt annen norsk musikk – og norske musikere av i dag. Dette legger et godt grunnlag for videreutvikling av samarbeidet med franske kunstfaglige miljøer.

ROMANIA

I likhet med Ibsen, er Edvard Grieg også godt kjent og verdsett i Romania. I lys av dette har ambassaden gjennomført et omfattende program for 100-årsmarkeringen. Siktet målet var å bruke anledningen til å vitalisere og aktualisere Grieg i Romania og fremme av Norge som kultur-nasjon. De viktigste arrangementene var:

Festforestilling i Bucurestis nasjonale opera i anledning av Europadagen 9. mai med Grieg-Ibsens «Peer Gynt».

Kulturkveld om Griegs og Ibsens Norge i rumensk fjernsyn 11. mai

Konsserter med Oslo-Filharmonien i Bucuresti 8. og 9. september.

Hovedmarkering 16. oktober: Grieg-konsert med norske musikere i Sibiu, europeisk kulturhovedstad 2007.

Grieg-kveld på rumensk fjernsyn - opptak 17. oktober.

Botnen og Helleland fremførte store deler av programmet fra Sibiu-konserten dagen før. Anledningen var pianistinnen Ilinca Dumitrescus TV-program på kanalen TVRM.

Hovedmarkering 19. oktober i Bucuresti: Konsert med det rumenske kringkastingsorkesteret og pianisten Geir Botnen

02

Ambassaden samarbeidet med det rumenske kringkastingsorkesteret (Orchestra Nationala Radio) om en orkesterkonsert med hovedvekt på Grieg. Konsert 19. oktober inkluderte Griegs a-moll konsert med pianisten Geir Botnen. Konserten ble direkte overført på to radiokanaler, hvorav den ene er den landsdekkende og populære kulturkanalen.

Grieg-aften i Enescu-museet i Bucuresti 24. november.

Ambassaden har arbeidet aktivt med promotering av arrangementene. Det er blitt laget plakater og programmer til konsertene, det er gitt intervjuer og avholdt pressekonferanse. Kulturarrangementene har bidratt til å presentere Norge og norsk kultur blant den meget kulturinteresserte rumenske befolkningen. Man har hatt god erfaring med å samarbeide med næringslivet, og de større arrangementene ble godt kjent og mottatt i de lokale kunstfaglige miljøene, det internasjonale miljø og blant publikum for øvrig.

SPETTACOLI **TELEVISIONE** Nel grande freddo norvegese si è appena inaugurato a Tromsø l'anno di celebrazioni per il centenario della morte del compositore, massima gloria artistica nazionale insieme a Munch. Il centro della festa sarà però Bergen, la città natale e capitale musicale del Paese. Intanto l'inverno è pretesto per coniugare la passione della musica con quella della natura: a Gelo abbiamo assistito a un concerto unico al mondo, eseguito con strumenti tagliati nel cuore del ghiacciaio

EVENTI ANCHE A ROMA Dal 2007, l'annata di Grieg si celebra a Copenhagen. Nella pagina di cultura di Repubblica, il 20 aprile, è stato pubblicato un articolo di cultura di Repubblica di cui è autore Paolo Di Stefano. L'articolo è stato ripubblicato in un numero speciale di Repubblica di cui è autore Paolo Di Stefano. L'articolo è stato ripubblicato in un numero speciale di Repubblica di cui è autore Paolo Di Stefano.

La grande festa di Grieg si è appena inaugurata a Tromsø, in Norvegia, con un concerto unico al mondo, eseguito con strumenti tagliati nel cuore del ghiacciaio. Il concerto è stato organizzato dalla città di Tromsø e dalla compagnia teatrale di Gjøvik. Il concerto è stato organizzato dalla città di Tromsø e dalla compagnia teatrale di Gjøvik. Il concerto è stato organizzato dalla città di Tromsø e dalla compagnia teatrale di Gjøvik.

Grieg

la musica di ghiaccio

Amico di Liszt, Brahms e Ciaikovskij, nazionalista ma anche cosmopolita, sostenitore del suffragio universale, compose opere «di personalissima magia»

La Repubblica, 11. februar 2007

de Volkskrant, 20. september 2007

Nachklang
Am 4. September jährt sich der 100. Todestag des norwegischen Komponisten Edvard Grieg

Edvard Grieg, nach am 4. September 1907 – nach zwei Jahre nach der Unabhängigkeit Norwegens von Schweden, für die der Komponist auf seinen Konzerten in Europa über Jahrzehnte angetreten war.

Von Michael Custodis

Wenn am markanten Todestag ein Komponist erinnert wird, gilt die Aufmerksamkeit zum einen ihrem musikalischen Einflus auf unsere Gegenwart, zum anderen dem allgemeinen Wissen zu ihrer Biografie. Im Fall von Edvard Grieg, dessen 100. Todestag am 4. September begangen wird, besteht eine Distanz zwischen Keinen und Wissen: Dass beispielsweise seine „Morgenstimmung“ aus der ersten Peer-Gynt-Suite op. 46 als Klavierstück für Mobiltelefone und Streichmusik bei der Comic-Familie Simpson eingestuft werden kann, belegt ihre Vorseitigkeit in der zeitlichen Abgrenzung zum kulturellen Allgemeinwissen. Bezeichnenderweise entnahmen die meisten seiner berühmten Melodien den relativ wenigen Orchesterkompositionen und übersteigert ihrer Bekanntheit bei Weltweit das Wissen über ihren Urheber und seine Schaffen in der Kammer- und vor allem der Klaviermusik.

Dieses Verhältnis war nicht immer so ungünstig. Wenige Tage, nachdem der chemisch kungesunkene Edvard Grieg 1907 im Alter von 64 Jahren gestorben war, wurde er unter überwältigender Anteilnahme der Bevölkerung und politischer Würdenträger aus dem In- und Ausland in seiner norwegischen Heimatstadt Bergen zu Grieg getragen. Vals seiner Zeitgenossen verband dabei das Gefühl, das Ende einer Ära miteinzufühlen: Kaum zwei Jahre zuvor war die glücklich erlangte Unabhängigkeit Norwegens von Schweden gefeiert worden, für die Grieg auf seinen Konzerten in Europa über Jahrzehnte ein Sympathien gewonnen hatte. Umweltschwer nach der Jahrhundertwende hatten die beiden Staaten noch kurz vor einem militärischen Konflikt gestanden, der nur deshalb in Verhandlungen überlieferte, weil die beiden Nationen als drohender Bedrohungsgefahr empfunden worden war. So sehr sich Norwegen gerade auch durch Griegs Werke kulturell von Schweden hatte abgrenzen wollen, diente der Komponist zugleich dem dortigen Musikleben als Vorbild für eine eigenständige Nationalromantik. Daher trauerten man, im September 1907, der noch junge norwegische Staat gemeinsam mit seinem Nachbarn um eine der bekanntesten Persönlichkeiten Skandinaviens.

Ein Blick auf heutiger Zeit zurück überspannt mehr als die Distanz von 100 Jahren und zeigt eine vergangene Welt, der die zivilisatorischen Katastrophen sowie die tiefgreifenden technischen und medialen Veränderungen, die unser Bild vom 20. Jahrhundert prägen, noch bevorstanden. Bis auf Annäherungen an impressionistische Klänge in seinen späten Klavierwerken blieb Grieg kompositoren seiner berühmten Melodien den relativ wenigen Orchesterkompositionen und übersteigert ihrer Bekanntheit bei Weltweit das Wissen über ihren Urheber und seine Schaffen in der Kammer- und vor allem der Klaviermusik.

Dieses Verhältnis war nicht immer so ungünstig. Wenige Tage, nachdem der chemisch kungesunkene Edvard Grieg 1907 im Alter von 64 Jahren gestorben war, wurde er unter überwältigender Anteilnahme der Bevölkerung und politischer Würdenträger aus dem In- und Ausland in seiner norwegischen Heimatstadt Bergen zu Grieg getragen. Vals seiner Zeitgenossen verband dabei das Gefühl, das Ende einer Ära miteinzufühlen: Kaum zwei Jahre zuvor war die glücklich erlangte Unabhängigkeit Norwegens von Schweden gefeiert worden, für die Grieg auf seinen Konzerten in Europa über Jahrzehnte ein Sympathien gewonnen hatte. Umweltschwer nach der Jahrhundertwende hatten die beiden Staaten noch kurz vor einem militärischen Konflikt gestanden, der nur deshalb in Verhandlungen überlieferte, weil die beiden Nationen als drohender Bedrohungsgefahr empfunden worden war. So sehr sich Norwegen gerade auch durch Griegs Werke kulturell von Schweden hatte abgrenzen wollen, diente der Komponist zugleich dem dortigen Musikleben als Vorbild für eine eigenständige Nationalromantik. Daher trauerten man, im September 1907, der noch junge norwegische Staat gemeinsam mit seinem Nachbarn um eine der bekanntesten Persönlichkeiten Skandinaviens.

Ein Blick auf heutiger Zeit zurück überspannt mehr als die Distanz von 100 Jahren und zeigt eine vergangene Welt, der die zivilisatorischen Katastrophen sowie die tiefgreifenden technischen und medialen Veränderungen, die unser Bild vom 20. Jahrhundert prägen, noch bevorstanden. Bis auf Annäherungen an impressionistische Klänge in seinen späten Klavierwerken blieb Grieg kompositoren seiner berühmten Melodien den relativ wenigen Orchesterkompositionen und übersteigert ihrer Bekanntheit bei Weltweit das Wissen über ihren Urheber und seine Schaffen in der Kammer- und vor allem der Klaviermusik.

de Volkskrant, 20. september 2007

KULTUR
Lördag den 8 september 2007

Mer skada än nytta att ge ut Lundgren ansers förlag **FRANSSON JUNGER MATENS HÖGA VISA**

Grieg till skyarna
100-årsjubileet av den norska nationalkompositören död fröas på fjället

SVENSKA DAGBLADET

Freie Universität Berlin, 1. september 2007

Svenska Dagbladet, lördag 8. september 2007

GRIEG-MARKERINGENS HOVEDPRODUKT var i all hovedsak klanglig, - det er Griegs musikk som er årsak til hans berømmelse. Hvordan kunne vi i Grieg 07 evne å formidle vårt budskap: vitalisere og aktualisere, Komponisten, Humanisten og Sampleren også visuelt, slik at informasjonsmateriale og nettsider ga den rette gjenklang?

Det visuelle konseptet ble utviklet samtidig som markeringens visjoner og innhold ble definert sommeren 2006. Dermed ble disse definisjonene grunnlaget for utviklingen av den visuelle identiteten.

Profilen ble utviklet i nært samarbeid med UDS avdeling for Norgesfremme og kultursamarbeid. Det var viktig at den skulle fungere estetisk og funksjonelt sammen med UDS egen utenlandsprofil - Norgesprofilen.

Fra å tenke «nostalgistestetikk» med sepia- og gråtoner, ønsket vi å lage en «radikal» innpakning av Grieg-året, gjennom bruk av farger, typografi og øvrig formspråk.

Resultatet ble et samtidsuttrykk som støttet opp under markeringens visjoner om den «nye» Grieg - hvordan vi opplever Grieg i dag, og hvordan han inspirerer dagens kunstnere og musikere. Selv om det var en markering av hans død, ble det også lagt stor vekt på at vi skulle feire hans u dødelighet - og ikke minst - 100 år med Griegs musikalske arv. Griegs musikk, hans person, handlinger og holdninger var fargerike.

Det ble derfor utviklet en palett med tre farger knyttet opp til henholdsvis komponisten, humanisten og sampleren Grieg: Den krepsrøde står for nasjonal glede og temperament (etter inspirasjon fra Gerhard Munthes fargeteorier), og ble markeringens og «komponistens» hovedfarge. Gjendeblått er inspirert av det blågrønne vannet på Gjende i Jotunheimen der Grieg møtte Gjendine Slålien som gjennom sin vokale folke-musikk dannet grunnlaget for flere av hans komposisjoner. Gjendeblått ble dermed et farge-avtrykk for folkekulturen og naturen og hovedfarge for «Sampleren». Humanist oransje ble benyttet i den tredje pillaren «Humanisten». Oransje er en farge som ofte benyttes i forbindelse med menneskerettigheter og ytringsfrihet. I till-

egg ble det utviklet en nøytral skala av sandtoner i ulike valører.

Logoen skulle vise respekt for Grieg og hans musikalske arv, og dette ble «ivaretatt» gjennom en klassisk antikva-font (men likevel utviklet typografi) i versaler. Bokstaven «l» i navnet «Grieg» ble gjort om til et utropstegn i en moderne «brush-utførelse» i krepsrødt. Dette skulle symbolisere Griegs musikalske budskap, hans handlinger og holdninger. Logotypen fikk dermed en svært karakteristisk utforming som har fungert godt på alt fra millimeter store logoer på japanske frimerker, porselensdekal, tekstiltrykk til scenografi og øvrige kommunikasjonsflater.

Grieg fant inspirasjon i naturen, og som et femte element utviklet vi derfor et «organisk» mønster i kombinasjon med to av hans originale notelinjer som kunne benyttes i ulike fargekombinasjoner. Profilen har blitt godt mottatt både her hjemme og ute, og flittig brukt i forbindelse med Grieg-arrangement over hele verden. Profilen er også benyttet på UDS Norgesportal og lokale ambassadesider.

Det ble utviklet følgende visuelle elementer: Visuelt design og brukergrensesnitt til nettportalen www.grieg07.no/com og nyhetsbrev
Multimediapresentasjoner
Eksponeeringsvegg, 238 x 238 cm
Tre ulike «roll-ups» - plakatsystemer til pressekonferanse i Oslo, 82 X 202 cm
CD/DVD/Infopakke med digibook, booklet og tre labler, 9000 stk.
Programmet til åpningen av Grieg-året i Tromsø, 24 sider, 1000 stk.
Annonse til programmet for Ibsen-året 2006s avslutningsforestilling i Kairo, Egypt

Julekort til Bergen kommune, julen 2006, 450 stk.
Markeringens profilhefte, 54 sider
Annonse i Nordlandführer, Tyskland
Sangheftet «Det første møte», 8 sider, 22 000 eks.
T-skjorte, 500 stk.
Button, ca. 10 000 stk.
To ulike «roll-ups» til Utenriksdepartementet, 82 X 202 cm, for norske ambassader og konsulater

Grieg 07 promoelement for nettstedene til norske ambassader og konsulater
Grieg 07-porselen designet i samarbeid med Porsgrund Porselænsfabrik (se bilde 02)
Salgsbrosjyre til Grieg 07-porselenet, ensidig
Programbok til Edvard Grieg Septemberfestival, 52 sider, 6000 eks.

Plakat til Edvard Grieg Septemberfestival, 70 x 50 cm, 500 stk.
Design til minneprotokoll med eske «Panorama»-annonse i Bergens Tidende, to sider til Edvard Grieg Septemberfestival
8 små reminder-annonser i Bergens Tidende under Edvard Grieg Septemberfestival

Omslag til dødsdag-programmet
Plakat til alle arrangementene i Grieghallen under Edvard Grieg Septemberfestival, 105 x 230 cm
Storskjerm-annonsering i kjøpesenteret Galleriet for Edvard Grieg Septemberfestival
Plakat i forbindelse med markering for den russiske journalisten Anna Politkovskayas død
Nettbasert julekort, julen 2007
«Død eller levende?» - Grieg 07 sluttrapport, 88 sider, 1500 eks.

Per T. Lund
Art Director
MK Bergen Reklamebyrå

Color scheme main colors

Supporting colors

CMYK	C	M	Y	K	RGB	R	G	B
Krepsrød	0	100	0	0	Crayfish red	208	16	98
Hum. oransje	0	71	100	0	Hum. orange	255	88	0
Gjendebått	100	5	14	17	Gjende blue	0	131	169
Warm grey 1	10	18	25	30	Warm grey 1	170	156	143
Warm grey 2	7	14	20	23	Warm grey 2	189	177	156
Warm grey 3	5	10	17	15	Warm grey 3	202	192	182
Warm grey 4	3	4	14	8	Warm grey 4	218	215	203

Gradients

HTML

HEX	PANTONE
AKK00F	PPS
FF5800	199
00B39D	Hum. orange Orange 021
AKK00F	Gjende blue 314
AKK00F	Warm grey 1 7510
BB0146	Warm grey 2 7529
CAC086	Warm grey 3 7528
DAD0C8	Warm grey 4 7527

Typography
Principal type

Neo Sans

Use UPPER CASE for titles and Neo Sans light for body text.

Grieg's signature

Logotype positive

Logotype black/white

Artistic expression Grieg portrait

Logotype negative

Visual element Exclamation mark

THE 100th YEAR COMMEMORATION OF EDVARD GRIEG'S DEATH
AN OCCASION TO REVITALIZE AND UPDATE THE GRIEG HERITAGE

Commemoration statement/tag line

Example of combined elements 01

- 01 Grieg 07s visuelle identitet med visuelle eiendeler som logo, fargepalett og andre grafiske elementer.
- 02 Porselensproduktene fra Porsgrunds Porselænsfabrik AS, og er eksklusivt designet for Grieg-året av designerne Per T. Lund, MK Bergen Reklamebyrå og Trond Hansen, Porsgrunds Porselænsfabrik. © Øystein Klakegg
- 03 Den offisielle plakaten til Edvard Grieg Septemberfestival

02

Grieg's music

Natural elements background

EDVARD GRIEG
SEPTEMBERFESTIVAL
100-ÅRSMARKERINGEN FOR EDVARD GRIEGS DØD
EN ANLEDNING TIL Å VITALISERE OG AKTUALISERE GRIEG-ARVEN

BERGEN 31. AUGUST - 16. SEPTEMBER 2007

LEIF OVE ANDSNES // NATASHA BARRETT // DET NORSKE SOLISTKOR // PUMA CHINESE NATIONAL ORCHESTRA // EINAR RØTTINGEN // CATHARINA CHEN
BERGEN FILHARMONISKE ORKESTER // BJARTE HJELMELAND // GEIR BØTNER // NJÅL SPARBO // BODIL ARNESEN // STEINAR OFSDAL // MARITA SØLBERG // ÅSNE SUNNIVA SØREIDE // MARIANNE JUVIK SÆBØ
SUSANNE LUNDENG // MINENSEMBLET // BIT 20 ENSEMBLE // MARC BEHRENS // CAMILLA GRANLIEN
HALLGRIM HANSEGAARD // ANDREAS LONES // ØYONN GROVEN MYHREN // CHARLES ROSEN // CHRIS WATSON // STEVE RØDÉN // JANA WINDEREN // BJARNE KVINNSLAND // AVGARDE // UNNI LØVLID
GRIEG INTERNASJONALE KORFESTIVAL // ÅRINN

KOMPONISTEN • HUMANISTEN • SAMPLEREN
grieg07.no

03

NETTSIDENE

MÅLSETTINGA FOR NETTSIDENE www.grieg07.no og www.grieg07.com var å skapa ein sentral og lett tilgjengeleg kommunikasjonskanal for organisasjonen. Gjennom denne kunne me enkelt synleggjera Grieg 07 si eiga verksemd i form av praktisk informasjon, intervju, påmeldings-skjema og liknande. Nettsidene skapte òg ein viktig arena for interaksjon med kunstnarar og brukarar generelt.

Sidan Grieg 07 sine arrangement berre utgjorde ein del av den samla aktiviteten i Grieg-året, ynskte me òg å presentera sentrale bidrag frå andre aktørar. Mange av desse var kvalitetsprosjekt som kunne vore tilknytt organisasjonen om økonomien hadde tillette det. Nettsidene vart dermed ein stad å løfta fram prosjekt det ikkje var midlar til å stø på anna vis, samstundes som me med dette fokuset fekk teikna eit meir heilskapleg bilete av markeringa.

Hovudval

Portalen var bygd opp etter mal frå Grieg 07 sine grunnlagsdokument. Dei tre hovudpilarane «Komponisten», «Humanisten» og «Samplaren» utgjorde hovudval på nettsida. Under dei var det historikk og bakgrunnsinformasjon som knytte Grieg til emna, samt informasjon om våre eigne tematiserte arrangement. Eksempelvis var «Prosjektbørsen» - der utøvarar og andre kunne reklamera for sine Grieg-prosjekt - underpunkt til «Komponisten». Under «Humanisten» samla me materialet om Septemberfestivalen, Humanismeseminar i Paris og Symposiet «Musikk og Identitet», medan den kunstnarlege hovud-

01

satsinga «Sleppet» og det pedagogiske prosjektet «Klangsamleren» naturleg fekk plass under «Samplaren».

Andre hovudval sprang òg ut frå grunnlagsdokumenta. «Grieg Force» presenterte Grieg Force-utøvarane, «Ung Grieg» tok for seg tilboda for barn og unge, «Grieg butikk» hadde peikarar til utvalde Grieg-artiklar og «Debatt og blogg» var samlingsstad for pågåande debattar. «Opplev Grieg» skulle bli den mest innholdsrike kategorien, med presentasjonar av eigne og eksterne arrangement, konsertar, reisebrev, rapportar, innspelningar, aktuell litteratur, forskning og anna.

Lenger ned på sida fanst «Ukens Grieg», der me presenterte sentrale hendingar i komponisten sitt liv og sitat frå Grieg si dagbok, brev eller artiklar på tilsvarande dato. Under overskrifta «Grieg i media» fekk me innblikk i andre nettnyhende med søkeord «Edvard Grieg». Opoint leverte tenesta, og sakene vart publisert fortløpande. Arrangementskalenderen og «Ukens verk» var andre sentrale funksjonar, og i stikkmenyen fanst dessutan overskriftene «Om Grieg07»,

«Kontakt», «Media/Presse», «Lenkar» og «Grieg i utlandet», alle med generell informasjon og opplenkingshøve.

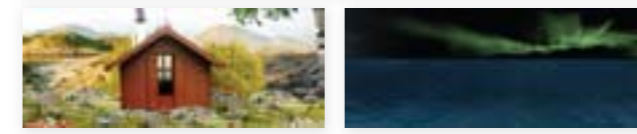
Interaksjon?

I tillegg til dei nemnde informasjonstilboda, ynskte me gjennom nettsidene å skapa ein arena for interaksjon med kunstnarar og brukarar generelt. Ein eigen blogg var oppretta til formålet. Her leverte pianist Joachim Kwetzinsky og folkesongar Unni Løvlid bildereportasar frå sine turnear til Bangladesh, Island og fjellheimen i Noreg, og deira bidrag er glimrande døme på kva slags kommunikasjonsform me ynskte å leggja til rette for her. Den generelle erfaringa vart likevel at kunstnarane føretrakte merksemd gjennom pressemeldingar eller i intervjuform framfor å leggja inn materiale sjølve. Heller ikkje lesarane tok bloggen i bruk, og i ettertid ser me fleire moglege grunnar til dette: Mellom anna mangla me kapasitet til å gjera tilbodet synleg og til å sjølve setja i gong debattverksemd.

Erfaringa tyder likevel ikkje på nokon manglande dialog med omverda. Gjennom året har me hatt ein omfattande korrespondanse med interesserte lesarar. Turistar har vore på jakt etter aktuelle konsertar, Grieg-interesserte har ynskt tips til litteratur, innspelningar eller hatt spørsmål til sakene våre. Kunstnarar og arrangørar har søkt merksemd eller praktisk hjelp til sine prosjekt, og me har motteke generelle attendemeldingar

02

04

03

- 01 Hovudsida slik ho såg ut i juli 2007
- 02 Inngangssida til «Humanisten Grieg»
- 03 Inngangssida til «Samplaren Grieg»
- 04 «Naturen samlet». Interaktiv lyd- og biletoppleving. Utvikla av BASICS09, Tyskland
- 05 Nettsidene var òg tilgjengeleg i engelsk versjon

om sidene, i hovudsak positive. Kategorien «Opplev Grieg» er alt nemnt som aktivt presentasjonsområde for det innsende materialet. Her må UD-miljøa i utlandet nemnast særskilt; dei kom med mange og viktige bidrag både til den norske og den engelske sida.

Arrangementskalender, «ukens verk» og ungdomssatsing

Arrangementskalenderen skulle bli den best fungerande dialogfunksjonen. Totalt 554 arrangement vart registrerte gjennom året, i all hovudsak innsend av aktørane sjølve. Også her bør UD nemnast for særleg flittig oppfølging.

Andre aktive funksjonar var påmeldingsskjema til konferansane, bestillingsskjema i «Grieg butikk», kontaktskjema til organisasjonen, samt «Ukens Griegverk», der brukarane kvar veke kunne høyra utdrag frå eit innspelt Grieg-verk. Plateselskapet Simax var rause gjevjarar av lydfilmar. Forutan bloggen hadde me peikarar til samarbeidspartnarar om prosjekta Grieg Web (Grieg Music Education) og G-konk/Grieg (i regi av Drivhuset Musikkverksted) med tilrettelagt interaktiv pedagogisk verksemd for barn og unge.

Nyhendepublisering

Framfor alt var det publiseringa av nyhende og generell informasjon som utgjorde størst aktivitet på nettsidene. Enkelt saker som Jørgen Larsson sin portrettserie med lydkunstnarane i «Sleppet», samt andre intervju med m.a. Einar Steen-Nøkleberg, Tim Steiner, Njål Sparbo, Einar

Røttingen og Liv Glaser kan nemnast – alle omsett til engelsk av Andrew Smith. Me fekk òg publisera innlegg og talar frå seminar og debattar – mellom anna Utanriksminister Jonas Gahr Støre si helsing til komponisten 15. juni, skodespelar Bjarte Hjelmeland sin appell 4. september, samt spesialrådgjevar i NORAD Eva Joly sitt innlegg under Grieg/Dreyfus-seminaret i Paris. På dei engelske nettsidene finn ein dessutan eit utval papers og presentasjonar frå Symposiet «Musikk og Identitet» i Bergen.

Grieg 07 sendte ut fem nettbaserte nyhende-brev i samband med hovudmarkeringane.

MK Bergen Reklamebyrå utvikla grunnkonsept, visuelt design og brukargrensesnitt til sida.

MIC MEDIA leverte redaksjonelle tenester med Ida Habbestad som redaktør og Hild Borchgrevink som redaksjonsmedarbeidar.

Det er mange som fortener takk for sine velvillige bidrag til nettsidene. Kyndig rettleiing kom frå Bergen Offentlege Bibliotek, som òg stilte sitt digitale biledearkiv til disposisjon. Erling Dahl jr. og Trolldaugen lét oss nytta sitt biografiske materiale om Grieg. Frå vårparten 2008 vil Bergen Off. Bibliotek overta nettsidene. Sidene vert ikkje oppdaterte etter februar 2008, men alt det publiserte materialet – med unntak av lyd-filene – vil vera tilgjengeleg. Alle eigenproduserte saker, samt eit utval rapportar, konsertomtalar og bearbeidde pressemeldingar er gjort særleg enkle å finna gjennom undermenyane. Elles vil

05

søkjefunksjonane stadig vera aktive så interesserte kan finna fram.

Totalt var det 63 311 unike besøkande på den norske sida, i snitt 173 lesarar per dag, og totalt 175 908 sidevisningar i 2007. Den engelske sida oppnådde nokså like tal: 62 983 unike besøkande, samt 174 654 sidevisningar. Lesartalet har halde seg stabilt i byrjinga av januar 2008.

Ida Habbestad
Nettredaktør
Grieg 07

PRESSE/MEDIA/PRESSEKLIPP

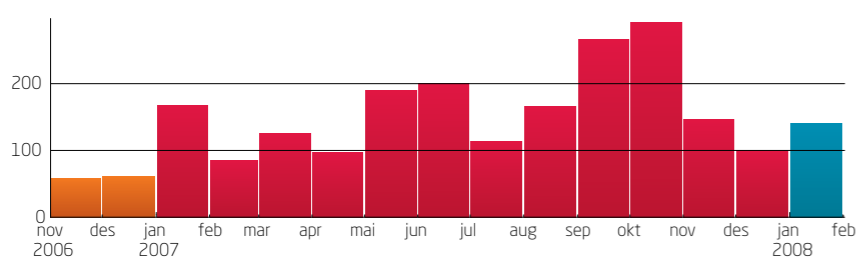
GRIEG 07 INVITERTE TIL PRESSEKONFERANSER på Parkteatret i Oslo 5. oktober 2006 for å informere om sin eksistens, 29. januar i Tromsø Rådhus for å lansere program og profil og 23. august i Grieg-hallen, Bergen, for å presentere Edvard Grieg Septemberfestival.

Pressen var ellers invitert til alle offisielle markeringer, konserter og utstillinger. Den mest omfattende og vellykkede pressebegivenhet var programmet rundt Edvard Griegs dødsdag 4. september med Leif Ove Andsnes som «kjernekar». Kulturjournalister fra 16 land (inkl. Asia, Europa og USA) deltok i markeringen som en del av et større Grieg 07 spesial-program. Dette var gjort mulig gjennom et unikt samarbeid mellom RED HOUSE PRODUCTIONS, EMI, Norges utenriksstasjoner, UD, Bergen kommune, Bergen Filharmoniske Orkester, Bergen Reiselivslag, Edvard Grieg Museum Trolldhaugen og Grieg 07. Det resulterte i større presseoppslag i velrennomerte medier over hele verden.

Medieovervåkning

Grieg 07 har benyttet automatisk medieovervåkning fra Opoint på online medier i Europa. Det er ikke benyttet medieovervåkning i trykte medier og etermedier. I Norge er alle online medier overvåket (ca. 2 300 stk.), mens antallet i Europa forøvrig er ca. 7 000 (inkl. Norge). I perioden fra 1. november 2006 til 1. februar 2008 er det registrert 2 214 artikler hvor «Grieg 07» og «Edvard Grieg» er omtalt. Omtalen var spesielt høy i periodene rundt de tre hovedarrangementene; åpningen av Grieg-året i januar (168 artikler), bursdagsfeiringen i juni (200 artikler) og Edvard Grieg Septemberfestival (267 artikler). Oktober 2007 toppet statistikken med hele 292 artikler.

Mediastatistikk fra 1. november 2006 til 2. februar 2008

Mediastatistikk fordelt på måned og media fra 1. november 2006 til 2. februar 2008

Kilde	2006		2007												2008		Sum
	nov	des	jan	feb	mar	apr	mai	jun	jul	aug	sep	okt	nov	des	jan	feb	
Total	58	61	168	85	125	97	191	200	113	166	267	292	147	100	140	4	2214
NRK	5	10	15	16	10	8	21	21	12	15	16	4	8	8	5		174
Bergens Tidende	4	1	5	2	6	1	8	6	9	6	14	10	3	3	4		82
Ballade	5	7	2	7	7	9	10	4	8	2	2	5	2	4			74
Aftenposten		2	10	2				1	1	6		8	2	1	2		36
Sandefjords Blad	2	1	4		2	1	2	3	2	2	6	4	1				30
Tønsbergs Blad		1	4	1	1	4	3	1	3	2	3	3	1				30
Bergensavisen	1	1	1	1	1	4	2	1	1	4	7				1		24
DerWesten													14	4	6		24
Märkische Allgemeine					3	3		2	3	1	5	2	3	2			24
Drammens Tidende		2	2	3		2	1	7			3	2	1				23
Hamburger Abendblatt	1		1		1	2	3	1	5		3	4	1	1			23
Der Anzeigekurier						1	2	1	1	2	2	6	5				20
Regjeringen.no	2		4	1	1			6		1	2		3				20
Telemarksavis	2		2	1	2		3			2	1	4	1	2			20
Østlandets Blad		1	1		2	1	5	2	2	1	3	1		1			20
Utenriksdepartementet			4	1	1			6			1	4	2				19
Dagsavisen		2						3		2	1	1	1	2	1	1	18
Freie Presse (Chemnitz)		1	1		2		2			1	7	2			2		18
Østlands-Posten			1	4				2	2		4	2	2		1		18
Oppland Arbeiderblad		1	1	1			3	1	2	1	1	2		2	2		17
Hardanger Folkeblad					1			9	1		1	2	1		1		16
Andre (533)	34	40	101	48	84	65	114	124	70	115	187	224	94	74	107	3	1484

Det kunne ha blitt så forslitt, og så ble det så flott!

Grieg helt forløst

STJERNESTUND: Dirigent Grete Pedersen løftet fram de helt store øyeblikkene under Grieg-jubileet i Universitetets aula i går kveld.

Grieg-jubileums-konsert

Det Norske Solistkor/
Det Norske Kammerorkester
Universitetets Aula

Utenrikskultur helt i særklasse.

Anmeldt av **Ståle Wikshåland**
swi@dagbladet.no

KONSERT: For i går kveld var det det store Grieg-jubileet i Universitetet i Oslo, dagen da man plutselig ikke feiret hundreåret for Griegs død, men tvert imot hans 164. fødselsdag.
Men hva det ble, ble det forløsende øyeblikket da musikken løste seg ut av alt festtaleriet, og sto fram i sin egen rett.
Kanskje det traff nerven i Grieg så presis som det går an. Vi hørte det allerede fra de første taktene i håndplukket fra Holberg-suiten, kjente toner som Kammerorkestret spilte med en innlevelse som fikk musikken til å låte helt duggfrisk.

Op det fortsatte på samme nivå, som gjorde musikken og tradisjonen helt nærværende, slik at skrittene framover i tid, til Bartók, Xenakis og Messiaen klang helt følgeriktig.

Musikk som makter å tenne så mye utøvartalent som i går kveld, trenger ikke noe særlig mer.

Noen øyeblikk pekte seg likevel ut, for eksempel et av Griegs Salmer. Solistkoret sang, fulltonende og med det spesielle øret for tonen i musikken, som da de lot kvederen Unni Lovild synge solo, og koret innstilte hele sin fraser på folketoneemaner. Eller da Grete Pedersen samlet avdelingen med ny komusikk, og lot den tone ut i Messiaens «O Sacrum Convivium», slik at verket sto fram finstilt og inntrykksvært som noe av det fineste som er skrevet for kor, noen gang.

Kor og orkester hentet det hele inn til slutt, med Grieg og Vinjes «Enno ein gong». Da var det bare å gi seg hen, og la seg strøme av gårde med musikken, som om det aldri skulle ta slutt.

Kronikk

LES MER PÅ db.no/meninger

Toneri utenrikspolitikken

UTENRIKSMINISTER (AP)
Jonas Gahr Støre

EY BILDE JEG SER for meg er dette: Da de første spekket bit hogget i Bellmannsusten 1989 og vi satt forundret ved TV-apparatene, tok den verdenskjente cellisten Mstislav Rostropovich med seg celloen, satte seg ved den største åpningen i muren og spilte stykket av Bach. Han spilte for livet, for andres liv. Jeg spilte av pur glede, det var jo muren i mitt liv som ble revek, så han. Verden holdt pusten. Cellisten holdt fast i baen. Det var i samhet musikk med mening. Og det bekrefte møtet mellom musikk og historien.
I vår egen musikkhistorie er det i dag 164 år siden Edvard Grieg ble født i Strandgaten i Bergen og det er 100 år siden hans død. I fjor markerte vi løsen-året 2008 står i Henrik Wergelands tegn, så Knut Ham-sun i 2009 og Bjørnsterne Bjørnson dretter. Vi er inne i gullrotta, førestefemeren, det norske arvesvoret. Markeringene bør være vadsynte.

Jeg har, av Grieg-markeringer i år og av løsen-året i fjor, lært meg insipere til å se noen linjer, noen kjennetegn, mellom musikk og utenrikspolitikk, kultur og internasjonale forbindelser. Jeg sa en gang at jeg ønsker at folk skal synge på vil jobb, og jeg snakket om glede, trivsel og modernisering av Utenriksdepartementet. Men det er slett ikke bare dette jeg tenker på med kombinasjonen musikk og utenrikspolitikk. Jeg tenker på fire hovedlinjer.

Den første: Musikk er et universelt språk, et felles språk. Gjennom musikk kan alle kulturer møtes og kommunisere. Lytte til hverandre, samspille, oppleve, lære, forstå. Musikk er et internasjonalt uttrykk, et globalt redskap.
Musikkens former har faktisk surmønstret, toner som kan gjenkjennes over hele verden. Melodien i Morgensstemning fra Griegs «Peer Gynt» finnes i folketoner over hele verden, ikke minst i Østen, forteller musikkjenner Erling Dahl jr. om i sin nye bok «Morgensstemning dukker opp i Peer Gynts minne» i hans inder – der han ligger nesten bevisst på strand i Marokko – eller som ved Sfinxene i Giza under den store forestillingen i Egypt i fjor høst.

Musikkens universelle språk bidrar dermed til menneskehets felles erfarings-grunnlag og referanseramme. Det kan vi

Dagbladet TIPSTELEFONEN 24 00 00 00

Dagbladet, fredag 15. juni 2007

Uenige om Grieg-året

Komponist Glenn Erik Haugland mener Grieg-året 2007 har vært rent pengesløseri. Men arrangørene er fornøyd, og forteller om enorm interesse for den norske komponisten i utlandet.

JENS MARIUS SÆTHER
Komponist Glenn Erik Haugland var raske ute og grøvla 100-årsmarkeringen av Griegs død. Nå nær Grieg-året snart er omme, er han ikke mindre kritisk.
– Jeg kan ikke se at markering-en har løst til noen større interesse for Grieg. Pengene bulte heller gått til andre formlingsprosjekter av klassisk musikk, sier Haugland og legger til:
– Jeg sitter igjen med et spørsmål: Hvorfor gjorde man dette? Det var ikke mer å melke ut av Grieg.

DAGSAKTUELL
Ragna Sofie Grung, daglig leder for Grieg07, mener Haugland tar feil.
– Han må spørre alle de som har vært engasjert i inn- og utland hva markeringen har betydning for dem. Grieg-året har vært en unik anledning til å sette søkelyset på norske samtidskomponister og utøvende lydkunstnere. Det hadde vi aldri gjort uten Grieg som trekkplaster.
Målet for Grieg-året har vært å vise nye sider av Grieg, og presentere komponisten for et nytt publikum.
– Vi er veldig fornøyd med markeringen i den forstand at vi har fått være med på en albidig høyde av komponisten og mennesket Edvard Grieg. Vi ville skape debatt og ruske opp i den noe endrerige dyrkingen av ham, sier Grung, og legger til:
– Grieg er så mye mer enn «Dovregulens hall» og «Morgensstemning» som berettes flittig i kjøpesentre over hele verden. Arrangørene har lagt vekt på å gjøre Grieg dagsaktuel.

Ragna Sofie Grung, daglig leder for Grieg07, slår tilbake mot kritikkene av Grieg-året. Hun mener markeringen har vært svært vellykket.

– Vi har ikke tørt på hvor giftrende Grieg er. Det har vært så viktig å se på hvordan samtidskomponister og utøvende lydkunstnere tolker hans musikk. Dette har vært gjennomgående både ved markeringene i Norge og i utlandet.
I Norge har det vært skrevet relativt lite om Grieg-året. Grung tror det skyldes at man ikke har sett på størrelse markeringer.
– I Griegs ånd har vi ønsket å knytte ut av de tradisjonelle konserterne. Vi har blant annet hatt masse prosjekter i skoleene, der barn og unge har laget sine egne komposisjoner med lyder fra naturen og sine omgivelser.
LITE PYNT
Grung forteller at det har vært enorm interesse rundt markering- en i utlandet.
– Grieg har nådd lenger med «Grieg har nådd lenger med sitt musikalske budskap enn vi i Norge har vært klar over.»
Ragna Sofie Grung, daglig leder for Grieg07

sitt musikalske budskap enn vi i Norge har vært klar over. I Japan hadde de en egen markering med enorm aktivitet, der ble det laget eget Grieg-fremrøke og CD-innspillingen av Grieg.
Men det har også vært stort engasjement rundt Grieg i enkelte andre land.
– Chetham School of Music i Manchester har hatt et stort prosjekt om samlet Grieg. Jeg vil også nevne aktiviteten ved utenriksstasjonene. De har bidratt sterkt til å holde Grieg opp mot dagens musikk i utlandet.
Forfatter og journalist Nils Chr. Geelmuyden, har kalt Grieg-året «en ny oppdagelse, sett i ly av hvordan det norske samfunn behandler Grieg mens han levde.»
I stedet for å ta opp det oppnått som Grieg sto for, har man brukt markeringen mest til pynt. Jeg synes også det er en dårlig idé å feire folk død.
Grung mener Geelmuyden tar med bedre vitende.
– Det har vært minimalt med pynt. Grieg-året har vært et kunstnerisk samarbeid, nasjonalt og internasjonalt. Vi har ikke lagt opp til store markeringer. Det har knapt vært høvet et champagne-glass.

Skriv til: kronikk@dagbladet.no
Kronikklingen er fra 6000 til 7000 tegn inklusive ordmellomrom.
Kronikken på nett: www.dagbladet.no/kronikk

Musikkens universelle språk kan vi utnytte for å fremme dialog og forståelse, skriver Jonas Gahr Støre i anledning Edvard Griegs fødselsdag.

spørsmål av felles betydning. Ved hjelp av kultur kan også viktige emner som trykingsfrihet, trosfrihet, sensur og likestilling tas opp.
Kulturkontakt er spesielt viktig overfor land og samfunn vi ikke kan nok om, overfor uttrykk vi ikke forstår helt. Kulturkontakt kan gjøre et fotarbeid. Grieg har selv skrevet et selvfulgjølig er det først og fremst Videnskaps og Kunst som idealt representerer det ene folk igeovner det andet. Vitenskap og kunst – vårt omdømme.
EN TREDJE HOVEDLINJE handler om tilhørighet. Den globale konsertsal – enten det er i verdensbyene eller på verdensvegen (wow) – reflekterer alle strømninger i dag, alle kulturuttrykk. Den teknologiske utviklingen har åpnet for ubegrenset tilgang på informasjon om andre lands kulturer, kunstverk, musikkformer, musikkere, komposisjoner. I dette lydbildet er den enkelte norske kunstner viktig for Norge som nasjon. Hun formidler sin samtid, sitt miljø, sine erfaringer, sin oppvekt.

Dette gjorde også Grieg. Han brakte norsk kultur ut – men kanskje enda viktigere: Han brakte livsnødvendige utenlandske kulturimpulser inn, til Norge. For det kunne trenge. I 1898 tok Grieg initiativ til det som ble en forsmak på Festspillene i Bergen ved å invitere et stort og profesjonelt europisk orkester til byen. Vi hadde noe å lære. Utifra.
Kultur og kultur er en betydelig utenrikspolitisk kapital. I utenriksforhandlinger har vi ikke bare med oss ølje, gass, fisk og norske strikkjegesere. Vi tar med kreativeiteten, kunsten og musikken. Det gjelder også i utenrikspolitisk arbeid, i vår samhandling med andre. Vi ønsker mer av det. Vi øker satsingen på kultur i utenrikspolitikken, vi har økt bevilgningen med over 40 % som en del av regjeringens kulturloft.

OS SÅ, EN FJERDE HOVEDLINJE: Kunstnere kan, som fi andre, peke på urett, diskriminering, intoleranse – og de kan holde fram de universelle, allmenne idealer, for eksempel et feline i FN's erklaring om menneskerettigheter. Dessuten er de kulturelle rettigheter en del av de utvilselige, universelle menneskerettighetene.
I internasjonalt arbeid, i utenrikspolitikken, er nettopp engasjementet, solidariteten, det avgjørende, og likegyldigheten vår alle fiende. Vi trenger engasjerte norske stemmer. Som synes, som høres, i det store norske inkluderende vev.

På den måten er norske kunstnere en utenrikspolitisk ressurs.
For i utenrikspolitikken må man stå for verdier, være en synlig delaktig med vilje til samtalte og dialog, med evne til å stå på universelle verdier – men også bidra til løsningsene. For musikere bruker jo også trykingsfriheten. Grieg fikk erfare det da han sto opp for den jødiske offiseren Alfred Dreyfus som ble uskyldig dømt i 1898. I mange år etter ble han utestengt fra franske konsertlokaler – og da han stapp til ble han regjert pepet ut.
ALLE STØRE UTFORDRINGER i dag er internasjonale i sin natur – klima, energi, fattigdom, sykdom, menneskehandel, korrupsjon – og for å møte utfordringene, ta del i løsningene, må det sivile samfunn delta, med kompetanse, ideer, skaperkraft og nettverk.
Griegs idealer, visjoner og komposisjoner har ham en stemme, ute i verden. Kunst og kultur er helt avgjørende i brytninger med uterlandske miljøer for å vokse, for å skape. God kunst er ikke innadvendt. God kunst strekker seg ut. De internasjonale kulturelle møteplasser gi vekst gjennom en samspill av impulser, ideer, erfaringer. Ved å slå en tonen.

SANGMARATON: Pianist Einar Rønningen og sanger Njål Sparbo spiller ved det nye flygelet i Konserthuset. Det får dem alle stør i komme gjennom alle sangerne som Edvard Grieg komponerte.

Legger alle Griegs sanger ut på nett

Sangeren Njål Sparbo og pianist Einar Rønningen spiller alle Edvard Griegs 172 sanger under Septemberfestivalen, og dretter legger de alle sangerne ut på nettet.
OLAV GONSHØ TOR NYRØY (EML)
olavgonsho.no

Crosby har gjort den, sier Rønningen.
Portrett av et liv
Å synge hele samlingen av sanger blir et slags portrett av et liv, og spesielt Edvard Griegs liv i alle dets faser. Siden han skrev sanger hele livet, blir det et portrett med store kon-traster. Og sangeren virker som vi tumler på med også i vår tid. Grieg valgte tennar som handler om menneskelig tilværelser. Derfor handler sangerne hans også om nåtiden, sier Sparbo.
Alle Griegs sanger i en konsertserie, åtte timer musikk til sammen, er litt av en maraton. Rønningen og Sparbo er sikre på at det ikke er gjort før. Det er bare mulig fordi de har jobbet sammen med stof-fet i mange år.
Av de 172, er det nok over 100 som er lite kjent og knapt spilt. Selv om kirken har fått. Et fantastisk instrument, ifølge pianisten.
Grieg skrev sanger til forfatteres tekster hele livet. Og variasjonen er stor, sier Rønningen.
– «Hjertets melodier», opus 5, var skrevet rett etter studiene i Leipzig og må nærmest regne som hans svenneverk. Allerede da kan publikum ha om å spille inn alle sang-ene.
Men vi tror ikke det blir enkelt å finne et plate-selskap som vil gi ut et CD på plate av over 300 forskjellige artister. Det er antakelig den sangen i verden som er utgitt i flest versjoner. Til og med Frank Sinatra og Bing

Bergens Tidende, fredag 7. september 2007

LEKAR KOMPOSITRAN: Edvard S. Målnes og Henrik Swen turnerer gjennom verdens del. En komponist sine egne versjoner av Grieg sin musikk.

Komponer din egen variant av Grieg

Kan du tenke deg Griegs Trolldag med cool jazz trommer? Du kan du klukke deg inn på nettet og komponere din egen variant av Grieg.
TORMIS DAHL
NORVÅG (EML)
tormisdahl.no

– Det to unge musikknære spelar til vanlig cello og kontrabas, og det er rimelig godt kjende med korleis et orkester fungerer. Det klipper og limer og dreg små lyd-kurt rundt om på skjermen, og fram kjem den pussige blanding av Grieg sine kjende melodiar og spekk gitariff.
– Her var gitarer litt for høg, sier Henrik og dreg lyden ned.
Det skulle vere interaktivt, slik at barna kunne høre noko sjølv. Vi ville berre gå inn på det-te derom det var ekte lyd, og då er det jo fantastisk, at vi fekk denne gjeva av BFO. Det seter Ragna Sofie Grung Mox, direktør for griegmarkeringa Grieg07.

Den nye nettsiden er det i to delar. I den eine delen kan «komponere» eit verk sjølv med lyd-kutt som det ulike instru-mentgruppene i BFO har spela inn. I den andre delen kan ein «dirigere» orkesteret ved å hente fram dei ulike instrumentgrup-pene etter tur.
– Vi så looper den opp til sek-sten så har vi eit lite stykke, sier Henrik til EML.
Det er no likevel ikkje heilt nøgde med komposisjonen så langt, og seier de vil gå beto og komponere vidare på Grieg07.no.

Bergens Tidende, fredag 28. september 2007

Komponist: Grieg roterer i graven

■ Mener Griegåret ikke er gjennomtenkt

– Jeg begynner å bli trett på markeringer. Vi jubilerer jo hele tiden, sier komponisten Glenn Erik Haugland. Han ser ikke poenget med Griegåret.

PER KRISTIAN HAUGEN

– Jeg mener at Griegåret 2007 er poengløst, ut over at det innebærer en stadig markedsføring av Edvard Griegs musikk, sier Glenn Erik Haugland, formann i Norsk Komponistforening fra 1997 til 2002.

Haugland mener planene om tre satsingsområder bærer preg av ikke å være skikkelig gjennomtenkt. Hovedtemaene skal være «humanisten Grieg», «komponisten Grieg» og «sampleren Grieg», ifølge nettstedet www.grieg07.no. Med «sample-rieg» forstås hans utnyttelse av lydinntrykk fra vestnorsk natur og kultur i sine komposisjoner.

Etterlyser motivasjon. – Hva jeg savner i dette, er en god grunn for at vi skal fokusere på Grieg, sier Haugland, som sammenligner med det «eksemplariske Griegåret i 1993», som var en suksess både nasjonalt og internasjonalt. – Jeg spør meg om musikken tåler enda et Griegår, bare 14 år etter det forrige. Grieg komponerte verdens mest spilte klaverversjonen av A-mollkonserten, men jeg er ikke sikker på at listen over verker er så sterk at det er riktig å kanonisere hans musikk på denne måten, sier Haugland.

Kjent norsk navn. – Men Grieg er jo en av de få nordmenn som er kjent i utlandet. Muligheten for norgesreklamene må da være verd å ta med seg?

– Nettopp. Det hadde vært helt greit for meg dersom man laget en satsning i regi av reiselivsnaeringen og Eksportrådet. Men nå er altså dette tenkt som en kulturpolitisk markering. Da må det blant annet stilles krav til musikkformidlingen. Her dreier det seg om å øke forståelsen for Griegs musikk spesielt og klassisk musikk generelt, ja kanskje for all slags kunstmusikk. Da holder ikke dette.

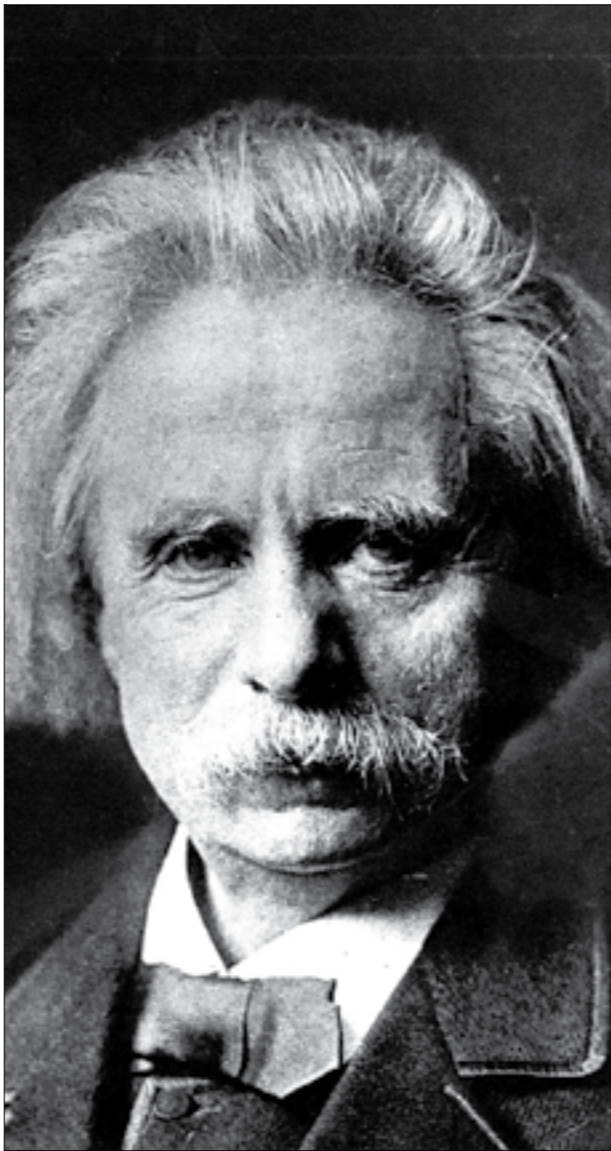
– **Neivel. Men hva ville du ha gjort selv?**

– Mest sannsynlig hadde jeg ikke arrangert noe Griegår i det hele tatt. Hvis jeg likevel skulle ha gjort det, ville jeg ha tatt tak i Griegs egen urolige dynamikk – hans radikalisme.

– **Og det betyr at... ?**

– Grieg var konstant opptatt av å skape nytt og gjenskape. En markering som Grieg 07 legger veien flat for en instrumentell utnyttelse av Grieg og konservative størrelser som norsk nasjonalisme. Grieg roterer i graven, mener Haugland.

per.kristian.haugen@aftenposten.no

Komponisten Glenn Erik Haugland mener at Edvard Grieg hadde en radikalisme og dynamisk uro som blir oversett i markeringen av 100-årsdagen for hans død. Heller ikke Aftenpostens kommentator er begeistret for starten på Griegåret.

FOTO: NORSK KOMPONISTARKIV/NTR/SCANPIX

GRIEG 07

Aksjeselskap stiftet av Bergen kommune i mai 2006.

Formålet er å initiere, koordinere og gjennomføre en nasjonal og internasjonal markering av 100-års minnet for Edvard Griegs død.

Bergens ordfører Herman Friele leder styret, som har ni medlemmer.

Daglig leder er direktør Ragna Sofie Grung Moe.

Budsjetten for markeringen er på 12 millioner kroner.

Største bidragsytere er Staten, Bergen kommune og Hordaland fylkeskommune.

«Musikk og identitet» blir tema for en internasjonal konferanse i Bergen i september.

Kilde: www.grieg07.no

«Hva jeg savner i dette, er en god grunn for at vi skal fokusere på Grieg»

Glenn Erik Haugland

GRIEGÅRET. I Bergen feires enhver anledning. Byens store sønn, Edvard Grieg, står for tur. Det er 14 år siden forrige runde. Da var det 150 år siden hans fødsel, nå er det hans død som markeres. Den må ha kommet brått på.

Uten mål og mening

HVERKEN

TROLDHAUGEN eller Griegsamlingen er med i planleggingen. De er faglige forvaltere av Griegarven, det ene et museum og det andre en manuskriptsamling og begge med store internasjonale kontaktnett. Det går an å slå et slag for Bergen, turisme og norsk musikk- og kulturliv uten dem, men det er neppe klokt, i hvert fall ikke så lenge det navnet Grieg skal fronte det hele og fylle det med musikk.

Ibsens kjølvann. Ibsenåret er nettopp avsluttet og var en suksess. Men det synes ikke som Griegåret kan kaste seg på den sammeølgen. Ibsenåret hadde et faglig fundament som Griegåret i denne omgangen ikke har.

Det er flere grunner til å stille spørsmål ved Ibsenåret hadde et faglig fundament som Griegåret i denne omgangen ikke har. Det er ikke lenge siden forrige Griegår. Da gikk det faglige arbeidet og den ytre markeringen hånd i hånd. Den stor Griegutgaven som ble påbegynt i 1970-årene, var i ferd med å avsluttes. Det ble arbeidet med utgivelse av Griegs brev. Finn Benestads og Dag Schjelderup-Ebbes Grieg-biografi som kom i 1980, var oversatt og utgitt internasjonalt, og det var gjort et betydelig arbeid for å få frem det som foregikk rundt om i verden.

I alt var Bergens egne miljøer aktive, og de ble omsluttet av mange, fra politikere til konsertarrangører, enkeltmusikere og forskere. Det handlet om å løfte i flokk for maksimalt utbytte og varige verdier. Nå er det kommet sent i gang, ambisjonene synes større enn eleven, og ideene mer luftige enn hva godt er. Dette er ingen oppskrift på suksess.

Merkevare. Edvard Griegs navn er én av våre fremste merkevarer. Det står for kvalitet, det forbindes med det norske uten andre forklaringer, og det antyder alt vi vil ha med norsk musikk, kultur og egenart skal presenteres. Derfor må det heges om, benyttes bevisst og strategisk på områder som er tjenlige for navnet og for oss.

Små land trenger slike merkevarer for å bli hørt i den store verden. I Finland har de Jean Sibelius, i Danmark Carl Nielsen og i Sverige Wilhelm Stenhammar. I førstnevnte land ville det være utenkelig å benytte Sibelius-navnet på en musikalsk feiring, og i hvert fall ikke i en årsmarkering, uten at den var sikret og organisert slik at den faglige bredden og kvaliteten ble ivarett. Hos oss ble det gjort i Griegåret 1993 og Ibsenåret 2006. De er imidlertid ikke garantister for at Grieg 2007 lykkes. Starten er ikke lovende.

Ildar Karevold
Kommentator

KOMMENTAR

Kraftsalver fra smilende herrer

DEBATT

Grieg-året

Ragna Sofie Grung Moe
direktør Grieg 07 A.S.

Grieg 07 skrev i sin invitasjon til pressekonferanse i Parkteatret i Oslo, 5. oktober 2006 følgende: «100-årsmarkeringen for Edvard Griegs død – en anledning til å vitalisere og aktualisere Grieg-arven. «Orpheus slog med tåner rene sjel i vilddyr, ild av stene. Stene har vort Norden nok af; vilddyr har det og en flok af. Spil, saa stenen spruder gnister, spil saa dyrehammen brister!» Henrik Ibsen i Edvard Griegs stambok, Roma 30.3. 1866. Griegåret 2007 skal vivotte opp støvet, bryte grenser og vekke til live «vild-dyret» slik

Vi leser med interesse de tilsynelatende smilende herrens verbale kraftsalver vedrørende den offisielle Grieg-markeringens intensjoner, skriver direktøren i Grieg 07, Ildar Karevolds kommentar og intervju med komponist Glenn Erik Haugland sto å lese i Aftenposten lørdag. Vi leser med interesse de tilsynelatende smilende herrens verbale kraftsalver vedrørende den offisielle Grieg-markeringens intensjoner, skriver direktøren i Grieg 07, Ildar Karevolds kommentar og intervju med komponist Glenn Erik Haugland sto å lese i Aftenposten lørdag.

Vi leser med interesse de tilsynelatende smilende herrens verbale kraftsalver vedrørende den offisielle Grieg-markeringens intensjoner, skriver direktøren i Grieg 07, Ildar Karevolds kommentar og intervju med komponist Glenn Erik Haugland sto å lese i Aftenposten lørdag.

visst strategi for satsing på samtidens kultur-uttrykk med etablering av bl.a. BRAK (Bergen Rock Aktører) og BEK (Bergen senter for elektronisk kunst) kombinert med en bevisst kunnskap om Grieg-arens kraft og globale nedslags-

det opprinnelig inspirerte Edvard Grieg.»

Kraftsalver. Vi leser med interesse de tilsynelatende smilende herrens verbale kraftsalver vedrørende den offisielle Grieg-markeringens intensjoner i Aftenposten, kun seks dager inn i det nye året.

Grieg-året 2007 har som solid fundament og inspirasjon det vellykkede Griegjubileet i 1993 og Ibsenåret i 2006. Internasjonale Grieg-kjennere og Griegforskere er vel forberedt til 100-årsmarkeringen og vil bruke den til gode og konsentrerte fremskritt. Vi håper og regner med at reiselivsnaeringen i 2007, som alltid ellers, positivt vil inkludere Edvard Grieg som den internasjonale magneten og hans musikk er.

Bergen kommune, derimot, har tatt et aktivt initiativ til en nasjonal og internasjonal markering av Griegåret med hovedformål å vitalisere og aktualisere Grieg-arven. Bergen kommune har en langsiktig og be-

felt. Grieg 07 har med de planer som foreligger, etablert en ramme lagt for nyskapende kunstneriske aktiviteter over hele landet og i utlandet under programprofilene: humanisten, komponisten og samleren. Det er etablert spennende faglige prosjekt innen musikkteknologi, lyd kunst, folkemusikk og samtidsmusikk. Det legges opp til konsentrert faglig kvalitet, og langsiktig investering og utvikling, mer enn høyløyd og «farvesprakendes» kvantitet. Det komplette programmet presenteres i Tromsø 27. januar.

Godt redskap. Med et budsjett på 10 mill, begrenset tid til planlegging og et konsentrert alvor omkring de prioriterte som taes, kjenner vi at den etablerte programprofilen er et godt redskap for nettopp å utfordrer et ungt og nytt publikum til engasjement og refleksjon omkring Grieg-arven. Vi ønsker velkommen en bred debatt og almen brytning omkring nettopp hvordan Grieg har blitt på-

Med utgangspunkt i Griegs egen musikk vil Grieg 07 konsentrert fokusere på det som rører seg både utovermessig og kompositorisk i dag. Griegåret markeres av engasjerte og dyktige utøvere i alle aldre og i alle gener – over hele verden. Begivenhetene vil synliggjores på nettsidene www.grieg07.no og www.grieg07.com ettersom arrangørene selv legger inn sin informasjon. Kjærligheten og engasjementet fra folk flest omkring Griegs musikk og det han sto for, lar seg ikke hindre av brøl fra smålige «vild-dyr» i lille Norge. Takk og pris for dette!

de brukt og misbrukt siden han gikk bort 4. september 1907. Det offisielle Griegåret åpner i Tromsø 27. januar, har festmarkering i Oslo 15. juni og Edvard Grieg Septemberfestival i Bergen 1.-16. september. Dette vil bare utgjøre en brøkdelen av det som totalt kommer til å skjje i løpet av 2007 både i innland og utland.

Kjærligheten og engasjementet fra folk flest omkring Griegs musikk og det han sto for, lar seg ikke hindre av brøl fra smålige «vild-dyr» i lille Norge. Takk og pris for dette!

Aftenposten, 8. januar 2007

Grieg verd et minnear?

Av Ståle Kleiberg,
komponist og
førstemannensis
i musikkritikerkap
ved NTNU

Så er det Grieg-år igjen, og de første som markerte det, var Trondheim Symfoniorkester med Sigurd Slåttebrekk som soloist i A-mollkonserten. For dem som måtte være i tvil om Grieg er stor nok til å rettferdiggjøre minnear for hans død, burde denne konserten feie all tvil av banen. I hendene på Sigurd Slåttebrekk fremstod Griegs hovedverk som usevanlig livskraftig. Grieg er en komponist med klare kvaliteter, og det er intet mindre enn oppsiktsvekkende at tidligere formann i Norsk Komponistforening, Glenn Erik Haugland, ikke klarer å se hva som faktisk er Griegs kvaliteter, fordi han savner andre kvaliteter.

Gjentagelse. Slik jeg forstår Hauglands kritikk fremfort i Dagbladet og NRK P2, er det en

ren gjentagelse av holdninger fra tysk akademisk tradisjon, som oppsto i Griegs egen samtid. Disse holdningene forfektes fremdeles på en del musikkakademier, som dermed blir akademiske i ordets negative betydning, sterkt konserverende, men gjerne med skinn av det motsatte. Hva slags holdninger er det snakk om? For å si det like enkelt som Haugland antageligvis tror at det er: Grieg er hverken Brahms eller Wagner, og holder derfor dårlig kompositorisk kvalitet – en meget gammel og uoriginal tanke, hvor det gjerne utelukkende legges vekt på formprosessen.

Vi snakker her om arven fra Beethoven, en tenkning hvor formens logiske utvikling, komponistens evne til å skape former hvor alt baserer seg på det foregående og får konsekvenser for det etterfølgende, er det som presenterer den egentlige kompositoriske kvalitet. Det er ingen tvil om at dette er en kompositorisk kvalitet, men det dreier seg selvsagt ikke om en universell, absolutt kompositorisk kvalitet.

DEBATT

Grieg-året

Sanalt. Beethoven blir ikke en tidligere komponist av den grunn. Å hevde det vil være urimelig, ja faktisk like urimelig som å hevde at Grieg er en dårlig komponist fordi han ikke innehar Beethovens kvaliteter. Det er banalt å påpeke dette i 2007, men allerede her kan det nok begynne å bli vel komplisert for deler av norsk komponistmiljø.

Samtidsmusikkfestivalen Ultima kjørte for eksempel flere år på med en reklamekampanje hvor vi fikk vite at Beethoven, så vel som alle andre store komponister, var misforstått i sin egen samtid. Ren historieforskning i propagandasens tjeneste, og det for en musikk som skal være sannere enn all annen musikk!

Hva er så kvalitetene i Griegs musikk? En opplagt kvalitet ligger i Griegs alltid friske ideer – det sterke karakteristiske i hans melodikk og harmonikk, som gjør at hans musikk står frem som en sterk personlig stemme fra den store grå masse av annen musikk skrevet i samme stilistiske idiom. Det karakteristiske uttrykket gir en stor grad av umiddelbarhet, uten at det går på bekostning av slitestyrken. Her ligger selvsagt årsaken til Griegs store popularitet, ikke

bare i hans egen samtid, men også i de hundre årene som er gått etter hans død. Dette skulle man tro var utelukkende positivt, men nei da: For Haugland blir dette avskrevet som popmusikk. Iført den avlagte lagerfrakken fra en tysk 1800-tallsprofessor, gjør Haugland sitt beste for å overbevise oss om at høyverdig kunst aldri er populær.

Stor betydning. Ingen deler av norsk musikkv tapet på at Norge bruker noen lusne millioner på hundreårsminnet for Edvard Grieg, heller ikke samtidsmusikken. Griegs betydning for rekrutteringen til kunstmusikken – det være seg nye lyttere, så vel som utøvere og komponister – har vært og er fremdeles stor, ikke fordi Grieg er norsk, men fordi hans musikk er umiddelbar og slitesterk på én og samme tid.

«Ingen deler av norsk musikkv tapet på at Norge bruker noen lusne millioner på hundreårsminnet for Edvard Grieg»

Aftenposten, 23. januar 2007

Historieløst om Grieg

Av Ragnar Söderlind
Komponist og
professor i komposisjon ved
Norges musikkhøgskole.

DEBATT

Grieg-året

Det er med forbauselse man leser Glenn Erik Hauglands historieløse bagatellisering av komponisten og kulturpersonligheten Edvard Grieg i debatten om Grieg-markeringen 2007. Det er delte meninger om hvorvidt store kunstnere har behov for jubiler og markeringer, en Mozart og en Grieg klarer seg etter min mening godt uten.

Det er imidlertid Hauglands nedvurdering av Grieg som opprører.

Den største. Grieg er den

største musikkpersonlighet Norge har fostret, og den eneste norske musiker som har hatt direkte betydning for den internasjonale musikkhistoriske utviklingen. Ikke bare for den klassiske musikkutviklingen, men også for folkemusikkens status og for jazzens harmonikk. Griegs betydning må ikke undervurderes. Grieg var en foregangsman. Ikke bare for sine yngre nordiske kolleger med Jean Sibelius i

DETTE ER SAKEN

I 2007 er det 100 år siden Edvard Grieg døde

Aksjeselskapet «Grieg 07» skal initiere og gjennomføre en nasjonal og internasjonal markering av jubileet.

I Aftenposten 6. januar gikk komponist og skribent Glenn Erik Haugland ut mot planene. Han mener Grieg-året er poengløst.

Andre innlegg i debatten 8., 23., 29., og 31. januar.

spissen, han hadde også stor betydning for de to store franske impresjonistene Claude Debussy og Maurice Ravel. Både Igor Stravinskij og Béla Bartók var

store beundrere av Grieg, ja, Sergei Rachmaninoff mente at amollkonserten var verdens mest perfekte klaverversjon.

Grieg var en nasjonal komponist. Han frigjorde sterke krefter i sitt eget lands kultur. Men han var ingen nasjonalist som Haugland hevder. Han levde i det internasjonale samfunn, korresponderte med de store kulturpersonlighetene i egen samtid og var selv venstremann. Hans internasjonale engasjement topet seg under Dreyfuss-saken da han talte den franske øvrighet midt imot og derfor måtte dirigere sine konserter i Paris under stort politioppbud.

Hauglands syn på Grieg

DEBATT

Grieg-året

Av Ståle Kleiberg,
komponist og
førstemannensis
i musikkritikerkap
ved NTNU

Jeg vet ikke om Glenn Erik Haugland har 20 i still, men i sitt svar på mitt innlegg om Grieg (Aftenposten mandag), har han i hvert fall 0 i innhold. Heller ikke denne gang får vi vite hva som er manglene ved Griegs musikk, utover at det stort sett dreier seg om truldeutter.

Når jeg i mitt innlegg viste til at Griegs musikk har en kombinasjon av umiddelbar appell og slitestyrke, er selvsagt ikke dette noe som passer på enhver hit, slik Haugland hevder. De fleste hits er døgnfuer.

Uten risiko. Den relevante sammenhengningen er kunstverk som har den samme umiddelbare appellen som Griegs, og som har vist like stor, eller enda større grad av varighet, for eksempel «Trilleflytens» av Mozart, eller H.C. Andersenens eventyr – verker som ikke er vanskelig tilgjengelige, men som all-levet rommer mer enn det man umiddelbart oppfatter.

Haugland foretrekker å slå et slag for den «vanlige musikken», som han selv kaller det, noe jeg slett ikke har noe imot og som jeg selv stadig gjør i mitt pedagogiske virke, selv om jeg foretrekker andre, mindre autoritære betegnelser.

Innsikt. Mitt anliggende var å vise at forestillingen om den «vanlige musikken» har ført til at det lenge har vært uten risiko å komme med ubegrunnede negative smaksdommer om kunst å la Grieg, dvs. kunst som er lett tilgjengelig, men som all-levet rommer mer enn det umiddelbart appellerende. Det er dette som er saken, og det er denne typen sosiale prosesser man vil få en bedre forståelse av ved å lese en bok som Tia de Nora «Beethoven and the Construction of Genius». Her vil man ikke finne så mange spissformuleringer som hos Haugland, men til gjengjeld en innsikt som er basert på tenkning og ikke på formidling.

ETTERKLING

TILBAKEMELDINGER

VI HAR HENVENDT OSS til våre hovedsamarbeidspartnerne NRK og Norsk Kulturskoleråd – Ung Grieg, MIC Norsk musikkinformasjon, Det Norske Solistkor, Oslo Stryke-kvartett/G-kraft, Rikskonsertene, Bergen Filharmoniske Orkester, BIT20 Ensemble, Nordlysfestivalen, Avgarde, MiNensemblen, Grieg Music Education, Drivhuset/Lydverkstedet, Simax/Grappa, Unni Løvlid og Joachim Kjelsaas Kwetzinsky og bedt dem besvare følgende spørsmål:

82

1. Hva har vært innholdet i deres samarbeidsprosjekt med Grieg 07?
2. Hva var målsettingen med samarbeidet?
3. Ble målsettingen oppfylt?
4. Hva har samarbeidet betydd for dere?
5. Har prosjektet påvirket deres/publikums/de involvertes oppfatning av Grieg/Grieg-arven?
6. Får prosjektet noen ringvirkninger/effekt for fremtiden?
7. Hva kunne/burde vært gjort anderledes?
8. Hva har Grieg-året generelt sett betydd for dere?
9. Andre kommentarer?

Hovedtyngden av kommentarene er vevd inn i den generelle teksten, men noe sammenfatter vi her:

Flere aktører melder at samarbeidet med Grieg 07 muliggjorde etterlengtede kunstneriske og faglige satsinger. Samarbeidet bragte dem inn i nye og spennende samarbeidsrelasjoner. Særlig de mindre aktørene melder positivt om det å gå inn i en større kunstnerisk og produksjonsmessig helhet.

Der meldes positivt om Grieg 07s engasjement, ikke bare i planlegging, men også arrangementsmessig gjennomføring.

Våre samarbeidspartnere i hovedmarkeringene melder om gleden og fordelene ved å kunne invitere/inkludere nasjonale kapasiteter i sitt program.

De fleste melder også om gode ettervirkninger av den nasjonale synliggjøringen Grieg-året gav dem.

Noen mener Grieg-året var presentasjon av godt kjent materiale. Andre mener at Grieg-året synliggjorde nye sider ved Grieg-arven og lot den være til disposisjon for dagsaktuell eksperimentering.

Det gis tilbakemelding om flotte utfordringer og mange artige prosjekter. Positivt å få mange mennesker til delta og å reflektere omkring problemstillinger i forholdet mellom kunst og politikk.

En god anledning til å få løftet frem nyere fortolkningspraksis.

Noen fant det krevende å gå konstruktivt inn i store kunstneriske samarbeid så tett opptil selve markeringsåret. Flere prosjekt kom i tillegg til allerede pågående prosesser. Men, noen prosjekt kom akkurat helt presis i forhold til hvor partnerne var i sin planlegging.

Noen har vært kritiske til hele Grieg-markeringen, blant andre komponist Glenn Erik Haugland, professor Idar Kærvold og forfatter og journalist Niels Chr. Geelmuyden. Deres innspill har gitt anledning til nyttig debatt omkring målsetting og innhold i Grieg-året. En oversikt over disse diskusjonene ligger på www.grieg07.no.

ENGASJEMENT, AFFINITET OG KJÆRLIGHET

VI ER EGENTLIG GANSKE YDMYKE og positivt overrasket over de gode tilbakemeldinger fra våre eksterne/interne medspillere. Vi har håpet og ønsket at året kunne bli verdifullt for mange, men aller mest for den oppvoksende slekt som må få bli kjent med *sin* Grieg, med *sine* ører og *sine* hjerter.

Vi har ikke hatt organisasjonsmessig eller økonomisk kapasitet til store markeds kampanjer – heller ikke systematiske spørreundersøkelser i ettertid. Vi har prioritert det vi mener er nyskappende samspill og dialog, det som skulle vekke oppsikt og debatt og provosere frem en ny interesse for Grieg og det han stod for, og ikke minst en nysgjerrighet overfor hans kolleger av i dag. Dette tror vi at vi har lyktes med.

Det gode er at så mange bidragsytere hjemme og ute har sikret at Grieg-året fikk oppmerksomhet og glans helt uten bistand fra Grieg 07. Vår egen nettportal og den enkelte utestasjons nettsider på Utenriksdepartementets Norgeportal, har således vært en kilde til daglig glede og begeistring over de allsidige aktivitetene som har funnet sted over hele verden. Utenriksdepartementet var allerede tidlig klar over at en

Grieg-markering ville komme uansett, - fordi han har en så stor stjerne i utlandet og at engasjementet tidlig var igangsatt.

Når det gjelder organisasjonen Grieg 07, mener vi at samstemmighet og tetthet i refleksjon og tankegang mellom de ulike funksjoner som program, produksjon, økonomi, design og nettdaksjon har påvirket resultatet av vårt arbeid.

Grieg 07 var organisert som heleid kommunalt aksjeselskap med byråd for kultur, finans og næring, Henning Warloe, som generalforsamling. Det viste seg å være en svært effektiv organisasjonsform. Med stor tillit som grunnlag var administrasjonen med gode støttespillere raskt etablert. Med en kombinasjon av formelle og uformelle møter og jevnlig rapportering har kommunikasjonen vært ubesværet.

Edvard Grieg hadde mange nære og kjære venner som han holdt tett kontakt med. Vi er alle avhengige av respekt og vennskap for å trives og kunne yte vårt beste. Den lille staben i Grieg 07, har vært velsignet med akkurat det; basert på en naturlig affinitet for både Edvard Grieg og hverandre kjenner vi oss privilegerte over å få ha vært del av en verdifull og fargerik markering av 100-året siden Edvard Griegs død. Vi håper at dokumentasjonen av både det formelle grunnlaget for markeringsorganisasjonen samt målsetting, profil og program kan være av interesse for fremtidige aktører som går inn i nasjonale markeringsår.

Vi vet at Grieg-arven vil leve videre helt av seg selv, fordi engasjementet, affiniteten og kjærligheten til hans musikk lever evig. Vårt ansvar er å sikre at samtidens og fremtidens kunstnere får anledning til å oppleve det samme.

Ragna Sofie Grung Moe
Direktør
Grieg 07

ENGLISH SUMMARY

”DEAD OR ALIVE?” – GRIEG 07 CONCLUDES

MISSION ACCOMPLISHED –! – *Yes, that is what we feel after 18 months of Grieg 07. It has been a privilege to lead the 100-year commemoration of Edvard Grieg’s death: to meet such interest, enthusiasm and generosity from both professionals and people in general, musicians and music-lovers in Norway and abroad, all wanting to take part in the events. We found ourselves caught up in a ”wave” of excited Grieg-lovers, who had been looking forward to honouring their great master.*

We started the year by commemorating his death and finished it by celebrating his immortality.

Herman Friele, Chairman

The corporation Grieg 07 was founded by the City of Bergen in May 2006 and dissolved in December 2007. The organization has initiated, coordinated and carried out the celebrations and events, at national and international level, designed to commemorate the 100th anniversary of Edvard Grieg’s death.

The main goals of the organization were to secure and encourage an interest in Grieg’s music. In an attempt to vitalize the commemoration and to give impetus to the common perception of Grieg’s music, young musicians and artists were invited to draw inspiration from Grieg’s thoughts and actions in art and ideology.

With immense respect for Grieg’s thoughts and actions in art and the fundamental belief that his music will live on through the next century and for a long time to come, Grieg 07 wanted to combine Grieg’s music and thought with our present day aesthetics and conditions.

Taking this as a starting point for a comprehensive revitalization of the Grieg heritage, Grieg 07 presented a profile, consisting of three parts:

GRIEG THE HUMANIST
GRIEG THE COMPOSER
GRIEG THE SAMPLER

Grieg 07 has been led by a national board of nine competent representatives from relevant professional fields. Herman Friele, former Mayor of Bergen, was the chairman of the organization. The administration has consisted of Ragna Sofie Grung Moe (director) and Are Frode Søholt (project coordinator). Additional part-time personell have included, Cathrine Seim and Gunta Venge, who were engaged as the main events drew closer. Jørgen Larsson was engaged as curator for Edvard Grieg – the Sampler, with a special focus on Sleppet- the sound of Norwegian Spring. Finance/budget-work, web-editing and design were outsourced to competent partners.

The bottom line for Grieg 07 shows an income of 13.9 mill. NOK whereof 72% was used on projects and 28% was used on administration. 74,8% of the income consists of public funding

and 25,2% came from private sponsors. The Ministry of Foreign affairs contacted Grieg 07 at an early stage, and we decided to cooperate in developing an effective, internet based communication and advisory system, as well as a CD/DVD/info-gift package for distribution in Norway and through the Norwegian missions abroad.

Presenting Norwegian culture internationally is an integral part of Norwegian foreign policy. In connection with the 100th anniversary of Edvard Grieg’s death in 2007, the Ministry of Foreign Affairs supported activities and events abroad that were in keeping with the objectives of Grieg 07. Grieg 07 cooperated closely with the Ministry to ensure that these activities met high artistic standards and will have a long-term impact.

The presentation of Grieg on the internet meant that Grieg 07 information material was translated into 18 languages and distributed through the official site for Norway (Norgesportalen). It also included the production of roll-ups for use at events abroad. Grieg07.no and grieg07.com have been the ”aorta” of the commemoration, a meeting-place for contributors in Norway and abroad and a reflection of the activities in general. The internet sites will now be hosted by the Grieg Collection at the Bergen Public Library.

Thanks to basic funding from the City of Bergen, the Department of Culture and Hordaland County, as well as generous gifts from public funds and private sponsors, Grieg 07 was able to engage in many exciting projects.

Grieg 07 focused on these national events:

-Jan 29. Opening concert in Tromsø during the Northern Lights festival

June 15 – Edvard Grieg’s 164th birthday celebration in Oslo –Public debate, Festive concert and night concert.

-31 August – 16 September - Edvard Grieg Septemberfestival in Bergen with focus on 4th September, the day of his death. The Bergen

Culture Night , September 7, had the Grieg year as its main theme and opened with an outdoor concert featuring Leif Ove Andsnes and musicians from the Young Grieg-series at NRK – Norwegian Radio.

Grieg 07’s main artistic project was the Sound art project Sleppet – Sound of Norwegian Spring, from the programme profile The Sampler. The programme profile the Humanist included popular conferences and debates in both Oslo, Bergen and Paris.

Grieg 07 funded a few external projects, which are:

CD/DVD/info-gift package - with The Ministry of foreign affairs

Young Grieg - Weekly broadcast with young pianists –with the Norwegian Broadcasting Union and the Norwegian board of Culture Schools PUMA/Lasse Marhaug og Henning Kraggerud, violin/Bian Liunian, erhu – with Concerts Norway Avgarde – series of contemporary music in Bergen GriegWeb (Grieg Music Education) og Griegorian (Drivhuset)– interactive internet-program for children.

The Sound Collector at Stord – School Concerts with local children, Bergen Philharmonic Orchestra and BiT20 Ensemble.

Dreyfus-seminar and concert in Paris – with The Norwegian Embassy in Paris, FIDH (International Federation for Human Rights), The Norwegian Ministry of Foreign affairs, the Oslo-center for Peace and Human Rights and the Rafto Foundation.

G-kraft – debate and concerts in cooperation with Oslo String Quartet and the Norwegian Music Information Centre MIC.

Grieg 07 funded the first performances of the jazzproduction The Grieg Code by Geir Lysne during Nattjazz in Bergen, the new opera Blue Mountain with The Norwegian Wind Ensemble during the Ultima Festival as well as the new puppet theatre piece for children Little Edvard G. with Dukkenikkerne.

Grieg 07 further contributed to the International Grieg Societys research conference in Bergen in May and the Grieg concerts of the Bergen International Festival in May. Support was also given to The International Grieg Society, The Grieg Collection at the Bergen Public Library, English translation of Erling Dahl jr.’s recent book about Edvard Grieg, Grieg the Humanist, texts in Russian (The Rafto Foundation) and The Musician Edvard Grieg – Sigurd Slåttebrekk - research project. Grieg 07 was happy to co-host 16 visiting journalists from all over the world from Sept.4-6., listening and learning about Bergen, Grieg, The Sound of Norwegian Spring, Edvard Grieg Museum, Troidhaugen, Leif Ove Andsnes, The Norwegian Soloist Choir and Bergen Philharmonic Orchestra.

Grieg 07 and the Norwegian Embassy in Bern jointly supported and participated in the week long Grieg Concours for young pianists at the Geneva Music School, Conservatoire de Musique de Genève, from Nov. 28 to Dec. 2.

83

ØKONOMI

”ØKONOMER KAN IKKE SI NOE OM HVA KULTUR ER OG IKKE ER. Derimot kan de si atskillig om atferd og disposisjoner til enkeltpersoner og institusjoner, både som skapere av kunst og kulturprodukter, som etterspørere og som mellomledd mellom skapere og etterspørere. De kan også belyse hvordan kunstnere, kulturinstitusjoner og kulturbyråkratiet kan realisere sine egne målsettinger innenfor rammen av de muligheter som ligger åpne for dem.”¹

I en organisasjon med kort etableringsfase var det naturlig for Grieg 07 A/S å tenke annerledes i forhold til økonomistyring. Som Grieg selv, falt valget på ekstern regnskapsfører – ikke bare for de løpende regnskapstekniske behov, men for rådgivning og samspill fra første til siste note.

Bergen kommune stiftet selskapet med en aksjekapital på NOK 100.000 som en del av sitt innledende engasjement, og satt dermed i gang den avgjørende prosessen med finansiering.

Da man bare seks måneder før markeringsåret ikke kunne tallfeste inntektssiden av selskapet, var det åpenbart at budsjettering, inntektsbringende arbeid og kulturplanlegging måtte skje hånd i hånd. Vi la derfor til side tradisjonell regnskapsrapportering, som i stor grad er basert på «forrige periode», og la i stedet opp arbeidsbudsjetter med taktvis opptrapping av forpliktelser på produksjonssiden. Dette, i kombinasjon med løpende oppdaterte sluttestimater har gitt et godt verktøy for administrasjon og styre.

Som ansvarlig regnskapsfører og rådgiver har undertegnede deltatt på styremøtene og presentert ferske tall og selskapets til enhver tid gjeldende forpliktelser, målt mot oppnådde tilskudd og inntekter.

Overraskelsene har derfor vært få.

Etter en betydelig innsats fra administrasjon og styre, kunne man omsider sette strek for det inntektsbringende arbeid, med NOK 13.937.084 i disponible midler. I et brev datert 10. april 1896 skriver Grieg til sin regnskapsfører Karl Jakob Bergh: *“...Og så tilslut hjertelig Tak for Regnskabet. Det er jo en forførdelig Rigdom. Ja, ja, det kommer sandelig vel med, thi Kravene er mange”²*

Markeringen er intet unntak, og **”Rigdommen”** kan vises slik:

OFFENTLIGE BIDRAGSYTERE	Beløp	Prosent
Kultur- og kirkedepartementet	4.000.000	28,70 %
Bergen kommune	4.000.000	28,70 %
Hordaland fylkeskommune	1.500.000	10,76 %
Utenriksdepartementet	295.000	2,12 %
	9.795.000	70,28 %

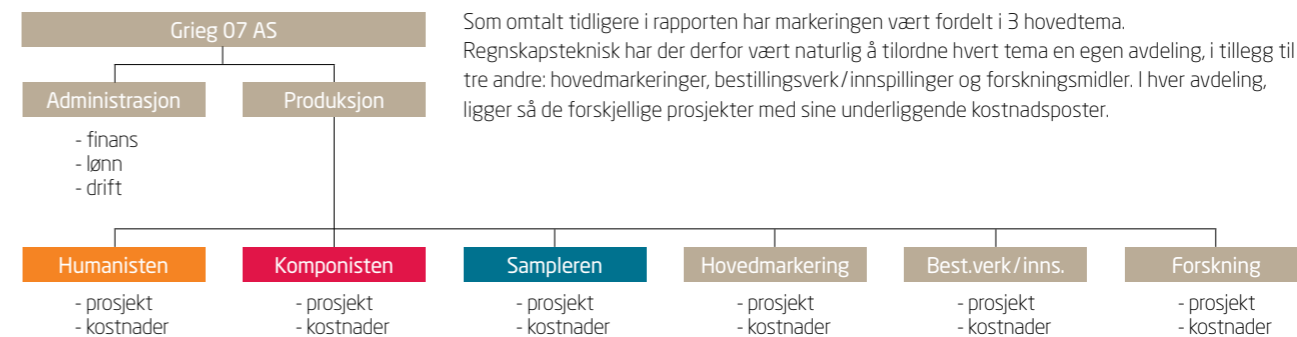
SOLISTEN	Beløp	Prosent
Grieg Foundation	1.000.000	7,18 %
	1.000.000	7,18 %

ORKESTERET	Øremerking	Beløp	Prosent
Sparebankstiftelsen DnB NOR	GriegWeb og Griegoriansk	450.000	3,23 %
Norsk Kulturråd	Sleppet og Klangsamleren på Stord	399.200	2,86 %
Institusjonen Fritt Ord	Symposiet Musikk og Identitet	300.000	2,15 %
Vesta Forsikring	Septemberfestival	250.000	1,79 %
Yvonne og Bjarne Rieber	Septemberfestival	250.000	1,79 %
GC Rieber Fondene	Symposiet Musikk og Identitet	250.000	1,79 %
V. Aase og J.F. Odfjells Allmenntnyttige Stiftelse	Septemberfestival	200.000	1,44 %
Anders Jahres Humanitære Fond	Festkonsert i Universitetets Aula, 15. juni	200.000	1,44 %
Universitetet i Bergen	Symposiet Musikk og Identitet	200.000	1,44 %
BKK	Edvard Grieg sanghefte til alle skolebarn i Bergen	100.000	0,72 %
Visjon Vest	Septemberfestival	100.000	0,72 %
Bergen Tomteselskap	Septemberfestival	100.000	0,72 %
DNO	Septemberfestival	75.000	0,54 %
TTS Marine	Septemberfestival	50.000	0,36 %
Sunnhordland Kraftlag	Klangsamleren på Stord	50.000	0,36 %
Norsk Komponistfond	Sleppet	32.000	0,23 %
Bergens Riksmålsforening	Septemberfestival	25.000	0,18 %
Stord Kommune	Klangsamleren på Stord	6.600	0,05 %
		3.037.800	21,80 %

EGNE INNTEKTER	Beløp	Prosent
Billettinntekter, annonsering med mer	104.284	0,75 %
	104.284	0,75 %

SAMLEDE DISPONIBLE MIDLER	Beløp	Prosent
	13.937.084	

Det bemerkes at Bergen kommunes tilskudd på 4.000.000 inkluderer aksjekapitalen/stiftelsesomkostninger, og at årsregnskapet derfor vil vise kr 106.000 lavere inntekter i perioden.

Som omtalt tidligere i rapporten har markeringen vært fordelt i 3 hovedtema. Regnskapsteknikk har der derfor vært naturlig å tilordne hvert tema en egen avdeling, i tillegg til tre andre: hovedmarkeringer, bestillingsverk/innspillinger og forskningsmidler. I hver avdeling, ligger så de forskjellige prosjekter med sine underliggende kostnadsposter.

I et brev datert 21. februar 1899 skriver Grieg igjen til sin regnskapsfører: **”Da Du fortalte at jeg kunde bruge 1500, fortalte jeg Nina straks den gladelige Nyhed og vi gikk ud og fik os en bedre Basseralle i**

Dagens Anledning”². Nøyaktig hva som gikk med til Edvard og Ninas festfulle aften i 1899 vites ikke, men Grieg 07 A/S samlede disponeringer kan vises slik:

1 HUMANISTEN	
1.1 Prosjektmedarbeider	122.000
1.2 Symposiet Musikk og identitet (13. og 14. sept.)	629.706
1.3 Music across borders	43.023
1.4 Dreyfus-konsert/seminar i Paris 22. oktober	140.514
1.5 Konsert Minsk (høst 07)	25.000
1.6 Anna Politkovskaya – nettplakat	15.813
1.7 Humanisten Grieg - tekster på Russisk	75.000
Sum Humanisten	1.051.056

2 KOMPONISTEN	
2.1 Prosjektmedarbeider	85.774
2.2 Grieg Force (se egen oversikt)	285.871
2.3 Avgarde - nye spor i Griegåret	150.265
2.4 Ung Grieg /NRK, Norsk Kulturskoleråd	260.000
2.5 Rikskonsertene (PUMA - Henning Kraggerud/Bien Liuian)	300.000
2.6 Klangsamleren på Stord/BFO/ BIT20 Ensemble	337.630
2.7 G-Kraft: Oslo Strykekvartett/MIC/ Nasjonalbiblioteket	100.000
2.8 Engelsk oversettelse av: «Edvard Grieg – Introduksjon til hans liv og musikk»	75.000
Sum Komponisten	1.594.540

3 SAMPLEREN	
3.1 Kurator	170.000
3.2 Sleppet (The Sound of Norwegian Spring)	1.375.407
3.3 Lydverkstedet (workshop)	149.075
3.4 Lydverkstedet (nett)	100.000
3.5 Grieg Web	300.000
Sum Sampleren	2.094.482

4 HOVEDMARKERINGER	
4.1 Åpning i Tromsø	480.122
4.2 Grieg 164 år! - hovedmarkering, Oslo 15. juni	940.417
4.3 Grieg 164 år! - 15. juni /sanghefte, Bergen	43.690
4.4 Diverse profilering	202.774
4.5 Nettprosjekt - www.grieg07.no/.com	812.227
4.6 Edvard Grieg Septemberfestival inkl. Gallakonsert m. BFO	1.599.874
Sum Hovedmarkeringer	4.079.104

5 BESTILLINGSVERK OG INNSPILLINGER	
5.1 CD/DVD/infopakke i samarbeid med UD	712.340
5.2 Festspillene i Bergen	50.000
5.3 Grieg-Sangbok i samarb. med Stavanger 2008	18.510
5.4 Nattjazz/Geir Lysne: The Grieg Code	50.000
5.5 Lille Edvard G - Dukkenikkerne	50.000
5.6 Det Norske Blåseensemble: <i>Blue Mountain</i>	50.000
5.7 Bestillingsverk Sleppet	71.200
Sum bestillingsverk og innspillinger	1.002.050

6 FORSKNINGSMIDLER	
6.1 Musikeren Edvard Grieg/Forskningsprosjekt	50.000
6.2 International Grieg Society (IGS)	100.000
6.3 Beyond Grieg (forskningskonferanse i regi av IGS)	50.000
Sum forskningsmidler	200.000

SUM PRODUKSJON	10.021.232
----------------	------------

Prosjektet Grieg Force inkluderer en rekke arrangement, og hovedtyngden av disse kan vises slik:

UTVALGTE GRIEG FORCE TILSKUDD	Sum
Arendal Griegfestival	20.000
Flagstad Festivalen	10.000
Glogerfestivalen	10.000
Gloppen Musikkfest	20.000
Griegakademiet til Saar festspiele	10.000
Hardanger Musikkfest	20.000
Minensemblet (Septemberfestival)	22.000
Musica Nord	10.000
Nyhus, Ingrid Breie (CD-innspilling)	15.000
Osafestivalen	20.000
Oslo Grieg Festival	20.000
Risør Kammermusikkfest (konsert)	10.000
Risør Kammermusikkfest (lydverksted)	10.000
Røttingen/Sparbo (Griegs sanger komplett)	15.000
Marianne Juvik Sæbø (Haugtussa)	20.000
Førde Internasjonale Folkemusikkfestival	12.000
Ålesund Symfoniorkester (Bjelland)	10.000
Unni Løvlid / TVIL konferanse i Berlin	20.000

86

Ingen a-moll konsert uten «Allegro moderato molto e marcato», noe som bringer oss over på administrasjonssiden av selskapet. Fokus på å få mest mulig markering og minst mulig administrasjon har hele tiden vært drivkraften i selskapet. Flere forhold gjør at man har konkludert med en adminstrasjonsandel på bare 28%:

- 1) kort etableringsfase
- 2) effektive lokaler /lave driftskostnader
- 3) målrettet produksjonsfase
- 4) gode rutiner for klassifisering av utgifter
- 5) godt planlagt avviklingsfase (meldt opphør januar 08 etc)

Dette gir oss følgende administrasjonsregnskap:

ADMINISTRASJONSREGNSKAPET	
Finansposter (inntekter)	119.475
Lønnskostnader	1.936.180
Driftskostnader	1.955.255
SUM ADMINISTRASJON	3.771.960

For å oppsummere, vil da totalregnskapet se slik ut:

TOTALOPPSTILLING		
Samlede tilskudd/inntekter	13.937.084	
Forbrukte produksjonsmidler	10.021.232	72 %
Forbrukte administrasjonsmidler	3.771.960	28 %
Resultat før justeringer	143.892	
Justert for aksjekapital/stift. omkostn	-106.000	
SLUTTRESULTAT	37.892	

Aksjekapitalen returneres Bergen Kommune ved sletting av foretaket i Brønnøysund-registrene.

Bergen, den 4. februar 2008

Kristoffer G. Vassdal
Autorisert Regnskapsfører
Vassdal & Eriksen Regnskapsbyrå AS

* Regnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak.

* Vi har overholdt retningslinjene for økonomiforvaltning og kontroll for samtlige av de mottatte tilskudd.

* Vi har brukt prinsippene for administrasjonskostnader ved fastsettelse av %, i henhold til god regnskapsskikk for ideelle organisasjoner (NRS(F)), av September 2006.

¹ Pommerehne og Frey (1990), s. 86.

² *Finn Benestad «brev i utvalg, bind 1»

STØTTESPILLERE/TAKK

OFFENTLIGE BIDRAGSYTERE
Kultur- og kirkedepartementet
Bergen kommune
Hordaland fylkeskommune
Utenriksdepartementet
SOLISTEN
Grieg Foundation
ORKESTERET
Sparebankstiftelsen DnB NOR
Norsk Kulturråd
Institusjonen Fritt Ord
Vesta Forsikring
Yvonne og Bjarne Rieber
GC Rieber Fondene
V. Aase og J.F. Odfjells Allmenntilgige
Stiftelse
Anders Jahnres Humanitære Fond
Universitetet i Bergen
BKK
Visjon Vest
Bergen Tomteselskap
DNO

TTS Marine
Sunnhordland Kraftlag
Norsk Komponistfond
Bergens Riksmålsforening
Stord Kommune
TAKK TIL
Aftenposten
Andrew Smith
Augustin/ Terminus Hotell
BASIC09
Bergen ByExpert
Bergen Event
Bergenhus Festning
Bergens Filharmoniske Orkester
Barnas Hus
Bergen kommune
Bergen Næringsråd
Bergen Brannvesen
Bergen Pianoforretning
Bergens Tidende
BIT20 Ensemble/Den nye Opera
Bladet Tromsø

Bladet Nordlys
Botanica Blomster
Bymuseet i Bergen
Ellif B. Løtveit
Familien Søholt
Felix Rundel
Fete Typer
Forsvarets Musikk
Forsvarets Musikkorps Vestlandet
Galleriet, Bergen
Galleri 3,14
Griegakademiet, institutt
for musikk, UiB
Griegsamlingen, Bergen
Offentlige Bibliotek
Grieghallen
Griegselskapet i Oslo
Grappa/Simax
Harm Christian Tolden
Ida Holen
Bergen kirkelige Fellesråd
Kulturskolen i Bergen

Kunstmuseene i Bergen, Edvard
Grieg Museum - Troidhaugen og
Vestlandske Kunstindustrimuseum
Leif Ove Andsnes
Lydgalleriet
MK Bergen Reklamebyrå
MIC Norsk Musikkinformasjon
NRK
Norges Korforbund, Sørøst
Nordlysfestivalen
Oslo kommune
Oslo Musikk lærerforening
O. Væring
Politiet i Bergen
Raftostiftelsen
Richard Brekne
Rikskonsertene
Scan Arts
Scandic Bergen City hotell
Signe Lexander
SpareBank i Nord-Norge
Stavanger2008

Stiftelsen Egil Raftos Hus
Steinway Service AS
Stoccafisso-festivalen
Svein Hjelmeset
Tide AS
Torkil Baden
Troidhaugens Venner
Tromsø kommune
Unison AS
Universitetet i Oslo
Utenriksdepartementet
og deres utestasjoner
Takk til Bergen kommune,
som tok initiativ til og etablerte
grunnlaget for Grieg 07:
Byråd for kultur, næring og
finans Henning Warloe
Seksjon for kunst og kultur:
kulturdirektør Bjørn F. Holmvik
og stab: Øyvør Johnsen, William
Hazell, Tone Tjemsland og Gerd
Nielsen.

Utgiver
Grieg 07

Redaksjon
Ragna Sofie Grung Moe
Are Frode Søholt

«Ut i verden»

Utenriksdepartementets Seksjon for globalt kultursamarbeid og samfunnskontakt har bidratt med kapittelet som omhandler aktiviteter i utlandet.

Redaksjonell bistand

Per T. Lund
Harm Christian Tolden

Art Direction og presentasjon

MK Bergen Reklamebyrå AS

Trykk

Havel Trykkeri

Edvard Grieg 1907

“Jeg vil ikke si, at jeg er redd, verken for livet eller doden, men det er en ting jeg er redd for: å merke på meg selv, at jeg blir gammel - at oppfatninger, at ungdommen skal seile ut på tokter, som jeg ikke forstår meningen med. Med ett ord, jeg er redd for den mulighet, ikke å kunne føle, hva som er sant og stort i de åndelige forposter, som skynder seg fremover etter hvert som vi eldes. Derfor har jeg en instinktets trang til å kjenne alle de avskygninger, som rører seg i det åndelige liv, nå mer enn noensinne..”

EDVARD GRIEG I BREV TIL F. BEYER, 9. FEBRUAR 1891